

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

- **ΜΕΡΟΣ Α'**

«ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ»

Άρθρο 1

Το άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 3865/2010, το οποίο τροποποιείται, έχει ως εξής:

"3. «Όσοι έχουν προσληφθεί στο Δημόσιο μέχρι και την 31.12.2010 και έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 30.8.2015 και μετά δικαιούνται:» α) αναλογικό τμήμα σύνταξης που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισής τους στο Δημόσιο έως 31.12.2010, το οποίο υπολογίζεται με βάση τις οικείες διατάξεις του π.δ. 169/2007, του ν. 2084/1992, καθώς και κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, όπως αυτές ισχύουν κατά το χρόνο συνταξιοδότησής τους, β) αναλογικό τμήμα σύνταξης με βάση το χρόνο ασφάλισής τους από 1.1.2011 έως την ημερομηνία συνταξιοδότησής τους.»"

Η υποπερίπτωση αα. της περ. δ της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 4336/2015, στην οποία αντικαθίσταται μία φράση, έχει ως εξής:

"αα. Για όσους κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού έχουν συμπληρώσει τα έτη ασφάλισης και το όριο ηλικίας που αποτελούν, κατά περίπτωση, προϋπόθεση για την άμεση καταβολή ακέραιας της σύνταξης τους, όπως αυτά ισχύουν κατά την ανωτέρω ημερομηνία."

Το άρθρο 4 παρ. 4 περ. β' ν. 3865/2010, στο οποίο αντικαθίσταται μια φράση, έχει ως εξής:

"Ειδικά για τον υπολογισμό του αναλογικού τμήματος της σύνταξης από 1.1.2011 και μετά, των προσώπων του τέταρτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 και όσων από τα παραπάνω πρόσωπα υπάγονται στις διατάξεις του ν. 2084/1992, που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.1.2015 και μετά, λαμβάνεται υπόψη το ποσοστό αναπλήρωσης που αντιστοιχεί στα 35 έτη ασφάλισης, σύμφωνα με τον πίνακα της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού."

Το άρθρο 20 παρ. 3 πρώτο εδάφιο του ν. 3865/2010, στο οποίο αντικαθίσταται μια φράση, έχει ως εξής:

"3. Η σύνταξη των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από **1.1.2015** και μετά υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του νόμου αυτού, όπως ισχύουν.»"

Το άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 4336/2015, στο οποίο αντικαθίσταται μια φράση, έχει ως εξής:

"3. Από την **1.1.2015** καταργείται κάθε άλλη διάταξη αντίθετη με τα οριζόμενα στις διατάξεις του ν. 3865/2010 που αντικαθίστανται με τις διατάξεις των προηγουμένων παραγράφων του παρόντος. "

Το άρθρο 1 παρ. 1 περ. ι' του ν. 4336/2015, το οποίο τροποποιείται, έχει ως εξής:

"ι. Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν την 30.8.2015. "

Το άρθρο 1 παρ. 2 εδ. γ' του ν. 4336/2015, το οποίο τροποποιείται, έχει ως εξής:

Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν την 31.8.2015.

Το άρθρο 3 παρ. 2 περ. α εδ. α' του ν. 3865/2010, το οποίο τροποποιείται, έχει ως εξής:

«Τα πρόσωπα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση, που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.1.2015 και μετά.»

Το άρθρο 56 παρ. 16 περ. α' εδ. α' (το οποίο καταργείται) και β' (το οποίο αντικαθίσταται), έχει ως εξής:

"16. α. Από 1.1.2022 οι διατάξεις της παρ. 15 έχουν ανάλογη εφαρμογή και για όσους έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι τις 31.12.2012 και δεν έχουν συμπληρώσει κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού, το όριο ηλικίας καταβολής ακέραιας της σύνταξης, το οποίο προβλέπεται, κατά περίπτωση, από τις οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου.

Τα ισχύοντα, κατά περίπτωση, μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης αυξάνονται σταδιακά από την επομένη της ημερομηνίας αυτής έως την 31.12.2021, στα προβλεπόμενα από το ανωτέρω εδάφιο όρια ηλικίας, όπως αυτά αποτυπώνονται στους κατωτέρω πίνακες, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3865/2010."

Το άρθρο 55 παρ. 5 εδ. β' και γ' του π.δ. 169/2007, το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

"Το κατώτατο όριο σύνταξης, όπως αυτό ισχύει με βάση τις διατάξεις της παρ. 5, δεν έχει εφαρμογή για όσους έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.7.2015 και μετά και δεν έχουν συμπληρώσει το 67ο έτος της ηλικίας και παραμένει αμετάβλητο κατά ποσό μέχρι 31.12.2021. Τα ανωτέρω πρόσωπα, μέχρι τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας λαμβάνουν το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στα έτη ασφάλισής τους κατά περίπτωση. Το ανωτέρω όριο ηλικίας αναπροσαρμόζεται με βάση τα ισχύοντα στην παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3865/2010.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται τόσο για τις ατομικές όσο και για τις οικογενειακές συντάξεις ή βοηθήματα."

Η διάταξη της περ. γ' του άρθρου 1 παρ. 4 του ν. 4336/2015, η οποία καταργείται, έχει ως εξής:
"γ. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν έχουν εφαρμογή για όσους λαμβάνουν επίδομα ανικανότητας με βάση τις διατάξεις του άρθρου 54 του π.δ. 169/2007, καθώς και όσους λαμβάνουν σύνταξη ως παθόντες στην υπηρεσία και ένεκα ταύτης ή βάσει των διατάξεων των νόμων 1897/1990 (Α' 120) και 1977/1991 (Α' 185). Επίσης, οι διατάξεις αυτές δεν έχουν εφαρμογή και για όσους λαμβάνουν κατά μεταβίβαση σύνταξη λόγω θανάτου στην υπηρεσία του/της συζύγου τους ή του γονέα τους."

Το άρθρο 56 παρ. 16 περ. β' του π.δ. 169/2007, το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

"β. Εάν η σύνταξη καταβάλλεται σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου αυτού, το συνολικό ποσοστό της μείωσης της σύνταξης που προβλέπεται από τις διατάξεις αυτές, προσαυξάνεται κατά 10% και μέχρι τη συμπλήρωση του κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενου νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης."

Το άρθρο 1 παρ. 7 του ν. 4336/2015, οι διατάξεις του οποίου καταργούνται, έχει ως εξής:

"7. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010 αντικαθίστανται, ως εξής: « 4. α. Τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων δεν θα υποχρεούνται σε αποχώρηση από την υπηρεσία, όπως ειδικότερα θα ρυθμιστεί νομοθετικά, πριν από τη συμπλήρωση του 58ου έτους της ηλικίας τους.

β. Τα στελέχη των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από την επομένη της δημοσίευσης του νόμου αυτού και μετά, δικαιούνται σύνταξης εφόσον έχουν συμπληρώσει το 60ο έτος της ηλικίας τους ή 40 έτη συντάξιμης υπηρεσίας.»

Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής δεν έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα του άρθρου 41 του π.δ. 169/2007 για τα οποία εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι σχετικές με την καταβολή της σύνταξης τους διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού."

• ΜΕΡΟΣ Β'

«ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Άρθρο 2

Ρυθμίσεις για τον ενιαίο φόρο ιδιοκτησίας ακινήτων και άλλες διατάξεις.

Το τέταρτο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 8 του ν.4223/2013 (Α' 287), το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

"Ποσά φόρου μέχρι πέντε (5) ευρώ δεν είναι απαιτητά και «είτε συμψηφίζονται έναντι απαιτήσεων του φορολογούμενου κατά της Φορολογικής Διοίκησης είτε» συνυπολογίζονται κατά τον υπολογισμό οφειλών αυτού από την εκκαθάριση του ιδίου φόρου επόμενων ετών."

Οι διατάξεις της περίπτωσης γ' της υποπαραγράφου Δ3 της παραγράφου Δ του άρθρου 2 του ν.4336/2015, των οποίων αλλάζει η έναρξη ισχύος, έχουν ως εξής:

"γ'. Τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 4223/2013 καταργούνται. "

Η παράγραφος 4 του άρθρου 23 του ν.3427/2005 (Α' 34), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

"4 (3). Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή για ακίνητα του Δημοσίου, καθώς και για τα πρόσωπα της υποπερίπτωσης β' της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013."

Η παράγραφος 4 του άρθρου 40 του ν. 4172/2013, η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής :

4. Το εισόδημα από ακίνητη περιουσία φορολογείται σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα από ακίνητη περιουσία (ευρώ)	Συντελεστής (%)
≤12.000	11%
>12.000	33%

Η παράγραφος 5 του άρθρου 68 του ν.4172/2013 (ΦΕΚ 167Α'), όπως προστέθηκε με την παράγραφο 6 του άρθρου 2 του ν.4328/2015 (ΦΕΚ 51Α'), η οποία καταργείται για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2015 και μετά, έχει ως εξής:

"5. Οι Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων που δεν αποκτούν έσοδα υποκείμενα σε φόρο εισοδήματος, αλλά αποκλειστικά και μόνο έσοδα που πραγματοποιούνται κατά την επιδίωξη της εκπλήρωσης του σκοπού τους, δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Τα ανωτέρω ισχύουν ανάλογα και για τις άτυπες ενώσεις ιδιοκτητών και ενοίκων πολυκατοικίας, όταν δεν αποκτούν φορολογητέο εισόδημα".

Η παράγραφος 4 του άρθρου 39 του ν.4172/2013 (Α' 167), όπως προστέθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 2 του ν. 4328/2015 (Α' 51), η οποία καταργείται για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2015 και μετά, έχει ως εξής:

"4. Εισοδήματα από την εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας που θεωρούνται ότι έχουν αποκτηθεί κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τα οποία αποδεδειγμένα δεν έχουν εισπραχθεί από τον

δικαιούχο, επιτρέπεται να μη συνυπολογίζονται στο συνολικό εισόδημά του, εφόσον εκχωρηθούν στο Δημόσιο χωρίς αντάλλαγμα. Η εκχώρηση γίνεται με δήλωση του υπόχρεου σε φόρο, η οποία υποβάλλεται στον αρμόδιο για την παραλαβή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματός του Προϊστάμενο της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας πριν την εμπρόθεσμη υποβολή της ετήσιας δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος του φορολογικού έτους που αφορά. Το Δημόσιο υποκαθίσταται στα δικαιώματα του εκχωρητή. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται η διαδικασία, ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης εκχώρησης

εισοδημάτων στο Δημόσιο, τα δικαιολογητικά που συνυποβάλλονται με αυτή, η διαδικασία βεβαίωσης, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής".

- **Άρθρο 3**

Τροποποιήσεις διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 13 του ν. 4174/2013, η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

1. Κάθε πρόσωπο με εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα υποχρεούται να τηρεί βιβλία και στοιχεία που απεικονίζουν πλήρως τις συναλλαγές της επιχείρησης, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία και τα λογιστικά πρότυπα που προβλέπονται στην ελληνική νομοθεσία.

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του ν. 4174/2013, στο οποίο αντικαθίσταται μια φράση, έχει ως εξής:

2. Τα βιβλία και στοιχεία πρέπει να διαφυλάσσονται κατ' ελάχιστον:

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 18 του ν. 4174/2013, το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

Εκπρόθεσμη φορολογική δήλωση υποβάλλεται οποτεδήποτε μέχρι την έκδοση εντολής ελέγχου από τη Φορολογική Διοίκηση ή μέχρι την παραγραφή του δικαιώματος της Φορολογικής Διοίκησης για έλεγχο της αρχικής δήλωσης με όλες τις συνέπειες περί εκπρόθεσμης δήλωσης.

Η παράγραφος 3 του άρθρου 19 του ν. 4174/2013, η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

3. Τροποποιητική φορολογική δήλωση υποβάλλεται οποτεδήποτε μέχρι την έκδοση εντολής ελέγχου από τη Φορολογική Διοίκηση ή μέχρι την παραγραφή του δικαιώματος της Φορολογικής Διοίκησης για έλεγχο της αρχικής δήλωσης με όλες τις συνέπειες περί εκπρόθεσμης δήλωσης.

Η παράγραφος 5 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013, η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

5. Εφόσον η Φορολογική Διοίκηση διαπιστώνει παραβάσεις φοροδιαφυγής κατά την έννοια των περιπτώσεων β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 55, και ανεξαρτήτως των χρηματικών ορίων που τίθενται στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης β, αθροιστικά άνω του ποσού των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ ή κατά την έννοια των περιπτώσεων δ' και ε' της παρ.1 του άρθρου 55 του Κώδικα εφόσον η αξία των συναλλαγών των φορολογικών στοιχείων υπερβαίνει αθροιστικά το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ, μπορεί, βάσει ειδικής έκθεσης ελέγχου, να επιβάλλει σε βάρος του παραβάτη προληπτικά ή διασφαλιστικά του δημοσίου συμφέροντος μέτρα άμεσου και επείγοντος χαρακτήρα. Ειδικότερα η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να μην παραλαμβάνει και να μην χορηγεί έγγραφα που απαιτούνται για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων. Στην περίπτωση αυτή δεσμεύεται το πενήντα τοις εκατό (50%) των καταθέσεων, των πάσης φύσεως λογαριασμών και παρακαταθηκών και του περιεχομένου των θυρίδων του παραβάτη. Το μη χρηματικό περιεχόμενο θυρίδων και οι μη χρηματικές παρακαταθήκες, δεσμεύονται στο σύνολό τους.

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 46 του ν.4174/2013, το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

6. Τα μέτρα της παραγράφου 5 επιβάλλονται σωρευτικά σε βάρος των ομορρύθμων εταίρων προσωπικών εταιριών, καθώς και σε βάρος κάθε προσώπου εντεταλμένου από οποιαδήποτε αιτία στη διοίκηση ή διαχείριση ή εκπροσώπηση οποιουδήποτε νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας από την τέλεση της παράβασης και εφεξής, ανεξάρτητα αν έχουν αποβάλει την ιδιότητα αυτή στην περίπτωση οποιασδήποτε παράβασης φοροδιαφυγής των περιπτώσεων β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 55, και ανεξαρτήτως των χρηματικών ορίων που τίθενται στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης β',» και κατά την τέλεση αυτής στην περίπτωση οποιασδήποτε παράβασης φοροδιαφυγής των περιπτώσεων δ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 55 του Κώδικα.

Η περίπτωση η' της παραγράφου 1 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013, η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

η) δεν συμμορφώνεται με κάθε υποχρέωση σχετική με την τήρηση βιβλίων, όπως ορίζονται στο Άρθρο 13 του Κώδικα.

Η περίπτωση θ' της παραγράφου 1 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013, η οποία καταργείται, έχει ως εξής:

θ) δεν εκδίδει ή εκδίδει ανακριβώς αποδείξεις λιανικής πώλησης ή επαγγελματικά στοιχεία.

Η περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013, η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

α) εκατό (100) ευρώ, σε περίπτωση μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής σχετικά με την περίπτωση α' της παραγράφου 1,

Η περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013, όπου αντικαθίστανται και διαγράφονται φράσεις, έχει ως εξής:

γ) διακόσια πενήντα (250) ευρώ, για κάθε παράβαση των περιπτώσεων β', γ', δ', στ' και θ' της παραγράφου 1, με ανώτατο όριο το ποσό ύψους τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ ανά φορολογικό έλεγχο, στην περίπτωση της μη έκδοσης ή έκδοσης ανακριβών φορολογικών στοιχείων σε περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι υπόχρεος τήρησης βιβλίων και στοιχείων με βάση απλοποιημένα λογιστικά πρότυπα και

Επίσης η περίπτωση δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013, όπου αντικαθίστανται και διαγράφονται φράσεις, έχει ως εξής:

δ) πεντακόσια (500) ευρώ, για κάθε παράβαση των περιπτώσεων β', γ', δ', στ' και θ' της παραγράφου 1, με ανώτατο όριο το ποσό ύψους τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ ανά φορολογικό έλεγχο, στην περίπτωση της μη έκδοσης ή έκδοσης ανακριβών φορολογικών στοιχείωνσε περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι υπόχρεος τήρησης βιβλίων και στοιχείων με βάση πλήρη λογιστικά πρότυπα. Το πρόστιμο αυτό επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση όταν συντρέχει η παράβαση της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 1.

Η παράγραφος 3 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013, η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

«3. Σε περίπτωση διαπίστωσης, στο πλαίσιο ελέγχου, εκ νέου διάπραξης της ίδιας παράβασης, εντός πενταετίας από την έκδοση της αρχικής πράξης, τα σύμφωνα με τον Κώδικα πρόστιμα επιβάλλονται στο διπλάσιο και, στην περίπτωση κάθε επόμενης ίδιας παράβασης, στο τετραπλάσιο του αρχικώς επιβληθέντος προστίμου.»

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 55 του ν. 4174/2013, οι οποίες καταργούνται, έχουν ως εξής:

1. Για τους σκοπούς του Κώδικα, ως «φοροδιαφυγή» νοείται:

α) η απόκρυψη καθαρών εισοδημάτων από οποιαδήποτε πηγή με μη υποβολή δήλωσης ή με υποβολή ανακριβούς δήλωσης και με σκοπό τη μη πληρωμή φόρου εισοδήματος. Ως απόκρυψη καθαρών εισοδημάτων νοείται και η περίπτωση κατά την οποία καταχωρούνται στα βιβλία ανύπαρκτες ή εικονικές ολικά ή μερικά δαπάνες ή γίνεται επίκληση στη φορολογική δήλωση τέτοιων δαπανών, ώστε να μην εμφανίζονται καθαρά εισοδήματα ή να εμφανίζονται αυτά μειωμένα,

Για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, ως απόκρυψη εισοδημάτων θεωρείται η μη υποβολή δήλωσης ή η υποβολή ανακριβούς δήλωσης που έχει ως αποτέλεσμα τη μη καταβολή ποσού φόρου τουλάχιστον δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, ανά φορολογικό έτος, εφόσον πρόκειται για φυσικά πρόσωπα ή υπόχρεους τήρησης απλογραφικών βιβλίων και τουλάχιστον εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος εφόσον πρόκειται για υπόχρεους τήρησης διπλογραφικών βιβλίων.

β) η μη απόδοση, ανακριβής απόδοση, συμψηφισμός, έκπτωση ή διακράτηση φόρου προστιθέμενης αξίας και παρακρατούμενων και επιφριπτόμενων φόρων, τελών ή εισφορών, καθώς και η μη υποβολή δήλωσης ή η υποβολή ανακριβούς δήλωσης με σκοπό τη μη πληρωμή των παραπάνω φόρων τελών ή εισφορών, εφόσον προβλέπεται από τις διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας που αφορά φόρους που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα, Για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, ως μη απόδοση, ανακριβής απόδοση, συμψηφισμός, έκπτωση ή διακράτηση θεωρείται η μη απόδοση, ανακριβής απόδοση, συμψηφισμός, έκπτωση ή διακράτηση, για κάθε φορολογικό έτος ή διαχειριστική περίοδο και για καθεμία φορολογία, τουλάχιστον δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, εφόσον πρόκειται για φυσικά πρόσωπα ή υπόχρεους τήρησης απλογραφικών βιβλίων και τουλάχιστον εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, εφόσον πρόκειται για υπόχρεους τήρησης διπλογραφικών βιβλίων.

γ) η είσπραξη επιστροφής των παραπάνω φόρων από τη Φορολογική Διοίκηση μετά από παραπλάνηση της Φορολογικής Διοίκησης με την παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών ή με αθέμιτη παρασιώπηση ή απόκρυψη αληθινών γεγονότων,

δ) η έκδοση πλαστών φορολογικών στοιχείων, καθώς και η νόθευση φορολογικών στοιχείων. Θεωρείται ως πλαστό και το φορολογικό στοιχείο που έχει διατρηθεί ή σφραγιστεί με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς να έχει καταχωριστεί στα οικεία βιβλία της Φορολογικής Διοίκησης σχετική πράξη θεώρησής του και εφόσον η μη καταχώριση τελεί σε γνώση του υπόχρεου για τη θεώρηση του φορολογικού στοιχείου. Θεωρείται ως πλαστό και το φορολογικό στοιχείο και όταν οι αξίες που αναγράφονται στο πρωτότυπο και στο αντίτυπο αυτού, το οποίο χρησιμοποιείται για φορολογικούς σκοπούς είναι διαφορετικές,

ε) η έκδοση εικονικών φορολογικών στοιχείων και η αποδοχή αυτών. Εικονικό είναι το στοιχείο που εκδίδεται για συναλλαγή ανύπαρκτη στο σύνολό της ή για μέρος αυτής ή για συναλλαγή που πραγματοποιήθηκε από πρόσωπα διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται στο στοιχείο ή το ένα από αυτά είναι άγνωστο φορολογικώς πρόσωπο, με την έννοια ότι δεν έχει δηλώσει την έναρξη του επιτηδεύματός του ούτε έχει θεωρήσει στοιχεία στην Φορολογική Διοίκηση. Εικονικό είναι επίσης το στοιχείο που φέρεται ότι εκδόθηκε ή έχει ληφθεί από εικονική εταιρία, κοινοπραξία, κοινωνία ή άλλη οποιασδήποτε μορφής επιχείρηση ή από φυσικό πρόσωπο για το οποίο αποδεικνύεται, ότι είναι παντελώς αμέτοχο με τη συγκεκριμένη συναλλαγή, οπότε στην

τελευταία αυτή περίπτωση η σχετική διοικητική κύρωση επιβάλλεται, καθώς και η ποινική δίωξη ασκείται κατά του πραγματικού υπευθύνου που υποκρύπτεται. Τα φορολογικά στοιχεία στα οποία αναγράφεται αξία συναλλαγής κατώτερη της πραγματικής θεωρούνται πάντοτε για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως ανακριβή, ενώ τα φορολογικά στοιχεία στα οποία αναγράφεται αξία μεγαλύτερη της πραγματικής θεωρούνται ως εικονικά κατά το μέρος της μεγαλύτερης αυτής αξίας.

στ. η μη έκδοση ή ανακριβής έκδοση παραστατικών στοιχείων, εφόσον η συνολική αποκρυβείσα αξία ανέρχεται τουλάχιστον σε πέντε χιλιάδες (5.000,00) ευρώ,

ζ. η απόκρυψη στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο ή συνθέτουν το αντικείμενο του ενιαίου φόρου ιδιοκτησίας ακινήτων με μη υποβολή δήλωσης ή με υποβολή ανακριβούς δήλωσης και με σκοπό τη μη πληρωμή του ενιαίου φόρου ιδιοκτησίας ακινήτων. Για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, ως απόκρυψη θεωρείται η μη απόδοση για κάθε φορολογικό έτος ποσού φόρου τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000,00) ευρώ,

η. η απόκρυψη στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο ή συνθέτουν το αντικείμενο του ειδικού φόρου ακινήτων (ν. 3091/2002) με μη υποβολή δήλωσης ή με υποβολή ανακριβούς δήλωσης και με σκοπό τη μη πληρωμή του ειδικού φόρου ακινήτων,

θ. η απόκρυψη οποιασδήποτε φορολογητέας ύλης με μη υποβολή δήλωσης ή με υποβολή ανακριβούς δήλωσης και με σκοπό τη μη πληρωμή οποιουδήποτε άλλου φόρου εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα. Για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, ως απόκρυψη θεωρείται η μη απόδοση για κάθε φορολογικό έτος ή κάθε φορολογική υπόθεση ποσού φόρου τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000,00) ευρώ.

2. α) Όταν η παράβαση αναφέρεται σε μη έκδοση ή σε ανακριβή έκδοση παραστατικού στοιχείου και έχει ως αποτέλεσμα την απόκρυψη της συναλλαγής ή μέρους αυτής, η δε αποκρυβείσα αξία είναι μεγαλύτερη των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) της αξίας της συναλλαγής ή του μέρους αυτής που αποκρύφτηκε με ελάχιστο ύψος προστίμου στην περίπτωση αυτή το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ.

β) Σε περίπτωση έκδοσης πλαστών φορολογικών στοιχείων επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) της αξίας του στοιχείου.

γ) Σε περίπτωση έκδοσης εικονικών φορολογικών στοιχείων ή νόθευσης αυτών, καθώς και καταχώρησης στα βιβλία, αγορών ή εξόδων που δεν έχουν πραγματοποιηθεί και δεν έχει εκδοθεί φορολογικό στοιχείο ή λήψης εικονικών στοιχείων επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας του στοιχείου. Αν η αξία του στοιχείου είναι μερικώς εικονική, το ως άνω πρόστιμο επιβάλλεται για το μέρος της εικονικής αξίας.

Εξαιρετικά στις κατωτέρω περιπτώσεις το πρόστιμο της περίπτωσης γ' μειώνεται ως εξής:

αα) Όταν δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός της μερικώς εικονικής αξίας επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της αξίας του στοιχείου.

ββ) Όταν η εικονικότητα ανάγεται αποκλειστικά στο πρόσωπο του εκδότη, στο λήπτη του εικονικού στοιχείου επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της αξίας του στοιχείου. Στην περίπτωση αυτή, εάν ο λήπτης του στοιχείου έχει εξοφλήσει μέσω πιστωτικού ιδρύματος ή αξιογράφων πλήρως την αξία του τιμολογίου και τον αναλογούντα φόρο προστιθέμενης αξίας στον εκδότη του στοιχείου και καταθέσει στη Φορολογική Διοίκηση τα σχετικά παραστατικά με αναφορά στο εικονικό στοιχείο τεκμαίρεται ότι τελούσε σε καλή πίστη και δεν επιβάλλεται πρόστιμο στον λήπτη. Σε αυτή την περίπτωση το πρόστιμο που επιβάλλεται στον εκδότη διπλασιάζεται.

γγ) Στον λήπτη εικονικού στοιχείου επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας του στοιχείου, εφόσον η λήψη του στοιχείου δεν είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του φόρου εισοδήματος του οικείου φορολογικού έτους.

δδ) Όταν η εικονικότητα του στοιχείου αφορά το χαρακτηρισμό της αναγραφείσας συναλλαγής, η

οποία αποδεικνύεται ότι αφορά άλλη υποκρυπτόμενη πραγματική συναλλαγή και κατά συνέπεια η έκδοση του εικονικού στοιχείου δεν επιφέρει καμία απώλεια εσόδων σχετικά με φόρους, επιβάλλεται πρόστιμο για την έκδοση μη προσήκοντος στοιχείου, ύψους πεντακοσίων ευρώ ανά στοιχείο και με ανώτατο ύψος προστίμου πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο φορολογικό έτος.

δ) Στο Φ.Π.Α., όταν μετά από έλεγχο αποδειχθεί ότι ο υποκείμενος στο φόρο, ως λήπτης εικονικού φορολογικού στοιχείου ή στοιχείου το οποίο νόθευσε αυτός ή άλλοι για λογαριασμό του, διενήργησε έκπτωση φόρου εισροών ή έλαβε επιστροφή φόρου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί Φ.Π.Α., ή ως εκδότης δεν απέδωσε φόρο, με βάση πλαστά, εικονικά ή νοθευμένα φορολογικά στοιχεία, επιβάλλεται πρόστιμο ισόποσο με το πενήντα τοις εκατό (50%) του φόρου που εξέπεσε ή που επιστράφηκε ή δεν απέδωσε, ανεξάρτητα αν δεν προκύπτει τελικά ποσό φόρου για καταβολή.

Το πρόστιμο αυτό επιβάλλεται και στα πρόσωπα που έλαβαν επιστροφή φόρου με βάση πλαστά, εικονικά ή νοθευμένα φορολογικά στοιχεία που εξέδωσαν οι ίδιοι.

Το άρθρο 56 του ν. 4174/2013, το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

Πρόστιμο εκπρόθεσμης υποβολής ή μη υποβολής ή ανακριβούς/ατελούς Συνοπτικού Πίνακα

Πληροφοριών ή Φακέλου Τεκμηρίωσης ενδοομιλικών συναλλαγών

1. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης υποβολής του Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών της παραγράφου 3 του άρθρου 21 του Κώδικα επιβάλλεται πρόστιμο υπολογιζόμενο σε ποσοστό ένα χιλιοστό (1/1000) των δηλούμενων ακαθάριστων εσόδων του υπόχρεου φορολογουμένου. Το παραπάνω πρόστιμο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των χιλίων (1.000) ευρώ και μεγαλύτερο των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.

Το πρόστιμο της παραγράφου αυτής επιβάλλεται και σε περίπτωση που ο Φάκελος Τεκμηρίωσης δεν τίθεται στη διάθεση της Φορολογικής Διοίκησης μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 21 του Κώδικα, ή υποβάλλεται με μη πλήρες ή μη επαρκές περιεχόμενο.

2. Σε περίπτωση μη υποβολής ή ανακριβούς/ατελούς του Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών ή μη διάθεσης του Φακέλου Τεκμηρίωσης της παραγράφου 1 του άρθρου 21 του Κώδικα στη Φορολογική Διοίκηση επιβάλλεται πρόστιμο υπολογιζόμενο σε ποσοστό ένα εκατοστό (1/100) των δηλούμενων ακαθάριστων εσόδων, περιλαμβανομένης οποιασδήποτε διόρθωσης κερδών, του υπόχρεου φορολογούμενου. Το παραπάνω πρόστιμο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ και μεγαλύτερο των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

3. Σε περίπτωση υποτροπής εντός (5) ετών, το πρόστιμο ανέρχεται στο διπλάσιο του αρχικού προστίμου. Σε περίπτωση δεύτερης υποτροπής εντός (5) ετών, το πρόστιμο ανέρχεται στο τετραπλάσιο του αρχικού προστίμου.

Οι περιπτώσεις β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 58 του ν. 4174/2013, οι οποίες αντικαθίστανται, έχουν ως εξής:

β) τριάντα τοις εκατό (30%) του ποσού της διαφοράς, αν το εν λόγω ποσό υπερβαίνει σε ποσοστό το είκοσι τοις εκατό (20%) του φόρου που προκύπτει βάσει της φορολογικής δήλωσης,

γ) εκατό τοις εκατό (100%) του ποσού της διαφοράς, αν το εν λόγω ποσό υπερβαίνει σε ποσοστό το πενήντα τοις εκατό (50%) του φόρου που προκύπτει με βάση τη φορολογική δήλωση και αποδεικνύεται ότι η ανακρίβεια οφείλεται σε πρόθεση του φορολογουμένου.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 58 του ν. 4174/2013, η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

2. Σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης από την οποία θα προέκυπτε υποχρέωση καταβολής φόρου επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με το ποσό του φόρου που αναλογεί στην μη υποβληθείσα δήλωση.

Επί εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου το πρόστιμο του προηγούμενου εδαφίου ανέρχεται σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του φόρου».

Το άρθρο 59 του ν. 4174/2013, το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

Πρόστιμο μη καταβολής παρακρατούμενων φόρων

Ο υπόχρεος απόδοσης παρακρατηθέντος φόρου, ο οποίος δεν απέδωσε το φόρο αυτόν εντός της νόμιμης προθεσμίας προς πληρωμή, υπόκειται σε πρόστιμο ίσο με το ποσό του φόρου που δεν αποδόθηκε.

Στο Παράρτημα, το οποίο προστέθηκε στο τέλος του ν. 4174/2013, όπως προστέθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 50 του ν. 4223/2013 (Α'287), όπου μετά τη φράση "Ειδικός Φόρος Τραπεζικών Εργασιών (άρθρα 1 έως 16 του ν. 1676/1986), προστίθεται η φράση "Φόρος επί του ζύθου (άρθρο 39 του β.δ. 24-9/20-10-1958, όπως ισχύει), έχει ως εξής:

Παράρτημα

Φόρος μεταβίβασης ακινήτων (ν. 1587/1950), Δήλωση στοιχείων ακινήτων (Ε9) και Περιουσιολόγιο ακινήτων (άρθρα 23 και 23Α' του ν. 3427/2005), Ειδικός Φόρος επί των Ακινήτων (άρθρα 15 έως 18 του ν. 3091/2002), Τέλος Επιτηδεύματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (άρθρο 31 του ν. 3986/2011), Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης Φυσικών Προσώπων (άρθρο 29 του ν. 3986/2011), Φόρος Πολυτελούς Διαβίωσης (άρθρο 44 του ν. 4111/2013), Φόρος Πλοίων με ελληνική και με ξένη σημαία (ν. 27/1975), Εισφορά Εισαγόμενου Συναλλάγματος (άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 4141/2013), Φόρος επί των μερισμάτων εταιριών του άρθρου 25 του ν. 27/1975 (άρθρο 45 παρ. 5 του ν. 4141/2013), Έσοδα Εισιτηρίων Καζίνο (άρθρα 2 παρ. 10 του ν. 2206/1994, 31 παρ. 13 του ν. 2873/2000, 1 παρ. 1 του ν. 3139/2003, πρώτο περ. 9 υποπ. Ε 7 του ν. 4093/2012), Ειδικός Φόρος Πολυτελείας Χωρών της Ε.Ε. και Εγχω-ρίως Παραγομένων Ειδών (άρθρο 17 του ν. 3833/2010), Συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στα Μικτά Κέρδη των Εταιρειών Παροχής Υπηρεσιών Στοιχημάτων και Τυχερών Παιγνίων μέσω Διαδικτύου (άρθρο 50 του ν. 4002/2011), Τέλος Συνδρομητών Κινητής Τηλεφωνίας και Τέλος Καρτοκινητής Τηλεφωνίας (άρθρο 33 του ν. 3775/2009), Τέλη Διενέργειας Παιγνίων με Παιγνιόχαρτα (άρθρα 8 του ν. 2515/1997, 8 παρ. 1 του ν. 2954/2001 και 10 παρ. 2 του ν. 3037/2002), Φόρος Ασφαλίστρων (άρθρο 29 του ν. 3492/2006), Ετήσιο Τέλος για τη Λειτουργία Χώρου Καπνιζόντων (άρθρο 45 του ν. 3986/2011), Ειδικός Φόρος στις Διαφημίσεις που προβάλλονται από την τηλεόραση (άρθρο πρώτο παρ. 12 του ν. 3845/2010, άρθρο 3 παρ. 9 της από 31.12.2011 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 4047/2012, άρθρο 22 της από 31.12.2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4147/2013), Ειδικός Φόρος Ιδιωτικών Πλοίων Αναψυχής (άρθρο 2 του ν. 3790/2009), Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (άρθρα 17-31 του ν. 1676/1986), Εισφορά Δακοκτονίας (άρθρο 102 του ν. 1402/1983), Εφάπαξ φόροι επί των αποθεμάτων πετρελαίου (άρθρα 23 του ν. 3634/2008, 2 του ν. 3828/2010 και τέταρτο παρ. 6 του ν. 3845/2010), Τέλη Χαρτοσήμου (π.δ. 28ης Ιουλίου 1931), Ειδικός Φόρος για την Ανάπτυξη της Κινηματογραφικής Τέχνης (άρθρο 60 του ν. 1731/1987), Φόρος Ακίνητης Περιουσίας (άρθρα 27 έως και 50 του ν. 3842/2010), Φόρος Αυτομάτου Υπερτιμήματος (άρθρο 16 του ν. 1882/1990), Φόρος Αυτομάτου Υπερτιμήματος και Τέλος Συναλλαγής Ακινήτων (άρθρα 2 έως και 19 του ν. 3427/2005), Φόρος Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας (άρθρα 21 έως και 35 του ν. 2459/1997), Ενιαίο Τέλος Ακινήτων (άρθρα 5 έως και 19 του ν. 3634/2008), το Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (άρθρο 53 του ν. 4021/2011), Έκτακτο Ειδικό Τέλος

Ακινήτων (άρθρο πρώτο υποπαράγραφος Α7 του ν. 4152/2013), Εισφορές Φυσικών Προσώπων (άρθρα 18 του ν. 3758/2009, 30 του ν. 3986/2011, 5 του ν. 3833/2010), Έκτακτη Εισφορά στα Ιδιωτικά Πλοία Αναψυχής (άρθρο 3 του ν. 3790/2009), Έκτακτες Εφάπαξ Εισφορές Κοινωνικής Ευθύνης των Νομικών Προσώπων (άρθρα 2 του ν. 3808/2009 και 5 του ν. 3845/2010), Αυτοτελής Φορολογία Αφορολόγητων Αποθεματικών (άρθρο 8 του ν. 2579/1998), Φορολογία Προβλέψεων Επισφαλών Απαιτήσεων (άρθρο 9, παρ. 4 του ν. 3296/2004), η Αυτοτελής Φορολογία Αφορολόγητων Αποθεματικών Τεχνικών Επιχειρήσεων (άρθρο 3 του ν. 2954/2001), Αυτοτελής Φορολογία των Αποθεματικών των Τραπεζών (άρθρο 10 του ν. 3513/2006), Ειδικός Φόρος Τραπεζικών Εργασιών (άρθρα 1 έως 16 του ν. 1676/1986).»

Η παράγραφος 12 του άρθρου 66 του ν. 4174/2013 (Α'170), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

"12. Οι διατάξεις του άρθρου 44 παράγραφος 1 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας ισχύουν από 1.1.2016. Μέχρι και την 31.12.2015, κατά την εκάστοτε καταβολή φόρου, εισπράττονται υποχρεωτικά επί του καταβαλλόμενου ποσού, οι αναλογούντες τόκοι και πρόστιμα λόγω εκπρόθεσμης καταβολής. "

Η ισχύς των διατάξεων της παραγράφου 15 του άρθρου 66 του ν. 4174/2013 (Α'170), η οποία παρατείνεται έως την 31.12.2017, έχει ως εξής:

15. Μέχρι την 31.12.2015 ο τόκος του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 53 υπολογίζεται σε μηνιαία βάση κατά την είσπραξη για ολόκληρο το μήνα.

- **Άρθρο 4**

Τροποποίηση διατάξεων ΚΕΔΕ

Η ισχύς των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 8 «Μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή του Κ.Ε.Δ.Ε.» του ν. 4224/2013 (Α'288), παρατείνεται έως την 31.12.201, έχει ως εξής:

4. Μέχρι τις 31.12.2015 ο τόκος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 6, όπως αυτό αντικαθίσταται με τον παρόντα νόμο, υπολογίζεται μηνιαία κατά την είσπραξη για ολόκληρο το μήνα.

Η παράγραφος 5 του άρθρου 8 «Μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή του Κ.Ε.Δ.Ε.» του ν. 4224/2013 (Α'288), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

5. Ειδικά οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν.δ. 356/1974, όπως αντικαθίσταται με τον παρόντα νόμο, ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 2016. Μέχρι την ημερομηνία αυτή, κατά την εκάστοτε είσπραξη του δημοσίου εσόδου, εισπράττονται υποχρεωτικά επί του καταβαλλόμενου ποσού της οφειλής, οι αναλογούντες τόκοι και το πρόστιμο λόγω εκπρόθεσμης καταβολής.

- **Άρθρο 5**

Τροποποίηση διατάξεων ν.4321/2015

Το εδάφιο δ) του άρθρου 8 του ν. 4321/2015, το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

δ) δεν έχει τακτοποιήσει κατά νόμιμο τρόπο τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του, ατομικές καθώς και αυτές για τις οποίες έχει ευθύνη καταβολής, από την ημερομηνία υπαγωγής στη ρύθμιση και μετά και το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας καταβολής τους.»

Το εδάφιο δ) του άρθρου 12 του ν. 4321/2015, το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

δ) δεν έχει τακτοποιήσει κατά νόμιμο τρόπο τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του, ατομικές, καθώς και αυτών για τις οποίες έχει ευθύνη καταβολής, από την ημερομηνία υπαγωγής στη ρύθμιση και εντός της προθεσμίας που ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 47 του ν. 4174/2013 (Κ.Φ.Δ.) και του άρθρου 7 του ν.δ. 356/1974 (Κ.Ε.Δ.Ε.), όπως ισχύουν κατά περίπτωση.»

- **Άρθρο 6**

Τροποποιήσεις του ν. 4308/2014

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 38 του ν. 4308/2014, το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

Κατ' εξαίρεση, παραμένει σε ισχύ το άρθρο 10 του ν. 1809/1988 για παραβάσεις που διαπράττονται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2014.

- **Άρθρο 7**

Μεταβατικές διατάξεις για τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2523/1997 (Α'179), που εφαρμόζονται για παραβάσεις που διαπράχθηκαν στο χρονικό διάστημα μέχρι την έναρξη ισχύος των άρθρων 54 και 55 του ν.4174/2013 και οι οποίες καταργούνται με τη δημοσίευση του νόμου, έχουν ως εξής:

Άρθρο 5 : Πρόστιμα για παραβάσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ΚΒΣ). - Αντικειμενικό σύστημα

1. Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις του Κώδικα βιβλίων και Στοιχείων (π.δ. 186/92 ΦΕΚ 84 Α) τιμωρείται με πρόστιμο που προσδιορίζεται κατ' αντικειμενικό τρόπο.

Για το σκοπό αυτό καθιερώνονται δύο βάσεις υπολογισμού, συντελεστές βαρύτητας, και ανώτατα όρια (οροφές). Οι παραβάσεις διακρίνονται σε δύο κατηγορίες , γενικές και αυτοτελείς.

2. Για την εφαρμογή του αντικειμενικού συστήματος δίδονται οι πιο κάτω εννοιολογικοί προσδιορισμοί :

α) Βάση υπολογισμού Νο 1 (ΒΑΣ.ΥΠ.1) είναι το αντικειμενικό ποσό επί του οποίου εφαρμόζονται οι συντελεστές βαρύτητας για συγκεκριμένες παραβάσεις , όπως στις κατ'ιδίαν διατάξεις ορίζεται. Το ποσό της βάσης αυτής κλιμακώνεται ανάλογα με την κατηγορία των βιβλίων που υποχρεούται να τηρεί κάθε υπόχρεο πρόσωπο του ΚΒΣ ως εξής :

α.α. Για μη υπόχρεους σε τήρηση βιβλίων ή τηρούντες βιβλία Α' κατηγορίας τριακόσια (300) ευρώ και για τις αυτοτελείς παραβάσεις των περιπτώσεων α' και η' της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού σε τετρακόσια (400) ευρώ.

α.β. Για υπόχρεους σε τήρηση βιβλίων Β' κατηγορίας εξακόσια (600) ευρώ και για τις αυτοτελείς παραβάσεις των περιπτώσεων α' και η' της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού σε οκτακόσια (800) ευρώ.

α.γ. Για υπόχρεους σε τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας εννιακόσια (900) ευρώ και για τις αυτοτελείς παραβάσεις των περιπτώσεων α' και η' της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού σε χίλια διακόσια (1.200) ευρώ

Για τους ιδρυτές επιχειρήσεων επιβάλλονται τα πρόστιμα που προβλέπονται για τους υπόχρεους σε τήρηση Β κατηγορίας βιβλίων , εκτός από τους ιδρυτές ΕΠΕ και ΑΕ για τους οποίους επιβάλλονται τα πρόστιμα που προβλέπονται για τους υπόχρεους σε τήρηση Γ κατηγορίας βιβλίων.

β) Βάση Υπολογισμού Νο 2 (ΒΑΣ.ΥΠ.2) είναι το αντικειμενικό ποσό επί του οποίου εφαρμόζονται οι συντελεστές βαρύτητας για συγκεκριμένες παραβάσεις, όπως στις κατ'ιδίαν διατάξεις ορίζεται. Το ποσό της βάσης αυτής ισούται με την αξία της συναλλαγής ή του στοιχείου ή μέρους αυτών, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ κατά περίπτωση.

γ) Συντελεστής βαρύτητας είναι ο αριθμός που κλιμακώνεται ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης και εφαρμόζεται στην αντίστοιχη βάση υπολογισμού.

δ) Ανώτατο όριο (οροφή) είναι το ποσό, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί το επιβαλλόμενο πρόστιμο και εφαρμόζεται στις αυτοτελείς παραβάσεις , με εξαίρεση αυτές για τις οποίες ισχύει η βάση υπολογισμού Νο 2 (ΒΑΣ.ΥΠ. 2).

ε) Γενικές παραβάσεις είναι αυτές, για τις οποίες επιβάλλεται ένα ενιαίο πρόστιμο , ανά διαχειριστική περίοδο, ανεξάρτητα από το πλήθος αυτών. στ) Αυτοτελείς παραβάσεις είναι αυτές, που ορίζονται στην παρ. 8 του άρθ., αυτού για τις οποίες επιβάλλεται ιδιαίτερο πρόστιμο για κάθε παράβαση.

3. Για κάθε πράξη ή παράλειψη των διατάξεων του άρθ. αυτού , που διαπιστώνεται σε διαφορετικό χρόνο εντός της ίδιας χρήσεως, επιβάλλεται ιδιαίτερο πρόστιμο.

Ειδικά αν διαπιστώνονται στον ίδιο χρόνο, πράξεις ή παραλείψεις, που αφορούν το ίδιο βιβλίο ή στοιχείο, επιβάλλεται κατά περίπτωση το βαρύτερο πρόστιμο

4. Πράξεις ή παραλείψεις, που συνιστούν παράβαση των διατάξεων αυτών και ανάγονται σε περισσότερες της μιας διαχειριστικές περιόδους κρίνονται αυτοτελώς, και εκδίδεται χωριστή , κατά διαχειριστική περίοδο απόφαση επιβολής προστίμου.

Οι παραβάσεις μη διαφύλαξης των βιβλίων, των στοιχείων και λοιπών δικαιολογητικών εγγραφών ή μη επίδειξης αυτών ανάγονται στο χρόνο που διαπιστώνονται ή πιστοποιούνται και εάν ο

χρόνος αυτός είναι μετά τη διαχειριστική περίοδο που έπαυσε να υφίσταται το πρόσωπο, χρόνος αναγωγής των παραβάσεων λογίζεται η τελευταία διαχειριστική περίοδος αυτού.

Τα ανωτέρω ισχύουν ανεξάρτητα από τα έτη στα οποία αναφέρονται και αφορούντα βιβλία, τα στοιχεία και λοιπά δικαιολογητικά εγγραφών, επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 30 του Π.Δ. 186/1992

5. Κατ εξαίρεση, δεν επιβάλλεται πρόστιμο όταν:

α) έχουν εκδοθεί φορολογικά στοιχεία χωρίς την τήρηση ενιαίας αρίθμησης ή με επανάληψη αυτής ή

β) έχουν εκδοθεί αθεώρητα φορολογικά στοιχεία, αντί θεωρημένων, εφόσον στις άνω περιπτώσεις έχουν εκδοθεί από παραδρομή και έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία εμπρόθεσμα και δηλώθηκε εγγράφως από τον υπόχρεο στον προϊστάμενο της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας η παράλειψη αυτή, πριν από τη διαπίστωσή της από οποιονδήποτε φορολογικό έλεγχο,

γ) για συγκεκριμένη συναλλαγή έχει εκδοθεί το μη προσήκον φορολογικό στοιχείο, εφόσον το εκδοθέν περιλαμβάνει τουλάχιστον τα δεδομένα του προβλεπόμενου, έχει εκδοθεί στον οριζόμενο γι' αυτό χρόνο και φέρει θεώρηση στην περίπτωση που απαιτείται,

δ) δεν έχουν διαφυλαχθεί από τον κατά περίπτωση υπόχρεο τα επιπλέον προαιρετικός εκδοθέντα αντίτυπα,

ε) δεν έχουν εκδοθεί από τον υπόχρεο δελτία αποστολής για τις περιπτώσεις: παράδοσης επιστρεφόμενων αγαθών αξίας μέχρι και τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δραχμές ή παράδοσης αγαθών προς επισκευή, συντήρηση ή άλλη αιτία που δεν συνεπάγεται απόκτηση εσόδων για τον υπόχρεο, εφόσον για τις προαναφερόμενες περιπτώσεις έχουν εκδοθεί από τον παραλήπτη των αγαθών δελτία αποστολής, κατά τις διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του Κ.Β.Σ. και αποδεικνύεται με αντίτυπο ή φωτοαντίγραφο του σχετικού δελτίου αποστολής,

στ) έχουν εκδοθεί δελτία αποστολής με γενική (ελλιπή) περιγραφή των ειδών εφόσον σκοπός της διακίνησης είναι ο δειγματισμός άνευ παραδόσεως των ειδών και δεν τηρείται βιβλίο αποθήκης,

ζ) διαπιστώνονται παρατυπίες ή παραλείψεις που αποτελούν τυπικές παραβάσεις που δεν καταγράφονται σε αυτές που επηρεάζουν το κύρος των βιβλίων και στοιχείων ως ανακριβών ή δεν καθιστούν εξαιρετικά δυσχερείς τις ελεγκτικές επαληθεύσεις, εφόσον οφείλονται σε παραδρομή ή συγγνωστή πλάνη, εκτός εάν προηγούμενα έχει γίνει αποδεδειγμένα υπόδειξη από οποιονδήποτε φορολογικό έλεγχο ή φορολογική αρχή για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Β.Σ.,

η) πρόκειται για υποθέσεις που έχουν ήδη ελεγχθεί με τακτικό φορολογικό έλεγχο και έχουν εκδοθεί οριστικά φύλλα ελέγχου ή πράξεις προσδιορισμού του φόρου στη φορολογία εισοδήματος και στο Φ.Π.Α. ή για υποθέσεις που έχουν περαιωθεί ως προς τις φορολογίες αυτές με οποιονδήποτε τρόπο, με εξαίρεση τις περιπτώσεις για τις οποίες συντρέχουν οι προϋποθέσεις των διατάξεων των άρθρων 68 παρ. 2 του Ν. 2238/1994 και 39 παρ. 3 του Ν. 1642/1986.

Οι διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 1 του παρόντος έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τα πρόστιμα του άρθρου αυτού

6. Για τις γενικές παραβάσεις, λαμβάνεται υπόψη η Βάση Υπολογισμού Νο 1 (ΒΑΣ.ΥΠ. 1) και εφαρμόζεται ο συντελεστής βαρύτητας με αριθμητική τιμή ένα (1). Κατ'εξαίρεση για τις πιο κάτω παραβάσεις ο συντελεστής βαρύτητας καθορίζεται ως εξής :

α) Σε μη τήρηση λογιστικών βιβλίων ή τήρηση βιβλίων κατώτερης κατηγορίας για τους επιτηδευματίες της Γ' κατηγορίας ή σε μη τήρηση του ισοζυγίου λογαριασμών Γενικού – Αναλυτικών Καθολικών ή του βιβλίου απογραφών, καθώς και σε μη σύνταξη ή εκπρόθεσμη σύνταξη του ισολογισμού σε δύο (2) για όλες ή μερικές από τις παραπάνω παραλείψεις.

Σε περίπτωση επιβολής του προστίμου της περίπτωσης αυτής δεν επιβάλλεται ιδιαίτερο πρόστιμο για τη μη τήρηση μητρώου πάγιων περιουσιακών στοιχείων.

β) Σε μη τήρηση πρόσθετων βιβλίων της παραγράφου 5 του άρθρου 10 σε δύο (2) για κάθε βιβλίο

γ) Σε μη τήρηση βιβλίων αποθήκης ή παραγωγής κοστολογίου και τεχνικών προδιαγραφών, σε δύο (2), ανεξάρτητα αν η παράλειψη αφορά ένα ή περισσότερα από αυτά

δ) ΣΕ περίπτωση ελλιπούς περιγραφής του είδους των αγαθών ή υπηρεσιών στα βιβλία ή στοιχεία, σε δύο (2).

ε) Σε μη επίδειξη των βιβλίων και στοιχείων την πρώτη φορά μετά από προηγούμενη πρόσκληση σε δύο (2) και για καθεμία από τις επόμενες δύο φορές σε πέντε (5)

στ) Σε περίπτωση μη καταχώρισης της ποσοτικής καταμέτρησης των αποθεμάτων στο βιβλίο απογραφών σε τρία (3)

ζ) Σε περίπτωση εκπρόθεσμης υποβολής στοιχείων της παραγράφου 1 του άρθρου 20 μετά το τέλος του έτους που έληξε η προθεσμία υποβολής τους, καθώς και στις περιπτώσεις παράλειψης καταχώρισης αντισυμβαλλομένων ή ανακριβούς καταχώρισης της αξίας σε τρία (3), εφόσον οι ανωτέρω παραλείψεις και ανακρίβειες αφορούν μεγέθη συνολικής αξίας πάνω από δεκατέσσερις χιλιάδες εξακόσια εβδομήντα τρία (14.673) ευρώ ανά κατάσταση.

Ο ίδιος συντελεστής ισχύει και σε περίπτωση μη υποβολής στοιχείων, εκτός αν ο υπόχρεος μέχρι τη λήξη της προθεσμίας εξώδικης επίλυσης της διαφοράς ή άσκησης εμπρόθεσμης προσφυγής κατά της απόφασης επιβολής προστίμου υποβάλλει εκπρόθεσμα τα στοιχεία και προκύπτει ότι τα συνολικά μεγέθη ανά κατάσταση είναι μέχρι του ορίου του προηγούμενου εδαφίου, οπότε εφαρμόζεται συντελεστής βαρύτητας ίσος με τη μονάδα.

Οι συντελεστές βαρύτητας του πρώτου και δεύτερου εδαφίου ισχύουν κατά περίπτωση και επί εκπρόθεσμης υποβολής στοιχείων για τις πωλήσεις πετρελαίου θέρμανσης μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας υποβολής, καθώς και επί μη υποβολής στοιχείων, παραλείψεων ή ανακριβειών κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στα εδάφια αυτά

Ο συντελεστής βαρύτητας των προηγούμενων εδαφίων ισχύει και σε περίπτωση μη υποβολής του ισοζυγίου της παραγράφου 6 του άρθρου 20 ή της εκπρόθεσμης υποβολής του, μετά την παρέλευση εξαμήνου από την προθεσμία υποβολής

η) Σε περίπτωση μη επίδειξης σε προληπτικό έλεγχο των πρόσθετων βιβλίων της παραγράφου 5 του άρθρου 10 σε πέντε (5)

θ) Σε περίπτωση παρεμπόδισης του προληπτικού φορολογικού έλεγχου με θετικές ενέργειες, σε πέντε (5)

ι) Σε μη τήρηση του βιβλίου κοστολογίου οικοδομών της Α.Υ.Ο.Ο. 1024754/187/ΠΟΛ.1039/9.3.2006 (ΦΕΚ 311 Β') ή σε μη επίδειξη αυτού στο φορολογικό έλεγχο μετά από προηγούμενη πρόσκληση σε πέντε (5) για κάθε οικοδομή

ια) Σε περίπτωση μη επίδειξης σε προληπτικό έλεγχο των πρόσθετων βιβλίων του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 και της παραγράφου 5 του άρθρου 10, σε πέντε (5)

7. Στο πρόστιμο που ορίζεται από τις διατάξεις της περίπτωσης α της παρ. 2 του άρθ. , αυτού

υπόκεινται και ο διευθυντής ή οποιοσδήποτε άλλος μισθωτός των υποχρέων της παρ. 1 του άρθ., 2 του ΚΒΣ ή ο νομικός ή ο λογιστικός ή ο φορολογικός ή ο οικονομικός σύμβουλος και εν γένει κάθε τρίτος, ο οποίος αποδεδειγμένα συμπράττει στις πράξεις ή στις παραλείψεις που έχουν ως συνέπεια τα βιβλία και στοιχεία να μην εμφανίζουν την πραγματική κατάσταση.

Το ίδιο πρόστιμο επιβάλλεται και σε εκείνον που υπογράφει τον ισολογισμό και το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης λογιστή φοροτεχνικό, εφόσον δεν έχει τέτοιο δικαίωμα -

8. Οι παρακάτω περιπτώσεις, για την επιβολή του αντικειμενικού προστίμου, θεωρούνται αυτοτελείς παραβάσεις, για τις οποίες εφαρμόζεται η Βάση Υπολογισμού Νο 1 (ΒΑΣ.ΥΠ. 1) ο δε συντελεστής βαρύτητας εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, έχει αριθμητική τιμή ένα (1).

α) Η παράλειψη έκδοσης κάθε στοιχείου, που ορίζεται από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ.. Ειδικά η μη έκδοση στοιχείου παράδοσης κτισμάτων συνιστά αυτοτελή παράβαση ανεξάρτητα από το ύψος της αξίας αυτού. Ως παράλειψη έκδοσης στοιχείου λογίζεται και η μη καταχώριση σερβιρισθέντων ειδών στα δελτία παραγγελίας. Κατ' εξαίρεση η μη έκδοση δελτίων αποστολής από αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α. Θεωρείται γενική παράβαση, επιφυλασσομένων των διατάξεων της περίπτωσης α' της παραγράφου 10 του άρθρου αυτού. Επίσης, κατ' εξαίρεση η μη έκδοση στοιχείου διακίνησης θεωρείται γενική παράβαση, εφόσον έχει εκδοθεί και καταχωρηθεί στα βιβλία στοιχείο αξίας για την ίδια συναλλαγή από τον υπόχρεο στην έκδοση του στοιχείου διακίνησης

β) Η έκδοση καθενός αθεώρητου στοιχείου, όταν από τις διατάξεις του ΚΒΣ προβλέπεται η έκδοση θεωρημένου.

Ειδικά, όταν τα στοιχεία αυτά έχουν εκδοθεί εκ παραδρομής αθεώρητα και έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία πριν από οποιονδήποτε έλεγχο θεωρείται γενική παράβαση.

Εξαιρετικά στις περιπτώσεις που εκδοθέντα φορολογικά στοιχεία λογίζονται ως αθεώρητα, γιατί συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 8 του άρθρου 36 του π.δ. 186/1992 καταλογίζεται μια γενική παράβαση με συντελεστή βαρύτητας τρία (3) εφόσον τα στοιχεία αυτά έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία πριν από οποιονδήποτε έλεγχο. Τα αναφερόμενα στα δύο προηγούμενα εδάφια ισχύουν αναλόγως και όταν δεν έχει παρέλθει ο χρόνος εμπρόθεσμης ενημέρωσης των βιβλίων.

γ) Η μη αναγραφή ή η ανακριβής αναγραφή σε καθένα από τα στοιχεία που αναφέρονται στην ανωτέρω περίπτωση α του ονοματεπώνυμου ή της επωνυμίας, καθώς και του ΑΦΜ του αντισυμβαλλόμενου , του είδους, της ποσότητας και της αξίας ή της αμοιβής Ειδικά σε περίπτωση μη αναγραφής του ονοματεπώνυμου στις αποδείξεις λιανικής πώλησης , όταν αυτές αφορούν πωλήσεις αγαθών , εκπιπτόμενες στη φορολογία εισοδήματος, θεωρείται γενική παράβαση.

δ) Η μη καταχώρηση κάθε στοιχείου ή εγγράφου αγοράς, πώλησης, εσόδου, εξόδου, εφόσον δεν επιβλήθηκε πρόστιμο των περιπτώσεων α και γ.

ε) Η κάθε ανακριβής καταχώρηση των αναφερομένων στην προηγούμενη περίπτωση, εφόσον δεν επιβλήθηκε πρόστιμο της περίπτωσης γ.

στ) Η κάθε μια καταχώρηση ανύπαρκτης αγοράς πώλησης, ή ανύπαρκτου εσόδου, εξόδου και στοιχείου απογραφής .

ζ) Η καθεμία καταχώρηση ανύπαρκτης πώλησης ή ανύπαρκτου εσόδου και στοιχείου απογραφής

Κατ' εξαίρεση παραβάσεις της περίπτωσης αυτής και των περιπτώσεων δ', ε' και στ' θεωρούνται γενικές μέχρι ποσού συνολικής διαφοράς, κατά περίπτωση, τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών -

η) Η κάθε μη καταχώρηση ή η ανακριβής καταχώρηση των στοιχείων που προσδιορίζουν το ύψος της συναλλαγής, στα πρόσθετα βιβλία που ορίζονται από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 5 του άρθρου 10 του Κ.Β.Σ. και τις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου και καθιερώνουν την υποχρέωση τήρησης πρόσθετων βιβλίων –

Η μη καταχώρηση στα πρόσθετα βιβλία του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον έχουν εκδοθεί τα στοιχεία εσόδου, θεωρείται γενική παράβαση .

θ) Η μη διαφύλαξη κάθε βιβλίου ή κατάστασης που υποκαθιστά βιβλίο ή ανά πενήντα (50) φύλλα φορολογικών στοιχείων ή άλλων δικαιολογητικών εγγραφών για όσο χρόνο ορίζεται από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ., εκτός αν η μη διαφύλαξη οφείλεται αποδεδειγμένα σε ανώτερη βία.

ι) Η εκπρόθεσμη εκτύπωση ή εγγραφή σε οπτικό δίσκο κάθε βιβλίου ή κατάστασης που ορίζεται από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ..

ια) Η μη κάλυψη από τα προγράμματα λογισμικού των υποχρεώσεων που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 23 του Κ.Β.Σ., ως και η μη τήρηση καθεμιάς από τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται από το άρθρο αυτό

ιβ) Η κάθε μη καταχώριση ή η ανακριβής καταχώριση στο βιβλίο κοστολογίου οικοδομών της Α.Υ.Ο.Ο. 1024754/187/ΠΟΛ.1039/9.3.2006 δαπάνης που προσδιορίζει το κόστος της κάθε «οικοδομής»

ιγ) Η κάθε μη υποβολή στοιχείων για τις συναλλαγές πετρελαίου της παραγράφου 7 του άρθρου 20 του Κ.Β.Σ. (π.δ.186/1992). Στην περίπτωση αυτή ο συντελεστής βαρύτητας έχει αριθμητική τιμή δέκα (10).

ιδ) Η κάθε εκπρόθεσμη υποβολή στοιχείων για τις συναλλαγές πετρελαίου της παραγράφου 7 του άρθρου 20 του Κ.Β.Σ., καθώς και η κάθε ανακριβής υποβολή αυτών ως προς την ποσότητα.

ιε) Η κάθε μη υποβολή ή η εκπρόθεσμη υποβολή των αντιτύπων των φορολογικών παραστατικών για τις συναλλαγές πετρελαίου της παραγράφου 7 του άρθρου 20 του Κ.Β.Σ., ανεξάρτητα αν η παράλειψη αυτή αφορά ένα ή περισσότερα από αυτά

9. Κάθε φορά που διενεργείται φορολογικός έλεγχος και διαπιστώνονται επαναλαμβανόμενες εντός της ίδιας διαχειριστικής περιόδου αυτοτελείς, κατά τις διατάξεις της προηγούμενης παρ., παραβάσεις, για τις οποίες προβλέπεται η επιβολή προστίμων με βάση την κατηγορία βιβλίων, κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση α της παρ. ,2, το ανώτατο όριο του προστίμου δεν μπορεί να υπερβεί κατά την πρώτη έκδοση απόφασης επιβολής προστίμου το δεκαπενταπλάσιο των προστίμων αυτών, για κάθε κατηγορία παραβάσεων των περιπτώσεων της προηγούμενης παρ., και κατά τη δεύτερη έκδοση απόφασης επιβολής προστίμου το τριακονταπλάσιο των προστίμων αυτών, για κάθε ως άνω κατηγορία παράβασης.

Σε περίπτωση διαπίστωσης για τρίτη φορά της διάπραξης των παραβάσεων αυτών δεν ισχύει περιορισμός ως προς το ανώτατο όριο αυτών των προστίμων.

Κατ' εξαίρεση για μεν τις παραβάσεις των περιπτώσεων ιδ' και ιε' της προηγούμενης παραγράφου το ανώτατο όριο του προστίμου ανά έτος που αφορούν αυτές δεν μπορεί να υπερβεί το τριακονταπλάσιο της ΒΑΣ.ΥΠ. 1, για δε τις παραβάσεις της περίπτωσης ιψ' της προηγούμενης παραγράφου δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παρούσας

10. Οι παρακάτω περιπτώσεις, επίσης, θεωρούνται αυτοτελείς παραβάσεις, για τις οποίες εφαρμόζεται η Βάση Υπολογισμού Νο 2 (ΒΑΣ.ΥΠ.2), όπως ειδικότερα προσδιορίζεται στις κατ'ιδία διατάξεις, με τις οποίες προσδιορίζεται και η τιμή του κατά περίπτωση ισχύοντος συντελεστή

βαρύτητας.

α) Όταν η παράβαση αναφέρεται σε μη έκδοση ή σε ανακριβή έκδοση των στοιχείων που ορίζονται από τον ΚΒΣ., και έχει ως αποτέλεσμα την απόκρυψη της συναλλαγής ή μέρους αυτής η δε αποκρυβείσα αξία είναι μεγαλύτερη των χιλίων διακοσίων (1.200) ευρώ, επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με την αξία της συναλλαγής ή του μέρους αυτής που αποκρύφηκε. Θεωρείται απόκρυψη της συναλλαγής και επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με τη συνολική αξία και η περίπτωση διακίνησης αγαθών χωρίς το συνοδευτικό φορολογικό στοιχείο , που προβλέπεται από τον ΚΒΣ. Όταν δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός της αξίας της συναλλαγής επιβάλλεται το πρόστιμο που ορίζεται από την περίπτωση α της παρ., 2, κατά περίπτωση.

Ειδικά στις περιπτώσεις που προκύπτει το ύψος της συνολικής αποκρυβείσας αξίας, χωρίς να προσδιορίζεται το πλήθος των συναλλαγών ως και η αξία μιας εκάστης ξεχωριστά, επιβάλλεται πρόστιμο ισόποσο της συναλλαγής, το οποίο σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να υπερβεί το δεκαπενταπλάσιο της ΒΑΣ. ΥΠ.1, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που ο υπόχρεος τηρεί βιβλίο αγορών, οπότε το ανωτέρω πρόστιμο επιβάλλεται μειωμένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%)

β) Η έκδοση πλαστών ή εικονικών φορολογικών στοιχείων και η λήψη εικονικών, η νόθευση αυτών, καθώς και η καταχώρηση στα βιβλία αγορών ή εξόδων που δεν έχουν πραγματοποιηθεί και δεν έχει εκδοθεί φορολογικό στοιχείο, συνιστά ιδιάζουσα φορολογική παράβαση και επισύρει πρόστιμο ίσο με το διπλάσιο της αξίας κάθε στοιχείου ή καταχώρησης, μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. εφόσον αυτή είναι μεγαλύτερη των χιλίων διακοσίων (1.200) ευρώ . Σε αντίθετη περίπτωση θεωρείται ιδιαίτερη κατηγορία αυτοτελούς παράβασης και επιβάλλεται το πρόστιμο κατ' εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 8 και 9

Αν η αξία του στοιχείου είναι μερικώς εικονική, το ως άνω πρόστιμο επιβάλλεται για το μέρος της εικονικής αξίας. Όταν δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός της μερικώς εικονικής αξίας το πρόστιμο της περίπτωσης αυτής, επιβάλλεται μειωμένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%).

Η ίδια μείωση ισχύει και για το λήπτη εικονικού στοιχείου στην περίπτωση που η εικονικότητα ανάγεται αποκλειστικά στο πρόσωπο του εκδότη

Κατ'εξαίρεση στην περίπτωση έκδοσης αποδείξεων από φορολογική ταμειακή μηχανή (Φ.Τ.Μ) του ν. 1809/88, στις οποίες τα εκτυπούμενα ατομικά στοιχεία του εκδότη δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα , επιβάλλεται πρόστιμο σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης α της παρ., 2 , εφόσον οι εκδοθείσες αποδείξεις που έχουν καταχωρηθεί εμπρόθεσμα στα τηρούμενα βιβλία του κατόχου - χρήστη επιτηδευματία, η δε Φ.Τ.Μ., έχει δηλωθεί από αυτόν στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1809/88.

γ) Στα πρόσωπα της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του Κ.Β.Σ., λήπτες εικονικών φορολογικών στοιχείων για ανύπαρκτη συναλλαγή στο σύνολο ή μέρος αυτής, επιβάλλεται το πρόστιμο που προβλέπεται για την περίπτωση γ' της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού, ανεξαρτήτως της αξίας των στοιχείων αυτών.

Εφόσον η εικονικότητα των στοιχείων του προηγούμενου εδαφίου ανάγεται αποκλειστικά στο πρόσωπο του εκδότη, δεν επιβάλλεται πρόστιμο στους αγρότες λήπτες των στοιχείων

11. Για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου και των περιπτώσεων α' και γ' της παραγράφου 8, εφόσον καταλογίζονται αυτοτελείς παραβάσεις για τα φορολογικά στοιχεία αξίας, δεν καταλογίζονται, για την ίδια αιτία, όμοιες παραβάσεις για τα αντίστοιχα δελτία αποστολής, ανεξάρτητα από το αν τα στοιχεία αυτά εκδίδονται από διαφορετικά πρόσωπα.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου ισχύουν αναλόγως σε κάθε περίπτωση έκδοσης φορολογικών στοιχείων που αναφέρονται στην ίδια συναλλαγή ή πράξη, καθώς και για τις παραβάσεις της περίπτωσης η' της παραγράφου 8

Δεν καταλογίζεται ιδιαίτερη παράβαση για την καταχώρηση εικονικών, πλαστών ή νοθευμένων στοιχείων, εφόσον επιβάλλεται πρόστιμο της περίπτωσης β' της προηγούμενης παραγράφου, ανεξάρτητα από το χρόνο στον οποίο ανάγεται η παράβαση

12. Οπου σε άλλες διατάξεις γίνεται αναφορά σε παραβάσεις ή πρόστιμα του πδ/τος 99/77 - ΚΦΣ., - (ΦΕΚ 34 Α) ή του πδ/τος 186/92 - ΚΒΣ., νοούνται οι παραβάσεις και τα πρόστιμα του παρόντος νόμου.

Επίσης οι παράγραφοι 30, 32, 33, 34 και 48 του άρθρου 66 του ν. 4174/2013, κατά το μέρος που αφορούν τις ως άνω παραβάσεις, καταργούνται από την δημοσίευση του παρόντος και έχουν ως εξής:

Άρθρο 66

(...)

30(2). Ειδικά οι διατάξεις των άρθρων του Κεφαλαίου 10 του Κώδικα ισχύουν για τις παραβάσεις που διαπράττονται από την ημερομηνία ισχύος αυτού με εξαίρεση την παράγραφο 2 του άρθρου 55, το οποίο ισχύει για παραβάσεις που διαπράττονται από τη δημοσίευση του παρόντος. Η παράγραφος 10 του άρθρου 5 και η παράγραφος 1 του άρθρου 6 του ν. 2523/1997 καταργούνται από τη δημοσίευση του παρόντος.

32(4). Εξαιρετικά οι διατάξεις του άρθρου 55 παρ. 2 του Κώδικα είναι δυνατόν να εφαρμοστούν και για παραβάσεις που διαπράχθηκαν έως το χρόνο δημοσίευσης αυτού και επισύρουν πρόστιμα των άρθρων 5 παρ. 10 και 6 του ν. 2523/1997 ανεξάρτητα από το χρόνο δια-πίστωσής τους, εφόσον το νέο καθεστώς του άρθρου 55 παρ. 2 του Κώδικα επιλεγεί ως ευνοϊκότερο από τον υπόχρεο, για το σύνολο των παραβάσεων που περιέχονται στην ίδια πράξη ή απόφαση επιβολής προστίμου, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα κατωτέρω, ανά κατηγορία υποθέσεων:

α. Για τις υποθέσεις για τις οποίες δεν έχουν εκδοθεί Αποφάσεις Επιβολής Προστίμου (Α.Ε.Π.) μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του Κώδικα, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής Α.Ε.Π.. Εξαιρετικά, για τις υποθέσεις της περίπτωσης αυτής οι σχετικές Α.Ε.Π. μπορεί να εκδοθούν απευθείας με βάση το νέο καθεστώς, εφόσον πριν την έκδοσή τους ο υπόχρεος υποβάλλει ανέκκλητη δήλωση επιλογής των διατάξεων που ισχύουν κατά το χρόνο έκδοσης της Α.Ε.Π..

β. Για τις υποθέσεις για τις οποίες έχουν εκδοθεί Α.Ε.Π. μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του Κώδικα και δεν βρίσκονται ακόμη σε στάδιο διοικητικής επίλυσης της διαφοράς κατόπιν αιτήματος διοικητικού συμβιβασμού ή άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας σαράντα πέντε (45) ημερών από τη δημοσίευση του Κώδικα.

γ. Για τις υποθέσεις για τις οποίες έχουν εκδοθεί Α.Ε.Π. και βρίσκονται σε στάδιο διοικητικής επίλυσης της διαφοράς κατόπιν αιτήματος διοικητικού συμβιβασμού ή άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας σαράντα πέντε (45) ημερών από τη δημοσίευση του Κώδικα.

33(5). Στις παραπάνω περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 4, αρμόδιος για την έκδοση της

πράξης επιβολής των προστίμων με το ευνοϊκότερο καθεστώς είναι ο Προϊστάμενος της Αρχής που εξέδωσε την πράξη. Κατά της πράξης αυτής που εκδίδεται στη βάση του ευνοϊκότερου καθεστώτος δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί δικαστικού και διοικητικού συμβιβασμού. Στην παραπάνω περίπτωση γ' της παραγράφου 4 το ευνοϊκότερο καθεστώς εφαρμόζεται στο πλαίσιο του διοικητικού συμβιβασμού ή ενδικοφανούς προσφυγής. Ο διοικητικός συμβιβασμός ή η αποδοχή της απόφασης επί της ενδικοφανούς προσφυγής με βάση το ευνοϊκότερο καθεστώς δεν έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των προστίμων σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία. Το αίτημα για υπαγωγή στο ευνοϊκότερο καθεστώς υποβάλλεται στην αρμόδια Αρχή ή στην αρμόδια Επιτροπή των άρθρων 70Α και 70Β του ν. 2238/1994 κατά περίπτωση.

34(6). Για τις υποθέσεις προστίμων των άρθρων 5 παρ. 10 και 6 του ν. 2523/1997, οι οποίες εκκρεμούν ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων και του Σ.Τ.Ε., καθώς και στην προθεσμία εμπρόθεσμης υποβολής προσφυγής κατά τη δημοσίευση του παρόντος, οι υπόχρεοι δύνανται με αίτησή τους, η οποία υποβάλλεται στη φορολογική αρχή που εξέδωσε την πράξη, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από τη δημοσίευση του Κώδικα ή σε περίπτωση που κατά το χρόνο δημοσίευσης του Κώδικα εκκρεμεί η έκδοση απόφασης μετά από συζήτηση, σε τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 να ζητήσουν το δικαστικό συμβιβασμό με βάση το ευνοϊκότερο καθεστώς για το σύνολο των προστίμων ανά καταλογιστική πράξη. Αρμόδιος για τη διενέργεια του συμβιβασμού είναι ο Προϊστάμενος της αρχής που εξέδωσε την πράξη. Στην περίπτωση αυτή, η σχετική δίκη καταργείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 142 και 143, παράγραφος 7 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, αφού υποβληθεί αντίγραφο του πρακτικού συμβιβασμού στο αρμόδιο δικαστήριο. Η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου του άρθρου αυτού εφαρμόζεται αναλόγως.

(...)

48. Για παραβάσεις που διαπράχθηκαν μέχρι τις 31.12.2013, ανεξάρτητα από το χρόνο διαπίστωσης τους, και το σχετικό πρόστιμο υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4, 5 και 6 του ν. 2523/1997, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 9 παράγραφος 6 του ίδιου νόμου, εφόσον ο φορολογούμενος, με δήλωσή του προς τον Προϊστάμενο της αρχής που εξέδωσε την πράξη επιβολής προστίμου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα ημερών από την κοινοποίηση της, αποδεχθεί ανεπιφύλακτα το σύνολο των παραβάσεων που αναφέρονται σε αυτή και καταβάλει, ταυτόχρονα, τουλάχιστον ποσοστό 40% της συνολικής οφειλής, ενώ το υπόλοιπο ποσό καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα της αποδοχής. Ειδικά για τις παραβάσεις που διαπράχθηκαν έως τις 26.7.2013 και για τις οποίες το σχετικό πρόστιμο υπολογίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 10 και 6 του ν. 2523/1997, εφαρμόζονται, υπό τις προϋποθέσεις του προηγουμένου εδαφίου, οι διατάξεις του άρθρου 55 παρ. 2 του Κώδικα. Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων εφαρμόζονται ανάλογα και για υποθέσεις για τις οποίες ο φορολογούμενος έχει ασκήσει εμπρόθεσμη ενδικοφανή ή δικαστική προσφυγή ενώπιον της Υπηρεσίας Εσωτερικής Επανεξέτασης ή διοικητικού δικαστηρίου πρώτου βαθμού και οι οποίες δεν έχουν εξεταστεί ή συζητηθεί, εφόσον η δήλωση αποδοχής της πράξης γίνεται εντός αποκλειστικής εξήντα ημερών από την δημοσίευση του παρόντος. Ποσά τα οποία έχουν καταβληθεί, δεν επιστρέφονται λόγω της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας παραγράφου. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος, αμφισβητήσει την νομιμότητα της αποδοχής, η πράξη και οι έννομες συνέπειές της αναβιώνουν και ήδη καταβληθέντα ποσά δεν επιστρέφονται.

- **Άρθρο 8**

Εγκλήματα φοροδιαφυγής – Ποινικές κυρώσεις

Καταργούνται, όπως ισχύουν, τα άρθρα 17, 18, 19, 20 και 21 του ν.2523/1997, τα οποία έχουν ως εξής:

Άρθρο 17 : Αδίκημα φοροδιαφυγής για την παράλειψη υποβολής ή την υποβολή ανακριβούς δήλωσης στη φορολογία εισοδήματος

1. Όποιος, προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή φόρου εισοδήματος, αποκρύπτει καθαρά εισοδήματα από οποιαδήποτε πηγή, παραλείποντας να υποβάλει δήλωση ή υποβάλλοντας ανακριβή δήλωση, τελεί αδίκημα φοροδιαφυγής στη φορολογία εισοδήματος . Ως απόκρυψη καθαρών εισοδημάτων νοείται και η περίπτωση κατά την οποία καταχωρούνται στα βιβλία εικονικές ολικά ή μερικά δαπάνες ή γίνεται επίκληση στη φορολογική δήλωση τέτοιων δαπανών, ώστε να μην εμφανίζονται καθαρά εισοδήματα ή να εμφανίζονται αυτά μειωμένα.

2. Ο δράστης του αδικήματος αυτού τιμωρείται α) με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους , εφόσον ο φόρος που αναλογεί στα καθαρά εισοδήματα που έχουν αποκρυψεί υπερβαίνει σε κάθε διαχειριστική περίοδο το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) δρχ., και β) εφόσον ο φόρος που αναλογεί στα καθαρά εισοδήματα που έχουν αποκρυψεί υπερβαίνει σε κάθε διαχειριστική περίοδο το ποσό των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) δρχ..

Κατά την επιμέτρηση της ποινής λαμβάνεται υπόψη και η διάρκεια της απόκρυψης.

3. Για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθ. : α) ως καθαρό εισόδημα νοείται για τα φυσικά πρόσωπα το καθαρό φορολογητέο εισόδημα αυτών που έχει αποκρυψεί και για τα πρόσωπα της παρ, 4 του άρθ., 2 και του άρθ., 101 του ν. 2238/94, το ποσό των καθαρών φορολογητέων κερδών που έχει αποκρυψεί και β) ως φόρος που αναλογεί στο καθαρό εισόδημα νοείται για τα φυσικά πρόσωπα ο φόρος που προκύπτει με βάση τις διατάξεις της παρ. , 1 του άρθ., 9 του ν. 2238/94, για το εισόδημα αυτό και για τα πρόσωπα της παρ 4 του άρθ., 2 και του άρθ., 101 του ν. 2238/94, ο φόρος που προκύπτει με την εφαρμογή στα καθαρά αυτά φορολογητέα κέρδη του συντελεστή φορολογίας που ισχύει για καθένα από αυτά.

4. Αδίκημα φοροδιαφυγής διαπράττει και όποιος προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή φόρου πλοίων δεν αποδίδει στο Δημόσιο το φόρο αυτόν, τιμωρούμενος με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, εφόσον το ποσό του φόρου που δεν αποδόθηκε για κάθε διαχειριστική περίοδο υπερβαίνει τα πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δρχ., και με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών, εφόσον το ποσό του φόρου που δεν αποδόθηκε υπερβαίνει τα πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) δρχ.,

Άρθρο 18 : Αδίκημα φοροδιαφυγής για μη απόδοση ή ανακριβή απόδοση ΦΠΑ και παρακρατούμενων φόρων, τελών ή εισφορών

1. Όποιος, προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή του φόρου προστιθέμενης αξίας, του φόρου κύκλου εργασιών και των παρακρατούμενων και επιρριπτόμενων φόρων, τελών ή εισφορών, δεν αποδίδει ή αποδίδει ανακριβώς ή συμψηφίζει αυτούς, καθώς και όποιος παραπλανά τη φορολογική αρχή με την παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών ή με την αθέμιτη παρασιώπηση ή απόκρυψη αληθινών γεγονότων και λαμβάνει επιστροφή, καθώς και όποιος διακρατεί τέτοιους φόρους, τέλη ή εισφορές, τιμωρείται: α) με φυλάκιση εφόσον το προς

απόδοση ποσό του κύριου φόρου, τέλους ή εισφοράς ή το ποσό του Φ.Π.Α. που συμψηφίσθηκε ή δεν αποδόθηκε ή αποδόθηκε ανακριβώς, ανέρχεται σε ετήσια βάση έως το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, β) με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, εφόσον το προς απόδοση ποσό του κύριου φόρου, τέλους ή εισφοράς ή το ποσό του Φ.Π.Α. που συμψηφίσθηκε ή δεν αποδόθηκε ή αποδόθηκε ανακριβώς, ανέρχεται σε ετήσια βάση από το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ μέχρι το ποσό των εβδομήντα πέντε χιλιάδων (75.000) ευρώ και γ) «με κάθειρξη». - , εφόσον το ως άνω ποσό υπερβαίνει σε ετήσια βάση τα εβδομήντα πέντε χιλιάδες (75.000) ευρώ.

Σε περίπτωση συρροής περισσότερων τέτοιων φόρων, τελών ή εισφορών τα ως άνω ποσά υπολογίζονται ξεχωριστά για κάθε μερικότερο φόρο, τέλος ή εισφορά

Κατά την επιμέτρηση της ποινής λαμβάνεται υπόψη και η διάρκεια της μη απόδοσης ή ανακριβούς απόδοσης ή διακράτησης τέτοιων φόρων, τελών ή εισφορών.

2. Παρακρατούμενοι φόροι, τέλη και εισφορές είναι εκείνοι που ρητά ορίζονται σε επί μέρους διατάξεις ότι παρακρατούνται και τελικά αποδίδονται στο Δημόσιο ή άλλο φορέα από πρόσωπο διάφορο του πραγματικού φορολογούμενου.

3. Αν η διάρκεια της μη απόδοσης ή ανακριβούς απόδοσης ή διακράτησης τέτοιων φόρων, τελών ή εισφορών δεν υπερβαίνει το ένα έτος, ο υπαίτιος απαλλάσσεται, εφόσον καταβληθούν, από την ημέρα που γεννήθηκε η υποχρέωση καταβολής, οι κατά περίπτωση οφειλόμενοι φόροι, τέλη ή εισφορές με τις κάθε είδους προβλεπόμενες προσαυξήσεις, τέλη και πρόστιμα επί αυτών. Εάν η καταβολή συντελεστεί μετά τη συμπλήρωση έτους, αλλά πριν τη λήξη της αποδεικτικής διαδικασίας σε πρώτο βαθμό, επιβάλλεται ποινή μειωμένη κατά το άρθρο 83 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 19 : Αδίκημα φοροδιαφυγής για πλαστά, εικονικά ή νοθευμένα φορολογικά στοιχεία, καθώς και για μη εφαρμογή διατάξεων του Κ.Β.Σ.

1. Οποιος εκδίδει πλαστά ή εικονικά φορολογικά στοιχεία, καθώς και όποιος αποδέχεται εικονικά φορολογικά στοιχεία ή νοθεύει τέτοια στοιχεία ανεξάρτητα από το αν διαφεύγει ή μη την πληρωμή φόρου, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών.

Ειδικά, όποιος εκδίδει ή αποδέχεται εικονικά φορολογικά στοιχεία για ανύπαρκτη συναλλαγή στο σύνολό της ή για μέρος αυτής, τιμωρείται: α) με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, εφόσον η συνολική αξία των εικονικών φορολογικών στοιχείων υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ και β) «με κάθειρξη» εφόσον το ως άνω ποσό υπερβαίνει τις εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ .

Όταν η συνολική αξία των πλαστών και οικονομικών φορολογικών στοιχείων για την πλαστότητα ή την εικονικότητα των οποίων καταδικάζεται ο δράστης, υπερβαίνει το ποσό των ογδόντα εκατομμυρίων (80.000.000) δρχ., επιβάλλεται ως παρεπόμενη ποινή το κλείσιμο του καταστήματος, γραφείου, εργοστασίου, εργαστηρίου, αποθήκης και γενικά επαγγελματικής εγκατάστασης αυτού μέχρι ένα (1) μήνα.

Η εκτέλεση της παρεπόμενης αυτής ποινής ουδεμία ασκεί επίδραση στις ενοχικές σχέσεις του επιτηδευματία με τους μισθωτούς που συνδέονται με αυτόν με σύμβαση παροχής εξαρτημένης εργασίας.

2. Το αδίκημα του άρθ., αυτού είναι αυτοτελές και ανεξάρτητα από τα αδικήματα, που προβλέπονται και τιμωρούνται με τις λοιπές ποινικές διατάξεις του παρόντος νόμου.

3. Θεωρείται ως πλαστό και το φορολογικό στοιχείο που έχει διατηρηθεί ή σφραγιστεί με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς να έχει καταχωρηθεί στα οικεία βιβλία της αρμόδιας φορολογικής

αρχής σχετική πράξη θεώρησής του και εφόσον η μη καταχώρηση τελεί σε γνώση του υποχρέου για τη θεώρηση του φορολογικού στοιχείου. Θεωρείται επίσης ως πλαστό το φορολογικό στοιχείο και όταν το περιεχόμενο και τα λοιπά στοιχεία του πρωτότυπου ή αντίτυπου αυτού είναι διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται στο στέλεχος του ίδιου στοιχείου.

4. Εικονικό είναι το στοιχείο που εκδίδεται για συναλλαγή ανύπαρκτη στο σύνολό της ή για μέρος αυτής ή για συναλλαγή που πραγματοποιήθηκε από πρόσωπα διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται στο στοιχείο ή το ένα από αυτά είναι άγνωστο φορολογικώς πρόσωπο, με την έννοια ότι δεν έχει δηλώσει την έναρξη του επιτηδεύματός του, ούτε έχει θεωρήσει στοιχεία στην κατά τόπο αρμόδια, σύμφωνα με την αναγραφόμενη στο στοιχείο διεύθυνση, δημόσια οικονομική υπηρεσία.

Εικονικό είναι επίσης στο στοιχείο που φέρεται ότι εκδόθηκε ή έχει ληφθεί από εικονική εταιρεία, κοινοπραξία, κοινωνία ή άλλη οποιασδήποτε μορφής επιχείρηση ή από φυσικό πρόσωπο για το οποίο αποδεικνύεται ότι είναι παντελώς αμέτοχο με τη συγκεκριμένη συναλλαγή, οπότε στην τελευταία αυτή περίπτωση η σχετική διοικητική κύρωση επιβάλλεται, καθώς και η ποινική δίωξη ασκείται κατά του πραγματικού υπευθύνου που υποκρύπτεται.

Τα φορολογικά στοιχεία στα οποία αναγράφεται αξία συναλλαγής κατώτερη της πραγματικής θεωρούνται πάντοτε για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως ανακριβή, ενώ τα φορολογικά στοιχεία στα οποία αναγράφεται αξία μεγαλύτερη της πραγματικής θεωρούνται ως εικονικά κατά το μέρος της μεγαλύτερης αυτής αξίας.

"Δεν είναι εικονικό το φορολογικό στοιχείο που εξέδωσε ή έλαβε η κοινωνία κληρονόμων ή ο κληρονόμος ή σύζυγος ή τέκνο αποβιώσαντος ή συνταξιοδοτηθέντος συζύγου ή γονέα, το οποίο φέρεται ότι εκδόθηκε ή λήφθηκε από τον αποβιώσαντα ή συνταξιοδοτηθέντα επιτηδευματία, εφόσον αφορά πραγματική συναλλαγή και πριν από κάθε είδους φορολογικό έλεγχο, έχει καταχωρηθεί στα βιβλία τόσο του λαμβάνοντα, όσο και του εκδόσαντα το στοιχείο, η αξία αυτού να έχει συμπεριληφθεί στις οικείες δηλώσεις Φ.Π.Α. και Φορολογίας Εισοδήματος και έχει γίνει η απόδοση των φόρων που προκύπτουν από το στοιχείο αυτό.

Σε περίπτωση που η κατά το προηγούμενο εδάφιο έκδοση φορολογικών στοιχείων συνεχίζεται μετά την πάροδο εξαμήνου από το χρόνο που προέκυψε η μεταβολή στο φορέα της επιχείρησης, επιβάλλεται σε βάρος του ασκούντος την επιχείρηση το πρόστιμο της παραγράφου 2 περιπτώσεις α' και ε' του άρθρου 5 του ν. 252311997.

Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων εφαρμόζονται και για παραβάσεις που έχουν διαπραχθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, για τις οποίες δεν έχουν εκδοθεί οι οικείες καταλογιστικές πράξεις ή εφόσον εκδόθηκαν δεν έχουν οριστικοποιηθεί κατά οποιονδήποτε τρόπο ή εκκρεμούν επί της ουσίας ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων.

Στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζονται οι διατάξεις περί δικαστικού συμβιβασμού, ανεξάρτητα από το χρόνο άσκησης της προσφυγής."

5. Επίσης, με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων (4) μηνών τιμωρείται ο υπόχρεος που δεν εκδίδει ή εκδίδει ανακριβώς τα προβλεπόμενα από το π.δ. 186/1992 (Κ.Β.Σ.) στοιχεία κατά την πώληση ή διακίνηση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών ή δεν καταχωρεί στα πρόσθετα βιβλία της παραγράφου 5 του άρθρου 10 του ίδιου προεδρικού διατάγματος, τις συναλλαγές για τις οποίες δεν έχουν εκδοθεί τα οικεία στοιχεία εσόδων, εφόσον εμπίπτει στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 13. Ειδικά για υπόχρεους που, κατά τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, εμπίπτουν στις διατάξεις του πέμπτου και έκτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 13, επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 καταλαμβάνουν και το αδίκημα της παρούσας παραγράφου

Άρθρο 20 : Αυτουργοί και συνεργοί

1. Στα νομικά πρόσωπα ως αυτουργοί του αδικήματος της φοροδιαφυγής θεωρούνται :
  - α) Στις ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες , οι πρόεδροι των ΔΣ., οι διευθύνοντες ή εντεταλμένοι ή συμπράττοντες σύμβουλοι, οι διοικητές, οι γενικοί διευθυντές ή διευθυντές, ως και εν γένει κάθε πρόσωπο εντεταλμένο είτε άμεσα από το νόμο είτε από ιδιωτική βιούληση είτε με δικαστική απόφαση στη διοίκηση ή διαχείριση αυτών. Αν ελλείπουν όλα τα παραπάνω πρόσωπα, ως αυτουργοί θεωρούνται τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των εταιριών αυτών , εφόσον ασκούν πράγματι προσωρινά ή διαρκώς ένα από τα καθήκοντα του αναφέρονται πιο πάνω.
  - β) Στις εταιρείες ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες, οι ομόρρυθμοι εταίροι ή διαχειριστές αυτών και στις περιορισμένης ευθύνης εταιρείες, οι διαχειριστές αυτών και όταν ελλείπουν ή απουσιάζουν αυτοί , ο κάθε εταίρος.
- γ) Στους συνεταιρισμούς οι πρόεδροι ή οι γραμματείς ή οι ταμίες ή οι διαχειριστές αυτών.
2. Στις κοινοπραξίες, κοινωνίες, αστικές, συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες, ως αυτουργοί του αδικήματος της φοροδιαφυγής θεωρούνται οι εκπρόσωποί τους και αν ελλείπουν αυτοί, τα μέλη τους. Όταν στα μέλη αυτών περιλαμβάνονται και νομικά πρόσωπα ή αλλοδαπές επιχειρήσεις ή αλλοδαποί οργανισμοί, εφαρμόζονται ανάλογα και οι διατάξεις των παρ. 1 και 3.
3. Στις αλλοδαπές επιχειρήσεις γενικά και στους κάθε είδους αλλοδαπούς οργανισμούς, ως αυτουργοί του αδικήματος της φοροδιαφυγής θεωρούνται ως διευθυντές ή αντιπρόσωποι ή πράκτορες που έχουν στην Ελλάδα.
4. Επίσης αυτουργοί θεωρούνται και α) όσοι δυνάμει νόμου ή δικαστικής απόφασης ή διάταξης τελευταίας βιούλησης είναι διαχειριστές αλλότριας περιουσίας και β) ο επίτροπος ή κηδεμόνας ή διοικητής αλλοτρίων κατά τις διατάξεις του ΑΚ.
5. Ως άμεσοι συνεργοί του αδικήματος της φοροδιαφυγής θεωρούνται ο προϊστάμενος του λογιστηρίου κάθε μορφής ή τύπου επιχείρησης ή όποιος συμπράττει με οποιονδήποτε τρόπο γενικά στη διάπραξη των αδικημάτων του παρόντος, ως τοιούτου νοούμενου και του υπογράφοντος τη δήλωση ως πληρεξούσιος.
6. Οι ανωτέρω αυτουργοί και συνεργοί τιμωρούνται εφόσον κατά το χρόνο διάπραξης του αδικήματος είχαν την ιδιότητα αυτή και εφόσον γνώριζαν ή από την ιδιότητά τους και εν όψει των συγκεκριμένων περιστάσεων γίνεται φανερό ότι γνώριζαν για τις πράξεις ή παραλείψεις, με τις οποίες εκπληρώθηκαν οι όροι των αδικημάτων του παρόντος.

Άρθρο 21 : Προσφυγή - Ποινική δίωξη - Παραγραφή

1. Εφόσον με βάση τα πορίσματα του φορολογικού ελέγχου, συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων των άρθ., 17 και 18 του παρόντος νόμου, αν έχει ασκηθεί προσφυγή, ο προϊστάμενος της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας με την έκθεση του άρθ., 82 του ΚΦΔ υποβάλλει αίτημα εκδίκασής της κατά προτίμηση. Η προσφυγή αυτή προσδιορίζεται για εκδίκαση μέσα σε έξι (6) μήνες από την περιέλευση του φακέλου στη γραμματεία του οικείου διοικητικού δικαστηρίου. Στην ίδια προθεσμία προσδιορίζεται στο δικαστήριο που δικάζει κατ'έφεση η έφεση που τυχόν ασκήθηκε κατά της πρωτόδικης απόφασης, καθώς και στο Συμβούλιο της επικρατείας η αναίρεση που τυχόν ασκήθηκε κατά της εφετειακής απόφασης.
Αναβολή της συζήτησης επιτρέπεται μόνο για μία φορά και η νέα δικάσιμος δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες. Οι αποφάσεις εκδίδονται το αργότερο εντός τριών (30) μηνών και το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση τους κοινοποιούνται στους

διαδίκους. Τα διοικητικά δικαστήρια υποχρεώνονται αυτεπάγγελτα να καθορίζουν στην απόφασή τους το ύψος των καθαρών εισοδημάτων που έχουν αποκρυβεί και το φόρο εισοδήματος που αναλογεί σε αυτά. Την άνω υποχρέωση έχουν τα διοικητικά δικαστήρια τόσο στο λογιστικό όσο και στον εξωλογιστικό προσδιορισμό του εισοδήματος. Επίσης, υποχρεώνονται να καθορίζουν αυτεπάγγελτα το ύψος των ποσών φόρων των αδικημάτων των άρθ., 17 παρ., 4 και 18 του παρόντος νόμου που οφείλονται στο Δημόσιο σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης ή να καθορίζουν τη διαφορά μεταξύ του φόρου που προκύπτει με βάση της δήλωση και του φόρου που προκύπτει με βάση τη δικαστική απόφαση. "Ειδικά κατά των πράξεων επιβολής προστίμου, σε περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων των παραγράφων 8, 9 και 10 του άρθρου 5, που εκδίδονται σε βάρος των εκμεταλλευτών κέντρων διασκέδασης και των λοιπών καταστημάτων ψυχαγωγίας, η εκδίκαση της προσφυγής προσδιορίζεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την περιέλευση του φακέλου στη γραμματεία του οικείου διοικητικού δικαστηρίου. Στην ίδια προθεσμία εκδικάζεται και η έφεση, καθώς και η αναίρεση που τυχόν θα ασκηθούν. Σε πρίπτωση αναβολής, που χορηγείται μόνο μία φορά, η νέα δικάσιμος προσδιορίζεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τη χορήγηση αυτής

2. Η ποινική δίωξη ασκείται αυτεπάγγελτα. Η μηνυτήρια αναφορά υποβάλλεται από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ή τον Προϊστάμενο της υπηρεσίας που διενήργησε τον έλεγχο σε περίπτωση που ο έλεγχος διενεργήθηκε από όργανα του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (Σ.Δ.Ο.Ε) ή της Διεύθυνσης Οικονομικής Αστυνομίας της Ελληνικής Αστυνομίας ή των ελεγκτικών κέντρων του άρθρου 3 του ν. 2343/1995 (Α' 211) ή υποβάλλεται από τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Ελέγχων της Γενικής Γραμματείας Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων του Υπουργείου Οικονομικών, ως εξής:

α) Η μηνυτήρια αναφορά υποβάλλεται αμέσως με την ολοκλήρωση του ελέγχου και ζητείται από τον αρμόδιο εισαγγελέα η κατά προτεραιότητα εκδίκαση της υπόθεσης, με βάση τα πορίσματα του φορολογικού ελέγχου, ανεξάρτητα εάν έχει ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου:

αα) στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 17, εφόσον ο Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος παραγγείλει την άμεση άσκηση ποινικής δίωξης,

ββ) στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 18, εφόσον ο φορολογικός έλεγχος έχει διαταχθεί για την ημερομηνία που διενεργήθηκε, με ειδική εντολή ελέγχου του Υπουργού Οικονομικών,

γγ) στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 18,

δδ) στην περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 19 και

εε) στις περιπτώσεις της παραγράφου 5 του άρθρου 19, εφόσον το πλήθος των μη εκδοθέντων παραστατικών στοιχείων είναι πλέον των δέκα ή υπερβαίνουν σε αξία τα πεντακόσια (500) ευρώ.

β) Η μηνυτήρια αναφορά υποβάλλεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας διοικητικής επίλυσης της διαφοράς, επί της οικείας απόφασης επιβολής προστίμου του Κ.Β.Σ. ή κατά της οικείας πράξης επιβολής φόρου, τέλους ή εισφοράς και ανεξάρτητα αν κατά της απόφασης αυτής ή της πράξης ασκήθηκε προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου:

αα) στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 18, εφόσον ο φορολογικός έλεγχος δεν έχει διαταχθεί με ειδική εντολή του Υπουργού Οικονομικών,

ββ) στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου και την περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 19 και

γγ) στις περιπτώσεις της παραγράφου 5 του άρθρου 19, εφόσον το πλήθος των μη εκδοθέντων παραστατικών στοιχείων δεν υπερβαίνει τα δέκα ή δεν υπερβαίνει σε αξία τα πεντακόσια (500) ευρώ.

Η ποινική δίωξη δεν αρχίζει πριν από την τελεσίδικη κρίση του διοικητικού δικαστηρίου στην προσφυγή που ασκήθηκε ή σε περίπτωση μη άσκησης προσφυγής πριν από την οριστικοποίηση της φορολογικής εγγραφής με την πάροδο της νόμιμης προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής κατά της εγγραφής αυτής:

αα) στην περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 17 και

ββ) στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 17, εφόσον δεν παραγγέλθηκε η άμεση άσκηση ποινικής δίωξης από τον Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος.

Η ποινική δίωξη δεν αρχίζει σε καμία από τις ανωτέρω περιπτώσεις, επίσης, αν αυτός κατά του οποίου πρόκειται να ασκηθεί, αποδεικνύει ότι έχει έναντι του Δημοσίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) απαίτηση βέβαιη και εκκαθαρισμένη, ποσού ίσου ή μεγαλύτερου του ποσού των φόρων, τελών και εισφορών, για τα οποία επρόκειτο να ασκηθεί η ποινική δίωξη.

3. Η τελεσίδικη κρίση του διοικητικού δικαστηρίου δεσμεύει τα δικαστήρια που επιλαμβάνονται του ποινικού μέρους της υπόθεσης ως προς το ύψος των καθαρών εισοδημάτων που έχουν αποκρυψεί και το φόρο εισοδήματος που αναλογεί σε αυτά, σε σχέση πάντα με την τελευταία φορολογική δήλωση που υποβλήθηκε νομότυπα. Κατά τον αυτό λόγο η ίδια τελεσίδικη κρίση δεσμεύει και ως προς το ύψος των λοιπών φόρων που πρέπει να αποδοθούν στο Δημόσιο ή σε άλλον οριζόμενο φορέα, καθώς και ως προς τον καθορισμό της διαφοράς του φόρου που προκύπτει κάθε φορά επί ανακριβούς δήλωσης.

Το διοικητικό δικαστήριο διαπιστώνοντας την ύπαρξη των πραγματικών περιστατικών, που στοιχειοθετούν τα αδικήματα των άρθ. 17 και 18 του παρόντος νόμου διατάσσει την αποστολή με μέριμνα της γραμματείας του επικυρωμένου αντιγράφου της απόφασης του στον αρμόδιο εισαγγελέα για την άσκηση της κατά νόμο ποινικής δίωξης.

Η γραμματεία του διοικητικού δικαστηρίου υποχρεώνεται να διαβιβάζει το συντομότερο δυνατόν το άνω αντίγραφο στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Τέτοια υποχρέωση δεν συντρέχει για τη γραμματεία του διοικητικού πρωτοδικείου όταν ασκηθεί έφεση από έναν από τους διαδίκους.

4. Ο προϊστάμενος της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 2, εφόσον δεν ασκήθηκε προσφυγή κατά του οικείου φύλλου ελέγχου, υποβάλλει αμελλητί, σχετική μηνυτήρια αναφορά στην αρμόδια εισαγγελική αρχή, για την άσκηση της κατά νόμο ποινικής δίωξης. Στις ίδιες ενέργειες προβαίνει ο άνω προϊστάμενος και όταν ασκήθηκε έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης πλην όμως αυτή απορρίφθηκε για τυπικούς λόγους από το διοικητικό δικαστήριο που δικάζει κατ'έφεση.

Στις δίκες που αφορούν αδικήματα των άρθρων 17 και 18 του παρόντος νόμου, η εμφάνιση του μάρτυρα στο ακροατήριο δεν είναι υποχρεωτική, εφόσον έχει λάβει χώρα έγγραφη ενημέρωση του αρμόδιου εισαγγελέα ή του δικαστηρίου εκ μέρους του Προϊσταμένου της Αρχής που διενήργησε τον έλεγχο σχετικά με τη διάρκεια της απόκρυψης των εισοδημάτων που αποκρύφηκαν ή τη διάρκεια της μη απόδοσης ή ανακριβούς απόδοσης ή διακράτησης του μη αποδοθέντος ή ανακριβώς αποδο-θέντος ή διακρατηθέντος φόρου προστιθέμενης αξίας, φόρου κύκλου εργασιών, καθώς και των παρακρατούμενων και επιτριπτόμενων φόρων, τελών ή εισφορών και την πληρωμή τέτοιων φόρων, τελών και εισφορών με τις κάθε είδους προβλεπόμενες προσαυξήσεις, τέλη και πρόστιμα επ' αυτών, τρεις τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο.

5. Αρμόδιο δικαστήριο είναι, κατά περίπτωση, το μονομελές ή το τριμελές πλημμελειοδικείο ή το τριμελές εφετείο κακουργημάτων της έδρας της αρμόδιας για τη φορολόγηση Δ.Ο.Υ..

6. Οι ποινές του παρόντος νόμου επιβάλλονται ανεξάρτητα από τους πρόσθετους φόρους και τα πρόστιμα που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις και την προσωποκράτηση.

7. Τα αδικήματα του παρόντος νόμου είναι αυτοτελή και ανεξάρτητα μεταξύ τους.

8. Για τα πλημμελήματα των άρθρων 17 παραγραφος 2 περίπτωση α', 18 παράγραφος 1 περιπτώσεις α' και β', 19 παράγραφος 1 περίπτωση α', 25 παράγραφος 1 του ν. 1882/1990 και 157 παράγραφος 1 περιπτώσεις α' και β' του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα που κυρώθηκε με το ν. 2960/2001 (ΦΕΚ 265 Α'), μετατροπή και αναστολή της ποινής γίνεται κατά τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 82 και 99 επ. του Ποινικού Κώδικα. Δεν επιτρέπεται αναστολή ή μετατροπή της ποινής σε περίπτωση δεύτερης και κάθε περαιτέρω υποτροπής. Αν μετατραπεί η ποινή, κάθε ημέρα φυλάκισης υπολογίζεται σε ποσό από είκοσι (20) έως εκατό (100) ευρώ.

9. Στα κακουργήματα του παρόντος νόμου, καθώς και στο κακούργημα της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 157 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα ως «συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης», κατά το άρθρο 497 παράγραφος 8 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, νοείται και η εκ μέρους του κατηγορουμένου καταβολή όλων ή μέρους των οφειλόμενων φόρων, τελών, εισφορών ή δασμών με τις κάθε είδους προβλεπόμενες προσαυξήσεις, τέλη και πρόστιμα επί αυτών. Εάν το δικαστήριο κρίνει ότι δεν πρέπει να χορηγηθεί ανασταλτικό αποτέλεσμα στην έφεση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 4 και 8 του άρθρου 497 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, τάσσει προθεσμία τριών εργάσιμων ημερών μέσα στην οποία ο κατηγορούμενος μπορεί να καταβάλει τους κατά περίπτωση οφειλόμενους φόρους, τέλη, εισφορές ή δασμούς με τις κάθε είδους προβλεπόμενες προσαυξήσεις, τέλη και πρόστιμα επί αυτών. Η καταβολή των ως άνω ποσών συνεπάγεται υποχρεωτικά την αναστολή εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης. Το ίδιο αποτέλεσμα έχει η καταβολή των ως άνω ποσών όταν ζητείται η αναστολή εκτέλεσης της απόφασης, κατά το άρθρο 497 παράγραφος 7 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

10. Στα αδικήματα του παρόντος νόμου, χρόνος τέλεσης είναι το χρονικό διάστημα από την ημέρα κατά την οποία για πρώτη φορά όφειλε να ενεργήσει ο υπαίτιος μέχρι τη συμπλήρωση χρόνου αντίστοιχου με το 1/3 της κατά περίπτωση προβλεπόμενης προθεσμίας παραγραφής.

Η παραγραφή των αδικημάτων του παρόντος νόμου αρχίζει από την τελεσιδικία της απόφασης επί της προσφυγής που ασκήθηκε ή σε περίπτωση μη άσκησης προσφυγής από την οριστικοποίηση της φορολογικής εγγραφής λόγω παρόδου της προθεσμίας προς άσκησή της.

Στις περιπτώσεις του άρθρου 19 του παρόντος Νόμου η παραγραφή αρχίζει από το χρόνο διαπίστωσης του αδικήματος, ο οποίος προσδιορίζεται από την ημερομηνία θεώρησης του οικείου πορίσματος του φορολογικού ελέγχου από τον προϊστάμενο της αρχής που διενήργησε τον έλεγχο

Για τα αδικήματα της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 17, εφόσον ο Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος παραγγείλει την άμεση άσκηση ποινικής δίωξης, η παραγραφή αρχίζει από την ημερομηνία άσκησης της δίωξης αυτής.

11. Το Δημόσιο μπορεί να παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων και για τις αξιώσεις του που απορρέουν από τα αδικήματα του παρόντος νόμου. Η διάταξη του άρθ., 5 του νδ./τος

2711/53 (ΦΕΚ 323 Α), εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή. Όταν η δίωξη ασκείται σε βαθμό πλημμελήματος, το Δημόσιο μπορεί να εκπροσωπηθεί και από τον προϊστάμενο της αρμόδιας

φορολογικής αρχής ή τον οριζόμενο από αυτόν υπάλληλο.

12. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και του γενικού μέρους του Ποινικού Κώδικα.

• Άρθρο 9

Η περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν.2963/1922 (Α'134), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 του ν.1839/1989 (Α'90), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

β) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Ανώτατου Χημικού Συμβουλίου (Α.Χ.Σ.), καθορίζονται τα ποσοστά των πρώτων υλών, καθώς και τα πρόσθετα, ένζυμα και βιοηθητικές ύλες που επιτρέπονται για την παραγωγή του ζύθου. Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται επίσης θέματα που αφορούν τους αναγκαίους όρους οι οποίοι τηρούνται κατά την διαδικασία παραγωγής του ζύθου και τον κρατικό έλεγχο για την τήρηση τους.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 10 του π.δ. 965/1980 (Α'243), η οποία καταργείται, έχει ως εξής:

2. Το σχήμα του επισήματος, τα επ' αυτού σχεδιάσματα ως και τα αναγραφόμενα στοιχεία τελούν υπό την έγκρισιν της Φοροτεχνικής Διευθύνσεως του Γενικού Χημείου του Κράτους.

Η παράγραφος 3 του άρθρου 10 του π.δ. 965/1980 (Α'243), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

3. Εφ' όσον ο Ζυθοποιός επιθυμεί να θέση εις κυκλοφορίαν νέον τύπον ζύθου ή να τροποποιήση τας επί του επισήματος ενδείξεις και απεικονίσεις, υποχρεούται να ζήτηση προηγουμένως την έγκρισιν της Φοροτεχνικής Διευθύνσεως του Γ.Χ. Κράτους.

• Άρθρο 10

Τροποποίηση διατάξεων ν. 4270/2014 (Α' 143)

Α. Στις διατάξεις του ν.4270/2014 (Α' 143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» επέρχονται οι κατωτέρω τροποποιήσεις:

1. **αντικαθίσταται η παράγραφος 15 του άρθρου 4, η οποία έχει ως εξής:**

«Ειδικά, το πρώτο Δ.Σ. που επελέγη σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδεται έως το τέλος Ιουλίου 2014.»

2. **αντικαθίστανται οι περιπτώσεις α και γ της παραγράφου 1 του άρθρου 14, οι οποίες έχουν ως εξής:**

α. Δημόσιος τομέας: περιλαμβάνει τη Γενική Κυβέρνηση, τα εκτός αυτής νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ), καθώς και τις εκτός αυτής δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς, κατά την έννοια των παραγράφων 1, 2,3 και 6 του άρθρου 1 του ν. 3429/2005 (Α'314).»

γ. Υποτομέας της Κεντρικής Κυβέρνησης: περιλαμβάνει την Κεντρική Διοίκηση και τα νομικά

πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ), καθώς και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που περιλαμβάνονται στη Γενική Κυβέρνηση και δεν ανήκουν στους υποτομείς των ΟΤΑ και των ΟΚΑ.»

3. τροποποιείται το πρώτο εδάφιο, αντικαθίστανται οι περιπτώσεις ια και ιβ και τροποποιείται η περίπτωση ιζ του άρθρου 20 (προστίθεται εδάφιο), που έχουν ως εξής:

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, ο Υπουργός Οικονομικών είναι αρμόδιος για την άσκηση της γενικής διαχείρισης των οικονομικών της Κεντρικής Διοίκησης, για το γενικό συντονισμό και για την εποπτεία των οικονομικών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

ια. Διαχειρίζεται τα διαθέσιμα του Ελληνικού Δημοσίου και εγκρίνει το άνοιγμα σε τράπεζες και λοιπά πιστωτικά ιδρύματα λογαριασμών φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου.»

ιβ. Συμπράττει υποχρεωτικά στην έκδοση κανονιστικών διοικητικών πράξεων που προκαλούν δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, του Προϋπολογισμού φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και του προϋπολογισμού φορέων εκτός Γενικής Κυβέρνησης που επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.»

ιζ. Συγκεντρώνει τα στοιχεία που απαιτούνται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του και τα οποία του παρέχονται υποχρεωτικά από οποιονδήποτε φορέα του Δημόσιου Τομέα, καθώς και από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που λαμβάνει επιχορηγήσεις, εγγυήσεις ή δάνεια από το Κράτος.»

4. αντικαθίστανται οι περιπτώσεις η και κ του άρθρου 21, που έχουν ως εξής:

η. Παρακολουθεί και διαχειρίζεται, κατά το λόγο αρμοδιότητάς του, τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της Κεντρικής Διοίκησης, συντονίζει τις χρηματικές εκροές από τον κεντρικό λογαριασμό του Δημοσίου και προγραμματίζει την τήρηση των απαιτούμενων χρηματικών αποθεμάτων για την πληρωμή δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού. Διοικεί και διαχειρίζεται το κεντρικό σύστημα πληρωμών, καθώς και το κεντρικό σύστημα ταμειακής διαχείρισης του Ελληνικού Δημοσίου και υποβάλλει προτάσεις στον Υπουργό Οικονομικών για την έγκριση ανοίγματος τραπεζικών λογαριασμών από φορείς της Κεντρικής Διοίκησης σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στον παρόντα νόμο.»

κ. Ασκεί έλεγχο επί των δημοσίων δαπανών κατά τις διατάξεις του άρθρου 94 και παρέχει οδηγίες για την ορθή εφαρμογή των δημοσιολογιστικών διατάξεων από όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.»

5. αντικαθίστανται οι περιπτώσεις δ και θ και τροποποιείται η περίπτωση ι του άρθρου 23(προστίθεται εδάφιο), οι οποίες έχουν ως εξής:

δ. Υποβάλλει αιτήματα για συγχρηματοδότηση έργων δημοσίων επενδύσεων από τα Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

θ. Συμπράττει υποχρεωτικά στην έκδοση κανονιστικών πράξεων που αφορούν σε θέματα υλοποίησης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.»

ι. Έχει την ευθύνη λειτουργίας του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και μεριμνά για τη διαλειτουργικότητά του με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής και άλλα πληροφοριακά συστήματα.»

6. αντικαθίσταται το άρθρο 24, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 24

Προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείων

[άρθρα 13(1) και 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Σε κάθε Υπουργείο συνιστάται Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (ΓΔΟΥ), η οποία

υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα του. Στη Γενική Διεύθυνση αυτή υπάγονται όλες οι υφιστάμενες οικονομικές οργανικές μονάδες και οι αρμοδιότητες οικονομικού ενδιαφέροντος του Υπουργείου και, εφόσον κριθεί σκόπιμο, ιδίως λόγω του περιορισμένου αντικειμένου της, και άλλες οργανικές μονάδες του Υπουργείου με υποστηρικτικό ιδίως χαρακτήρα. Σε περιπτώσεις Γενικών Διευθύνσεων οι οποίες περιλαμβάνουν και άλλες δομές, ο προϊστάμενος αυτών πρέπει να έχει τα προσόντα που απαιτούνται για τον Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων είναι οι επικεφαλής της ΓΔΟΥ των Υπουργείων και έχουν τις αρμοδιότητες που καθορίζονται από τον παρόντα νόμο και τη σχετική κείμενη νομοθεσία. Ο ορισμός και η αναπλήρωση των προϊσταμένων οικονομικών υπηρεσιών διέπονται από τις κείμενες διατάξεις, εφόσον από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν προβλέπεται διαφορετική διαδικασία. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών, με απόφασή τους, δύνανται να εξουσιοδοτούν ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, να διενεργούν με εντολή τους οποιαδήποτε πράξη για την εφαρμογή της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 και της περίπτωσης γ' της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου. Για τους προϊσταμένους οικονομικών υπηρεσιών και τα από αυτούς εξουσιοδοτούμενα, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, ισχύουν οι απαγορεύσεις και τα ασυμβίβαστα που ισχύουν και για τους υπαλλήλους των ΥΔΕ.

3. Κατ' εξαίρεση των οριζόμενων στις παραγράφους 1 και 2, ειδικά στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και μέχρι τη συγκρότηση και έναρξη λειτουργίας της οικείας ΓΔΟΥ, τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των παραγράφων 4 και 5 ασκεί ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης. Επίσης, κατ' εξαίρεση των οριζόμενων στις παραγράφους 1 και 2, τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των παραγράφων 4 και 5 ασκούν ο προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Επιτελικού Σχεδιασμού και ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, Διοικητικής Υποστήριξης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, αντίστοιχα. Στα Υπουργεία Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των παραγράφων 4 και 5 δύνανται να ασκούνται και από Ανώτατους Αξιωματικούς των Σωμάτων, ενώ ειδικά στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας ασκούνται από Ανώτατους Αξιωματικούς του Οικονομικού Σώματος, οι οποίοι ορίζονται και τοποθετούνται σύμφωνα με τις κείμενες, γι' αυτούς, διατάξεις. Οι Γενικοί Διευθυντές Εσωτερικής Λειτουργίας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων έχουν τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των παραγράφων 4 και 5 και εφαρμόζονται αναλογικά για αυτούς οι παράγραφοι 6 και 7 του παρόντος άρθρου.

4. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Υπουργείου του και των εποπτευόμενων από αυτό φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και εποπτεύει τις διαδικασίες που αφορούν στον προϋπολογισμό και την ορθή λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων του, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του ΓΛΚ.

Ειδικότερα μεριμνά για:

- α. την παροχή έγκαιρων και αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με τον προϋπολογισμό του οικείου φορέα προς τον ιεραρχικά προϊστάμενο Γενικό Γραμματέα και τον Υπουργό, τον Υπουργό Οικονομικών και τη Βουλή,
- β. την πιστή τήρηση των ανωτάτων ορίων του προϋπολογισμού και του Μ.Π.Δ.Σ. του φορέα του, των ειδικών περί ανάληψης υποχρεώσεων διατάξεων και τη διενέργεια δαπανών μόνο εφόσον υπάρχει αντίστοιχη πίστωση στον οικείο προϋπολογισμό,
- γ. την παροχή υποστήριξης και την εισήγηση στον Υπουργό, με σκοπό τη βέλτιστη κατανομή των πόρων του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων,
- δ. την τήρηση των υποχρεωτικών οδηγιών και εγκυκλίων που εκδίδει το ΓΛΚ,

ε. τη διαβίβαση στο ΓΛΚ αξιόπιστων δημοσιονομικών στοιχείων του Υπουργείου του, καθώς και των εποπτευόμενων από αυτό φορέων, σύμφωνα με τις κατ' εξουσιοδότηση του παρόντος νόμου εκδιδόμενες κανονιστικές πράξεις και σχετικές εγκυκλίους,

στ. τη σύσταση και την εφαρμογή εσωτερικών δικλείδων στη δημοσιονομική διαχείριση του Υπουργείου του, αναφορικά τόσο με τις δαπάνες, όσο και με τα έσοδα.

5. Για την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στην παράγραφο 4, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Είναι υπεύθυνος για το συντονισμό της προετοιμασίας του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου προϋπολογισμού του Υπουργείου του και των εποπτευόμενων από το Υπουργείο φορέων, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται από το ΓΛΚ, και για την υποβολή των προβλέψεων στο ΓΛΚ, μετά από έγκριση από τον αρμόδιο Υπουργό. Συντάσσει τις εκθέσεις του φορέα του της παραγράφου 3 του άρθρου 45 και της παραγράφου 12 του άρθρου 54 και μεριμνά για τη σύνταξη των εκθέσεων αυτών από τους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου του. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών, εφόσον κρίνει ότι το Μ.Π.Δ.Σ. ή ο ετήσιος προϋπολογισμός που υποβάλλει για το Υπουργείο του παραβιάζει τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης ή ότι τα προτεινόμενα ανώτατα όρια δαπανών δεν μπορούν να τηρηθούν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, υποβάλλει σημείωμα προς τον Υπουργό του και το ΓΛΚ, διατυπώνοντας τις απόψεις του. Σε κάθε περίπτωση, η κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου προϋπολογισμού του Υπουργείου του και των εποπτευόμενων από το Υπουργείο φορέων, γίνεται σύμφωνα με τις διαδικασίες των άρθρων 45, 54, 63 και 64.

β. Οφείλει να διασφαλίζει ότι η ΓΔΟΥ καταρτίζει προβλέψεις για τις μηνιαίες ταμειακές ανάγκες και παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων σε μηνιαία βάση, σύμφωνα με τους στόχους που έχουν τεθεί από τα μνημόνια συνεργασίας με τον Υπουργό Οικονομικών.

γ. Είναι υπεύθυνος να πραγματοποιεί όλες τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις και να διασφαλίζει ότι η ΓΔΟΥ τηρεί ορθά το μητρώο δεσμεύσεων που προβλέπεται στο π.δ. 113/2010 για το Υπουργείο και διαβιβάζει όλες τις σχετικές πληροφορίες για τις αναληφθείσες δεσμεύσεις στο Ελεγκτικό Συνέδριο και το ΓΛΚ. Εξασφαλίζει ότι η εκτέλεση των πολυετών δεσμεύσεων είναι σύμφωνη με την έγκριση της παραγράφου 1 του άρθρου 67. Επίσης, εξασφαλίζει ότι η ΓΔΟΥ διαθέτει τα απαραίτητα πληροφοριακά συστήματα για την επεξεργασία, την έγκριση και την παρακολούθηση όλων των δεσμεύσεων μέχρι την αποπληρωμή των σχετικών υποχρεώσεων.

δ. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών έχει την ευθύνη κατάρτισης μηνιαίων προγραμμάτων εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Υπουργείου του (τακτικού και προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων), καθορισμού των τριμηνιαίων ανωτάτων ορίων δαπανών και της παρακολούθησης της μεταβολής των απλήρωτων υποχρεώσεων. Σε περίπτωση που κρίνει ότι συντρέχει κίνδυνος μη τήρησης του προϋπολογισμού και των ανώτατων ορίων δαπανών, ενημερώνει τον Υπουργό, τον Γενικό Γραμματέα και το ΓΛΚ, προτείνοντας τις απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις, περιλαμβανομένης και τυχόν ανακατανομής πιστώσεων. Παρακολουθεί τους στόχους και την εκτέλεση των προϋπολογισμών των εποπτευόμενων από το φορέα του νομικών προσώπων.

ε. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών διατυπώνει εισήγηση για κάθε σχέδιο νόμου, προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης, πολιτικής ή προγράμματος που επισπεύδει ή πρότασης που διατυπώνει το Υπουργείο του, εφόσον έχει επίπτωση στο ΜΠΔΣ ή στον προϋπολογισμό του Υπουργείου ή των εποπτευόμενων φορέων. Η εν λόγω εισήγηση κοινοποιείται στον Υπουργό και τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου, καθώς και στο ΓΛΚ.

στ. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών οφείλει να εφαρμόζει τις κατευθυντήριες γραμμές οικονομικής διαχείρισης που καθορίζονται από το ΓΛΚ και εισηγείται υποχρεωτικές κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες σχετικά με τη δημοσιονομική διαχείριση για θέματα του Υπουργείου του και των εποπτευόμενων φορέων, οι οποίες εγκρίνονται από τον Υπουργό. Σε περίπτωση επικαιροποίησης του Μ.Π.Δ.Σ., ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών οφείλει να

εκδίδει προς τους εποπτευόμενους φορείς υποχρεωτικές κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες σχετικά με τις απαραίτητες προσαρμογές στη δημοσιονομική διαχείριση, για τις οποίες δεν απαιτείται έγκριση από τον Υπουργό, κατά τα ανωτέρω.

ζ. Οι προϊστάμενοι των οικονομικών υπηρεσιών των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, για την εφαρμογή του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 77, αποστέλλουν στο Εθνικό Τυπογραφείο, μέχρι 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους, κατάλογο των φορέων που θα επιχορηγηθούν από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, κατά το αμέσως επόμενο οικονομικό έτος.

6. α. Δικαίωμα υποβολής αίτησης υποψηφιότητας για την πλήρωση θέσης προϊσταμένου ΓΔΟΥ Υπουργείου έχουν υπάλληλοι όλων των κλάδων κατηγορίας ΠΕ όλων των Υπουργείων. Ως προϊστάμενοι της ΓΔΟΥ επιλέγονται υπάλληλοι με πενταετή τουλάχιστον εμπειρία σε θέματα οικονομικής διαχείρισης ή διαχειριστικού ελέγχου. Αν δεν υπάρχουν υπάλληλοι με τις προϋποθέσεις αυτές, επιλέγονται υπάλληλοι με τετραετή τουλάχιστον εμπειρία στα ίδια θέματα. Με απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών καθορίζονται τα ειδικότερα προσόντα, καθώς και η βαρύτητα αυτών.

β. Μέχρι την πλήρωση θέσης προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη περίπτωση, παράλληλα με τον Γενικό Γραμματέα που έχει οριστεί συνυπογράφουν οι Γενικοί ή Ειδικοί Γραμματείς που υπέγραφαν μέχρι τη δημοσίευση του ν. 3943/2011. Οι πράξεις που υπεγράφησαν μετά τη δημοσίευση του ν. 3943/2011 έως και την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης από τους Γενικούς ή Ειδικούς Γραμματείς που ήταν αρμόδιοι πριν από τη δημοσίευση της παρ. 12γ του άρθρου 49 του ν. 3943/2011, είναι νόμιμες.

7. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται κατόπιν πρότασης των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, είναι δυνατή, σε περίπτωση διάσπασης ή συγχώνευσης Υπουργείων, η σύσταση, συγχώνευση ή κατάργηση αντίστοιχου αριθμού ΓΔΟΥ και η ρύθμιση θεμάτων σχετικά με τις αρμοδιότητες, τη διάρθρωση, τη λειτουργία τους, ζητήματα μεταφοράς θέσεων και προσωπικού των μονάδων. Οι ως άνω αποφάσεις καλύπτουν περιπτώσεις όπου στις ΓΔΟΥ εντάσσονται και άλλες οργανικές μονάδες του Υπουργείου, σύμφωνα με την παράγραφο 2 ή βάσει οποιαδήποτε άλλης εξουσιοδοτικής διάταξης.

8. Όλες οι υπηρεσίες του Υπουργείου ή των εποπτευόμενων από αυτό φορέων οφείλουν να παρέχουν έγκαιρα στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου όλες τις πληροφορίες και τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του.»

7. τροποποιείται το άρθρο 25 το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 25

Προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης [άρθρο 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Στους λοιπούς, πλην Κεντρικής Διοίκησης, φορείς της Γενικής Κυβέρνησης οι αρμοδιότητες του παρόντος άρθρου ασκούνται από τον, σύμφωνα με τον οικείο Οργανισμό, προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών.

Ο ορισμός και η αναπλήρωσή τους διέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν για τον οικείο φορέα και, εάν υπάρχει, από το καταστατικό του φορέα, εφόσον από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν προβλέπεται διαφορετική διαδικασία. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών, με απόφασή τους δύνανται να εξουσιοδοτούν ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, να διενεργούν με εντολή τους οποιαδήποτε πράξη για την εφαρμογή της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 και της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3. Για τους προϊσταμένους οικονομικών υπηρεσιών και τα από αυτούς εξουσιοδοτούμενα, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, ισχύουν οι απαγορεύσεις και τα ασυμβίβαστα που ισχύουν και για τους υπαλλήλους των ΥΔΕ.

2. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών είναι υπεύθυνος για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του φορέα και εποπτεύει την ομαλή λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών, την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού και τη λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων του φορέα, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, τη σχετική κείμενη νομοθεσία και τις οδηγίες του ΓΛΚ. Ειδικότερα, μεριμνά για:

α. Την παροχή έγκαιρων και αξιόπιστων στοιχείων για τον προϋπολογισμό του φορέα, στο εποπτεύον Υπουργείο, στο ΓΛΚ και στον Υπουργό Οικονομικών.

β. Την πιστή τήρηση των στόχων ισοζυγίου, των ανωτάτων ορίων του προϋπολογισμού και του Μ.Π.Δ.Σ. του φορέα του, καθώς και την ανάληψη υποχρεώσεων από το φορέα αυτό, ώστε να διενεργούνται δαπάνες μόνο εφόσον υπάρχει αντίστοιχη πίστωση στον οικείο προϋπολογισμό.

γ. Την παροχή υποστήριξης και την εισήγηση στο ανώτατο όργανο διοίκησης του φορέα, με σκοπό τη βέλτιστη κατανομή των πόρων του φορέα και των τυχόν εποπτευόμενων φορέων.

δ. Τη συμμόρφωση με τις υποχρεωτικές οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών και το ΓΛΚ.

ε. Την είσπραξη των εσόδων του φορέα.

στ. Τη σύσταση και την εφαρμογή εσωτερικών δικλείδων στη δημοσιονομική διαχείριση, αναφορικά τόσο με τις δαπάνες όσο και με τα έσοδα.

3. Για την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Είναι υπεύθυνος για το συντονισμό της προετοιμασίας του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου προϋπολογισμού του φορέα, ακολουθώντας τις οδηγίες που παρέχονται από το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο, και για τη διαβίβαση των προβλέψεων στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, μετά την έγκρισή τους από το όργανο διοίκησης του φορέα. Συντάσσει τις εκθέσεις του φορέα του της παραγράφου 3 του άρθρου 45 και της παραγράφου 12 του άρθρου 54.Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών, αν θεωρήσει κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του προϋπολογισμού ότι δεν μπορεί να τηρηθεί το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. ή ο ετήσιος προϋπολογισμός του φορέα, ενημερώνει το όργανο διοίκησης του φορέα, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών και τον Γενικό Γραμματέα του εποπτεύοντος Υπουργείου και το ΓΛΚ. Στη συνέχεια, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου εξετάζει από κοινού με τους ανωτέρω τη δυνατότητα ανάληψης διορθωτικών δράσεων.

β. Καταρτίζει προβλέψεις για τις μηνιαίες ταμειακές ανάγκες και παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού του φορέα σε μηνιαία βάση. Αν διαπιστώσει αποκλίσεις στην εκτέλεση του προϋπολογισμού, ενημερώνει το όργανο διοίκησης του φορέα, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών και τον Γενικό Γραμματέα του εποπτεύοντος Υπουργείου, κάνοντας προτάσεις για διορθωτικές ενέργειες, στις οποίες περιλαμβάνεται η πιθανή ανακατανομή πιστώσεων.

γ. Είναι υπεύθυνος για τη διενέργεια όλων των δημοσιονομικών δεσμεύσεων, για τη διασφάλιση της ορθής τήρησης του Μητρώου Δεσμεύσεων και για τη διαβίβαση σε μηνιαία βάση όλων των απαραίτητων στοιχείων για τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα. Επίσης, εξασφαλίζει ότι η εκτέλεση των πολύετων δεσμεύσεων είναι σύμφωνη με την έγκριση της παραγράφου 1 του άρθρου 67, καθώς και ότι ο φορέας του διαθέτει τα απαραίτητα πληροφοριακά συστήματα για την επεξεργασία, την έγκριση και την παρακολούθηση όλων των δεσμεύσεων μέχρι την αποπληρωμή των σχετικών υποχρεώσεων.

δ. Όλες οι υπηρεσίες του φορέα υποχρεούνται να παρέχουν έγκαιρα στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα όλες τις πληροφορίες και τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του.

ε. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών υποχρεούται να εφαρμόζει τις οδηγίες οικονομικής διαχείρισης που εκδίδονται από το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο και μπορεί να εισηγείται την

εξειδίκευσή τους.

4. Σε περίπτωση που ο φορέας του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του παρόντος άρθρου, εποπτεύει άλλους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, έχει κατ' αναλογία, ως προς τους φορείς αυτούς, τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν και οι Γενικοί Διευθυντές Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων για τους εποπτευόμενους από αυτά φορείς.»

8. αντικαθίστανται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 και η παράγραφος 6 του άρθρου 26, που έχουν ως εξής:

1. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών οφείλει να αρνηθεί την εκτέλεση εντολής, από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή, αν έχει ως αποτέλεσμα την ανάληψη υποχρέωσης ή εκτέλεσης δαπάνης που υπερβαίνει τα όρια του προϋπολογισμού και των ποσοστών διάθεσης ή του Μ.Π.Δ.Σ., ενημερώνοντας εγγράφως την εν λόγω αρχή.»

6. Η παράβαση των οριζομένων στις παραγράφους 1, 2, 3 και 5, από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα σύμφωνα με το άρθρο 106 του ν. 3528/2007 και επισύρει την πειθαρχική ποινή της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 109 του ίδιου νόμου. Οι διατάξεις του άρθρου 104 του ν. 3528/2007, σχετικά με τη δυνητική θέση σε αργία, εφαρμόζονται και στην προκειμένη περίπτωση, ο δε αρμόδιος Υπουργός ή ο επικεφαλής του φορέα αναστέλλει υποχρεωτικά την άσκηση των καθηκόντων του προϊσταμένου, εφαρμοζόμενης κατά τα λοιπά της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου. Επίσης, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών υπέχει αστική ευθύνη και για κάθε ζημία που προξένησε στον οικείο φορέα από δόλο ή βαριά αμέλεια.

9. τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 30, η οποία έχει ως εξής:

«1. Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.) έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Καταρτίζει το πρόγραμμα δανεισμού και διαχείρισης του δημοσίου χρέους, το οποίο υποβάλλεται για έγκριση στον Υπουργό Οικονομικών.

β. Αναλαμβάνει, ως εντολοδόχος και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου, την εκτέλεση του εγκεκριμένου δανειακού προγράμματος, με τη σύναψη δανείων και την έκδοση τίτλων.

γ. Συμμετέχει στην κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ. με την παροχή στο ΓΛΚ των στοιχείων του δημοσίου χρέους. δ. Καταρτίζει τον ετήσιο προϋπολογισμό του δημοσίου χρέους και το σχετικό με το δημόσιο χρέος κεφάλαιο της εισηγητικής έκθεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού.

ε. Εξυπηρετεί το δημόσιο χρέος.

στ. Σχεδιάζει, σε συνεννόηση με την αρμόδια Διεύθυνση του ΓΛΚ, με βάση τις προδιαγραφές του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Δημοσιονομικής Πολιτικής, τη διαδικασία για την ορθή ενημέρωση των κωδικών του προϋπολογισμού και των λογαριασμών λογιστικής που αφορούν το δημόσιο χρέος.

ζ. Υπολογίζει και διενεργεί τις απαραίτητες προσαρμογές στα στοιχεία του δημοσίου χρέους, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών.

η. Συντάσσει εκθέσεις προς τον Υπουργό Οικονομικών, σε τριμηνιαία βάση ή όποτε του ζητηθεί, για την εξέλιξη του δημοσίου χρέους και υποβάλλει προτάσεις σχετικά με την πολιτική διαχείρισης του δημοσίου χρέους.

θ. Συντάσσει και υποβάλλει στον Υπουργό Οικονομικών και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους, απολογιστική έκθεση των πεπραγμένων, με αναλυτικά στοιχεία του κόστους δανεισμού, και της διάρθρωσης του δημοσίου χρέους, καθώς και επαρκώς αιτιολογημένη αναφορά για την περίπτωση υπέρβασης του ανώτατου ορίου του καθαρού δανεισμού.

ι. Υποβάλλει στο Ελεγκτικό Συνέδριο, κατόπιν σχετικού αιτήματος, αναλυτικά στοιχεία, συνοδευόμενα από τα απαραίτητα δικαιολογητικά για το δημόσιο χρέος, τη διαχείριση ταμειακών

διαθεσίμων του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και των διαχειριστικών πράξεων παραγώγων και λοιπών χρηματοοικονομικών προϊόντων.

ια. Διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων του Ελληνικού Δημοσίου.»

10. αντικαθίσταται η υποπερίπτωση αα της περίπτωσης α του άρθρου 31 που έχει ως εξής:

«αα. έλεγχο των δαπανών του Κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων που με ειδική διάταξη νόμου υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο αυτόν,»

11. αντικαθίσταται η παράγραφος 3 του άρθρου 42 η οποία έχει ως εξής:

«3. Αρμόδια υπηρεσία για την κατάρτιση των μακροοικονομικών προβλέψεων, πάνω στις οποίες βασίζονται το Μ.Π.Δ.Σ. και ο ετήσιος Κρατικός Προϋπολογισμός, είναι η Διεύθυνση Μακροοικονομικών Αναλύσεων του Υπουργείου Οικονομικών. Αντίστοιχα, το ΓΛΚ καταρτίζει τις δημοσιονομικές προβλέψεις.»

12. αντικαθίσταται η παράγραφος 1 του άρθρου 52, η οποία έχει ως εξής:

«1. Ο ετήσιος Κρατικός Προϋπολογισμός είναι ο νόμος στον οποίο προσδιορίζονται τα δημόσια έσοδα που προβλέπεται να εισπραχθούν και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του κράτους, καθώς και οι πηγές χρηματοδότησης κάθε οικονομικού έτους. Ο νόμος περιλαμβάνει συνοπτικούς πίνακες των εξόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού και Δημοσίων Επενδύσεων ανά Υπουργείο, ανά Αποκεντρωμένη Διοίκηση και ανά Περιφερειακή Υπηρεσία Υπουργείου συγκεντρωτικά, καθώς και συνοπτικό πίνακα με τους προϋπολογισμούς φορέων που από ειδικές διατάξεις προβλέπεται η προσάρτησή τους στον Κρατικό Προϋπολογισμό.»

13. αντικαθίστανται οι παράγραφοι 4, 5, 6, 9 και 10 του άρθρου 54, οι οποίες έχουν ως εξής:

«4. Οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, με ευθύνη του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών, υποβάλλουν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μέχρι την 31η Ιουλίου σχέδιο προϋπολογισμού. Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές (Α.Δ.Α.) που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση υποβάλλουν το σχέδιο στον προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών του φορέα στον οποίο υπάγονται ως ειδικός φορέας, χωρίς αυτό να συνιστά παραβίαση της ανεξαρτησίας τους.

5. Κάθε εποπτεύοντος φορέας της Γενικής Κυβέρνησης προετοιμάζει και υποβάλλει στη ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου, σχέδιο του συνοπτικού προϋπολογισμού του για το επόμενο έτος μέχρι την 31η Ιουλίου. Το περιεχόμενο του σχεδίου του συνοπτικού αλλά και του αναλυτικού προϋπολογισμού προσδιορίζεται με εγκυκλίους που εκδίδονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους σύμφωνα με την παράγραφο 2.

6. Όταν το σχέδιο του συνοπτικού προϋπολογισμού που υποβάλλεται, σύμφωνα με την παράγραφο 4, δεν είναι συμβατό με το δεσμευτικό στόχο, το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα ή το ανώτατο όριο του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ. ή με εγκυκλίους του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους ή του αντίστοιχου εποπτεύοντος Υπουργείου που εκδόθηκαν, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 ή 3, η ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου παρέχει οδηγίες για τη διόρθωση του σχεδίου του συνοπτικού προϋπολογισμού και το επιστρέφει στον εποπτεύοντο φορέα Γενικής Κυβέρνησης πλην Α.Δ.Α., μαζί με τις οδηγίες.»

«9. Αν το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους διαπιστώσει ότι τα συνολικά μεγέθη ανά υποτομέα των εποπτεύομενων φορέων ενός Υπουργείου αποκλίνουν από τους στόχους και τα ανώτατα όρια που έχουν τεθεί, επιστρέφει τα σχέδια των συνοπτικών προϋπολογισμών των φορέων στη ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου, για την επανάληψη εντός δέκα (10) ημερών των διαδικασιών των παραγράφων 6, 7 και 8, ούτως ώστε να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις. Στην περίπτωση των Α.Δ.Α. που αποτελούν ξεχωριστά νομικά πρόσωπα, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους επικοινωνεί

με την Α.Δ.Α, για την πιθανή επανυποβολή του σχεδίου συνοπτικού προϋπολογισμού, σύμφωνα με την παράγραφο 5.

10. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους καταρτίζει, με βάση τους υποβληθέντες προϋπολογισμούς, τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τον ενοποιημένο ετήσιο Κοινωνικό Προϋπολογισμό και τον ενοποιημένο ετήσιο Προϋπολογισμό των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην του ενοποιημένου ετήσιου Προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο οποίος υποβάλλεται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους από τον Υπουργό Εσωτερικών.»

14. αντικαθίστανται οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 55, οι οποίες έχουν ως εξής:

«**2.** Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι μείζονες κατηγορίες δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού, τα αρμόδια όργανα και η διαδικασία κατανομής των αναλυτικών πιστώσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται η αναλυτική ταξινόμηση των εσόδων και των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.»

15. αντικαθίσταται η περίπτωση α της παραγράφου 4 του άρθρου 58, η οποία έχει ως εξής:

«**α.** Οι αναλυτικές εκθέσεις των Γενικών Διευθυντών, κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 74 και την παράγραφο 4 του άρθρου 76, καθώς και έκθεση του Γενικού Διευθυντή Δημόσιας Περιουσίας στην οποία αποτυπώνονται τα αποτελέσματα της αξιοποίησης της περιουσίας του Δημοσίου.»

16. τροποποιείται το άρθρο 59, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 59

Αποθεματικό Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών εγγράφεται ειδική πίστωση, ως αποθεματικό, ποσού όχι μικρότερου από 1% και όχι μεγαλύτερου από 2% των συνολικών δαπανών του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, με εξαίρεση τα τοκοχρεολύσια.

2. Το αποθεματικό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την κάλυψη σημαντικών, άμεσων, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή κατά το χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού ή των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

3. Η χορήγηση πίστωσης από το αποθεματικό πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από αιτιολογημένη πρόταση του αρμόδιου διατάκτη. Η πρόταση του διατάκτη διατυπώνεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του και περιλαμβάνει:

α. λεπτομερή αναφορά στους λόγους που καθιστούν αναγκαία τη χρήση της πίστωσης του αποθεματικού και

β. επιβεβαίωση της αδυναμίας αντιμετώπισης της ανάγκης της δαπάνης δια της ανακατανομής πιστώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 71.

4. Για την παρακολούθηση του αποθεματικού ο Υπουργός Οικονομικών παρουσιάζει κάθε τρίμηνο στη Βουλή κατάσταση με τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης που ενισχύθηκαν από το αποθεματικό, τους λόγους που οδήγησαν στην ενίσχυση αυτή, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3, καθώς και το υπόλοιπο του αποθεματικού που απομένει. Η κατάσταση αυτή κοινοποιείται και στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

5. Το χορηγούμενο από το αποθεματικό ποσό χρησιμοποιείται από τον αρμόδιο φορέα, εντός του οικονομικού έτους και αποκλειστικά για την κάλυψη της δαπάνης για την οποία χορηγήθηκε.

6. Από τις εγκεκριμένες πιστώσεις του προϋπολογισμού φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να μεταφέρει σε ειδικό κωδικό του προϋπολογισμού μέρος

αυτών, που δεν υπερβαίνει το 5% του συνολικού του προϋπολογισμού, με εξαίρεση τις πιστώσεις μισθοδοσίας. Οι εν λόγω πιστώσεις χρησιμοποιούνται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και μετά από πρόταση του αρμόδιου διατάκτη για την αντιμετώπιση δαπανών που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν.»

17. αντικαθίσταται το άρθρο 62, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 62

Αρχές κατάρτισης προϋπολογισμών των Ν.Π.Δ.Δ.

Κατά την κατάρτιση των προϋπολογισμών Ν.Π.Δ.Δ., εφαρμόζεται η αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων της παραγράφου 2 του άρθρου 51, καθώς και οι γενικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 49.»

18. αντικαθίσταται το άρθρο 63, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 63

Έγκριση του προϋπολογισμού των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης πλην Ο.Τ.Α.

[άρθρο 13(2) της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Οι αναλυτικοί προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης υιοθετούνται από το αρμόδιο όργανο διοίκησης του φορέα και εγκρίνονται από τον εποπτεύοντα Υπουργό έως την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου από το έτος προϋπολογισμού, μετά από εισήγηση του οικείου Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών, η οποία είναι συνεπής με το σχέδιο του συνοπτικού προϋπολογισμού που έχει ήδη υποβληθεί, κατά την ολοκλήρωση των διαδικασιών του άρθρου 54.

2. Το αρμόδιο όργανο διοίκησης των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης δεν υιοθετεί και το εποπτεύον Υπουργείο δεν εγκρίνει τους προϋπολογισμούς των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης παρά μόνον αν είναι συνεπείς με τα σχέδια των συνοπτικών προϋπολογισμών που διαμορφώθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 54 και συμμορφώνονται με τους δεσμευτικούς στόχους, τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και τα ανώτατα όρια δαπανών που ορίζονται από το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. και με τις εγκυκλίους που εκδίδονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 54. Σε περίπτωση που ο Υπουργός Οικονομικών διαπιστώσει την υιοθέτηση ή έγκριση προϋπολογισμού που δεν πληροί τις προϋποθέσεις του ανωτέρω εδαφίου, με απόφασή του εκδίδει εντολή μη εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

3. Όταν το ποσό των μεταβιβάσεων ή των επιχορηγήσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό προς φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, που περιγράφεται στο σχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού, έχει μεταβληθεί στον τελικά ψηφισθέντα από τη Βουλή Κρατικό Προϋπολογισμό, ο εν λόγω φορέας της Γενικής Κυβέρνησης προχωρεί στην αναγκαία αναθεώρηση του προϋπολογισμού του μόλις αυτό είναι εφικτό. Για την αναθεώρηση των προϋπολογισμών των φορέων του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α' 314), ισχύουν και τα όσα ειδικότερα ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 4111/2013 (Α' 18).

4. Αν ο προϋπολογισμός φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, πλην Ο.Τ.Α., δεν εγκριθεί μέχρι την έναρξη του οικονομικού έτους, ο λόγος της μη έγκρισης γνωστοποιείται από το εποπτεύον Υπουργείο στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Μέχρι την έγκριση του προϋπολογισμού από το εποπτεύον Υπουργείο, ο εν λόγω φορέας της Γενικής Κυβέρνησης μπορεί να προβεί σε δαπάνες που ανέρχονται στο 40% των, ανά κωδικό αριθμό εξόδου, πιστώσεων του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους και μόνο για περίοδο μέχρι τρεις (3) μήνες.

5. Οι φορείς του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 υποβάλλουν σχέδιο του αναλυτικού προϋπολογισμού τους στην αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 3429/2005. Το υποβαλλόμενο σχέδιο πρέπει να είναι συνεπές με το σχέδιο του συνοπτικού προϋπολογισμού που διαμορφώθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 54.

19. τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 65, η οποία έχει ως εξής:

«1. Διατάκτης είναι ο Υπουργός ή το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία ή τις οργανικές διατάξεις όργανο κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του φορέα του, αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του. Κύριος διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του απευθείας από τον προϋπολογισμό του φορέα του, ακολουθώντας τη διαδικασία των άρθρων 66, 67 και 79. Δευτερεύων διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του κατ' εντολή του κύριου διατάκτη.»

20. αντικαθίσταται το άρθρο 66, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 66

Ανάληψη υποχρεώσεων

1. Ανάληψη υποχρέωσης είναι η διοικητική πράξη με την οποία γεννάται ή βεβαιώνεται υποχρέωση του Δημοσίου και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης έναντι τρίτων (νομική δέσμευση). Προκειμένου να αναληφθεί εγκύρως οποιαδήποτε δέσμευση ή να εκτελεσθεί οποιαδήποτε δαπάνη, εκδίδεται απόφαση ανάληψης υποχρέωσης η οποία περιέχει βεβαίωση του αρμόδιου, κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, οργάνου περί ύπαρξης και δέσμευσης της αναγκαίας πίστωσης (δημοσιονομική δέσμευση).

2. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης υπογράφεται από τον διατάκτη και περιέχει βεβαίωση του προϊστάμενου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα, ότι το ποσό της δαπάνης που αφορά, βρίσκεται εντός των ορίων της σχετικής πίστωσης, και ειδικά για την Κεντρική Διοίκηση εντός του διαθέσιμου ποσοστού αυτής, και ότι έχει δεσμευθεί από τον προϋπολογισμό του φορέα. Το ποσό παραμένει δεσμευμένο μέχρι την καταβολή του ή μέχρι την ανάκληση της δέσμευσης της πίστωσης κατόπιν αιτήματος του διατάκτη, σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παραγράφου 3.

3. Για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης ακολουθείται η εξής διαδικασία:

α. Κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος του διατάκτη, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών καταρτίζει σε δύο (2) αντίτυπα τη σχετική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, στην οποία περιέχεται η βεβαίωση της παραγράφου 2, εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις. Επίσης, δεσμεύει το ποσό από την πίστωση του προϋπολογισμού με ενημέρωση των λογιστικών βιβλίων, ενημερώνει το Μητρώο Δεσμεύσεων του φορέα και ακολούθως προωθεί τα δύο (2) αντίτυπα στον διατάκτη προς υπογραφή.

β. Μετά την υπογραφή από τον διατάκτη επιστρέφεται το ένα (1) αντίτυπο στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα, ο οποίος, αν πρόκειται για φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, αποστέλλει ένα αντίγραφο στην οικεία Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

γ. Σε περίπτωση μη υπογραφής της απόφασης από τον διατάκτη, ο τελευταίος αιτείται από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών την ανάκληση της δέσμευσης της πίστωσης.

δ. Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις παροχής της βεβαίωσης της παραγράφου 2, αλλά ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών έχει βάσιμες αμφιβολίες ως προς το ουσιαστικό μέρος της δαπάνης, παρέχει τη βεβαίωση και εκτελεί τις υπόλοιπες διαδικασίες του παρόντος άρθρου, ενημερώνει ωστόσο εγγράφως τον διατάκτη και, εφόσον ο τελευταίος υπογράψει την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών ενημερώνει εγγράφως το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και, αν ο φορέας είναι εποπτευόμενος, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα.

4. α. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών φορέων των οποίων η οικονομική διαχείριση εποπτεύεται από αντίστοιχη Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ), για όσο διάστημα δεν έχουν άμεση πρόσβαση στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής,

αποστέλλουν την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης στην αρμόδια ΥΔΕ, η οποία δεσμεύει την πίστωση του προϋπολογισμού του φορέα, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 4 του π.δ. 113/2010 (Α' 194), και παρέχει τη βεβαίωση της παραγράφου 2. Στη συνέχεια η ΥΔΕ επιστρέφει την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών προς υπογραφή, σύμφωνα με την παράγραφο 3. Σε αυτή την περίπτωση, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών αποστέλλει αντίγραφο της υπογεγραμμένης απόφασης ανάληψης υποχρέωσης και στην ΥΔΕ.

β. Για τους φορείς της περίπτωσης α', για τις πληρωμές λογαριασμών κοινής αφελείας και τηλεφωνίας, με εξαίρεση τις δαπάνες κινητής τηλεφωνίας, και κοινοχρήστων του κτιρίου των γραφείων, καθώς και για δαπάνες μέχρι του ποσού των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ ανά απόφαση, η βεβαίωση της παραγράφου 2 δύναται να εκδίδεται από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται συνυπογραφή από την ΥΔΕ, η οποία στη συνέχεια ενημερώνεται άμεσα από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών, ώστε να δεσμεύσει την πίστωση του προϋπολογισμού του φορέα.

5. Κάθε απόφαση ανάληψης υποχρέωσης κατά την έννοια των προηγούμενων παραγράφων, καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα και, ειδικά για την Κεντρική Διοίκηση και των ποσοστών διάθεσης αυτών, κατά παράβαση των διαδικασιών που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 60, είναι αυτοδίκαια και απόλυτα άκυρη και ο διατάκτης και ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του φορέα ευθύνονται ατομικά, αλληλέγγυα και εις ολόκληρον για τη ζημία του φορέα.

6. Για τις δαπάνες για τις οποίες από τη φύση τους δεν είναι δυνατή η τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας (συναλλαγματικές διαφορές, εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, δαπάνες ΔΙΑΣ κ.λπ.) αναλαμβάνεται η υποχρέωση και δεσμεύεται η απαραίτητη πίστωση αμέσως μετά την παραλαβή του σχετικού λογαριασμού, της γνωστοποίησης της εκτελεστής, κατά τις κείμενες διατάξεις, δικαστικής απόφασης ή της σχετικής ειδοποίησης ή με την κατ' οποιονδήποτε τρόπο γνωστοποίηση του ύψους και του χρόνου εξόφλησής τους. Για τις πληρωμές του τακτικού προϋπολογισμού που τακτοποιούνται με την έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων και μέχρι την έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών που θα ορίζει το χρόνο έναρξης της ανάληψης υποχρέωσης αυτών με σχετικές αποφάσεις, η εντολή πληρωμής υπέχει θέση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.

7. Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους και πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε νέας υποχρέωσης, δεσμεύονται με την ευθύνη των προϊστάμενων οικονομικών υπηρεσιών στον προϋπολογισμό του φορέα, πιστώσεις ισόποσες με το ανεξόφλητο μέρος των αναλήψεων υποχρεώσεων του προηγούμενου οικονομικού έτους. Νέες υποχρεώσεις αναλαμβάνονται σε βάρος του εναπομένοντος υπολοίπου μετά τις κατά τα ανωτέρω δεσμεύσεις πιστώσεων.

8. Η υποχρέωση για δαπάνες τακτικών αποδοχών, συντάξεων, εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών, καθώς και για δαπάνες πάγιου χαρακτήρα (ηλεκτρική ενέργεια, ύδρευση, επικοινωνίες, μισθώματα κ.λπ.) αναλαμβάνεται για ολόκληρο το ετήσιο ποσό από την έναρξη του οικονομικού έτους, με Αποφάσεις Ανάληψης Υποχρέωσης. Ειδικά, για τις δαπάνες εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ο χρόνος έναρξης ισχύος του προηγούμενου εδαφίου, όσον αφορά στην έκδοση Αποφάσεων Ανάληψης Υποχρέωσης, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

9. Οι υποχρεώσεις για δαπάνες για υπερωριακή εργασία, αμοιβή για εργασία κατά τις εξαιρέσιμες ημέρες και νυχτερινές ώρες, ειδική αποζημίωση για απασχόληση πλέον του πενθημέρου την εβδομάδα, υπερωριακή αποζημίωση εκπαιδευτικών, αποζημίωση εφημεριών ιατρών Ε.Σ.Υ., που αφορούν το τελευταίο δίμηνο κάθε οικονομικού έτους μπορούν να αναλαμβάνονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, σε βάρος των αντίστοιχων πιστώσεων του προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις δεν αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ετήσιο ποσό από την έναρξη του οικονομικού έτους.

10. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και επί των δαπανών των Ενόπλων Δυνάμεων.

11. Οι αρμόδιες υπηρεσίες για την εκκαθάριση και ενταλματοποίηση των δαπανών οφείλουν να ελέγχουν την τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας και να μην προβαίνουν σε εκκαθάριση και ενταλματοποίηση αυτών, εφόσον δεν πληρούν τις τιθέμενες προϋποθέσεις.

12. Ειδικά, για τις δαπάνες του ΠΔΕ, τίτλο ανάληψης υποχρέωσης αποτελεί η Συλλογική Απόφαση (ΣΑ).»

21. αντικαθίσταται το άρθρο 67, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 67

Πολυετείς υποχρεώσεις

1. Για την ανάληψη υποχρεώσεων που προβλέπεται να βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου τα επόμενα έτη του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι μισθώσεις ακινήτων και υπερβαίνουν ετησίως το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ κατά Κ.Α.Ε. του προϋπολογισμού, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Οικονομικών για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης.

Για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης απαιτείται έγκριση του εποπτεύοντος Υπουργού, εφόσον η αναλαμβανόμενη υποχρέωση υπερβαίνει το ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. Ειδικά, για τους Ο.Τ.Α. πρώτου και δευτέρου βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών που συμπεριλαμβάνονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, η έγκριση παρέχεται με την απόφαση του από το νόμο οριζόμενου αρμόδιου οργάνου τους, με την οποία αναλαμβάνεται έκαστη υποχρέωση τέτοιου είδους. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου κοινοποιείται στην οικεία Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α., προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη κατά τον έλεγχο νομιμότητας του προϋπολογισμού του οικονομικού έτους που αφορά η σχετική δαπάνη.

2. Η έγκριση της ανωτέρω παραγράφου δίνεται αφού το εγκριτικό όργανο ελέγχει ότι δεν γίνεται υπέρβαση των δεσμευτικών ορίων του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής.

3. Το συνολικό ποσό και η διάρκεια της επιβάρυνσης αναφέρονται: α) στη διοικητική πράξη ανάληψης της υποχρέωσης και β) στο διαπιστωτικό έγγραφο της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας του φορέα που εξετάζει τη νομιμότητα και κανονικότητα της δαπάνης.

Το ανωτέρω ποσό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν έχουν εφαρμογή για τις δαπάνες του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.»

22. αντικαθίσταται το άρθρο 68, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 68

Διαδικασίες ελέγχου ανάληψης υποχρεώσεων

1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται κατόπιν πρότασης του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι διαδικασίες ελέγχου για όλες τις αναλήψεις υποχρεώσεων κατά την εκτέλεση των προϋπολογισμών της Γενικής Κυβέρνησης.

2. Στο προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνεται: (α) σαφής ορισμός της ανάληψης υποχρεώσεων και των κατηγοριών τους, (β) διαδικασίες των αρμόδιων φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και άλλων φορέων για να αναλαμβάνουν υποχρεώσεις που αφορούν στον προϋπολογισμό ενός έτους ή πολλών ετών, (γ) διαδικασίες για την ανάληψη υποχρεώσεων δαπανών σε έργα της Ε.Ε. και άλλων διεθνών υποχρεώσεων, (δ) μητρώο ανάληψης υποχρεώσεων και άλλα αντίστοιχα έντυπα για την καταγραφή, τον έλεγχο και την αναφορά των εκκρεμών υποχρεώσεων και των οφειλών σε μηνιαία βάση, (ε) διαδικασίες για τη μεταφορά στο τέλος του έτους των εκκρεμών υποχρεώσεων και οφειλών, στο επόμενο οικονομικό έτος και την εκκαθάρισή τους, (στ) κυρώσεις για μη συμμόρφωση και (η) κάθε άλλο σχετικό θέμα με τη διαδικασία ελέγχου ανάληψης υποχρεώσεων.

3. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης διασφαλίζουν ότι:

- α. οι δεσμεύσεις που εγκρίνονται και καταχωρούνται υπόκεινται στον όρο της διαθεσιμότητας επαρκούς υπολοίπου πιστώσεων υπό το συγκεκριμένο κωδικό του προϋπολογισμού,
  - β. για όλες τις πολυετείς υποχρεώσεις του προϋπολογισμού, έχουν τηρηθεί οι προϋποθέσεις του άρθρου 67,
  - γ. τα τιμολόγια αγαθών και υπηρεσιών εξοφλούνται εγκαίρως,
  - δ. δεν συσσωρεύονται ληξιπρόθεσμες οφειλές και
  - ε. όλες οι εκκρεμείς υποχρεώσεις και τα ανεξόφλητα τιμολόγια στο τέλος του έτους μεταφέρονται στο επόμενο οικονομικό έτος και εξοφλούνται κατά χρονική προτεραιότητα.
4. Η καταχώριση των υποχρεώσεων του Δημοσίου προς τρίτους στο λογιστικό σύστημα διενεργείται, σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται βάσει του άρθρου 159.
5. Μέχρι την έκδοση του διατάγματος της παραγράφου 1, εφαρμόζεται το π.δ. 113/2010 (Α' 194).»

23. αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 70, το οποίο έχει ως εξής:

«Μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των υπολοίπων Υπουργείων συνάπτονται ξεχωριστά μνημόνια συνεργασίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, με στόχο την ομαλή εκτέλεση του προϋπολογισμού και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση.»

24. αντικαθίσταται το άρθρο 71, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 71

Ανακατανομή πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Οι πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την αντιμετώπιση των δαπανών του φορέα της Κεντρικής Διοίκησης και της συγκεκριμένης, μείζονος κατηγορίας, δαπάνης για την οποία προβλέφθηκαν (αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων), εκτός εάν οι πιστώσεις ανακατανέμονται βάσει των περιπτώσεων του παρόντος άρθρου.
  2. Ο αρμόδιος διατάκτης δύναται με αιτιολογημένη απόφασή του, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του προϊστάμενου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του, να μεταφέρει τις πιστώσεις εντός μείζονων κατηγοριών δαπανών του Προϋπολογισμού του, χωρίς να μεταβληθούν τα ανώτατα όρια αυτών, καθώς και από ειδικό φορέα σε ειδικό φορέα εντός της ίδιας μείζονος κατηγορίας, χωρίς να μεταβληθούν τα ανώτατα όρια του φορέα.
  3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του αρμόδιου διατάκτη και σύμφωνη γνώμη του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του, δύναται να γίνονται μεταφορές μεταξύ μείζονων κατηγοριών δαπανών εντός του προϋπολογισμού του φορέα της Κεντρικής Διοίκησης.
  4. Με απόφαση του κύριου διατάκτη του προϋπολογισμού των Υπουργείων μετά από σύμφωνη γνώμη του Προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου, είναι δυνατή η μεταφορά πιστώσεων στους προϋπολογισμούς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και στους προϋπολογισμούς των περιφερειακών υπηρεσιών του για την κάλυψη αντίστοιχων με τις πιστώσεις που μειώνονται, δραστηριοτήτων.
  5. Για μεταφορά πιστώσεων από φορέα σε άλλο φορέα Κεντρικής Διοίκησης απαιτείται η έγκριση της Βουλής κατά τη διαδικασία ψήφισης του συμπληρωματικού προϋπολογισμού του άρθρου 60. Κατ' εξαίρεση, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών επιτρέπεται:
- α. Η μεταφορά πιστώσεων αποδοχών από ένα φορέα της Κεντρικής Διοίκησης σε άλλο φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, πιστώσεων για επιχορήγηση φορέων και υπό κατανομή πιστώσεων για νέες προσλήψεις, σε πιστώσεις αποδοχών άλλου φορέα της Κεντρικής Διοίκησης για κάλυψη δαπανών πρόσληψης, μετάταξης και απόσπασης προσωπικού ή για τακτοποίηση γενομένων δαπανών μισθιδοσίας.
  - β. Η μεταφορά υπό κατανομή πιστώσεων του προϋπολογισμού σε άλλες κατηγορίες δαπανών

άλλων φορέων της Κεντρικής Διοίκησης για την υλοποίηση του σκοπού για τον οποίο έχουν προβλεφθεί.

γ. Η μεταφορά πιστώσεων από ένα φορέα της Κεντρικής Διοίκησης σε άλλο φορέα της Κεντρικής Διοίκησης για την κάλυψη δαπανών που πραγματοποιούνται για λογαριασμό του φορέα στον προϋπολογισμό του οποίου έχουν αρχικά προβλεφθεί οι πιστώσεις, για την υλοποίηση προγραμμάτων που αφορούν περισσότερους από έναν φορείς της Κεντρικής Διοίκησης.

δ. Η μεταφορά πιστώσεων από ένα φορέα της Κεντρικής Διοίκησης σε άλλο φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, για την υλοποίηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, προκειμένου να αντιστοιχηθούν οι πιστώσεις του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων στις δεσμεύσεις ανά φορέα, τομέα και Κ.Α.Ε., με τα οριζόμενα στις Συλλογικές Αποφάσεις Έργων και Μελετών που εκδίδονται κατά τη διάρκεια του έτους.

6. Ο Υπουργός Οικονομικών υποβάλλει κάθε τρίμηνο στη Βουλή και στο Ελεγκτικό Συνέδριο στοιχεία σχετικά με τις αθροιστικές ανακατανομές πιστώσεων του προϋπολογισμού που εγκρίθηκαν, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

7. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δύναται να ορίζονται πιστώσεις που δεν είναι δεκτικές αυξομειώσεων, καθώς, επίσης, και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

8. Η παραβίαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου συνεπάγεται για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης ισόποση μείωση των επιμέρους ανωτάτων ορίων πιστώσεων του έτους του προϋπολογισμού.»

25. αντικαθίσταται η παράγραφος 1 του άρθρου 73, η οποία έχει ως εξής:

«1. Ποσοστό ίσο με 10% των πιστώσεων του ετήσιου τακτικού προϋπολογισμού για ελαστικές δαπάνες, στις οποίες δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες:

α. για την εξυπηρέτηση του χρέους,

β. για την εκπλήρωση υποχρεώσεων που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις ή συνθήκες,

γ. για προγράμματα χρηματοδοτούμενα από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

δ. για αποδόσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση,

ε. πάγιου χαρακτήρα για αποδοχές και συντάξεις και

στ. άλλες, κατά νόμο, υποχρεωτικές ανελαστικές δαπάνες,

δεν διατίθεται βάσει του άρθρου 72 έως την 30ή Ιουνίου κάθε οικονομικού έτους. Η διάθεση των πιστώσεων από την 1η Ιουλίου κάθε οικονομικού έτους, τελεί υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει επέλθει, ούτε αναμένεται σημαντική απόκλιση από τα δεσμευτικά όρια δαπανών και τους στόχους που αναφέρονται στις περιπτώσεις δ', ε' και ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 43 κατά το χρόνο της διάθεσης της εν λόγω πίστωσης.»

26. τροποποιείται το άρθρο 74, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 74

Εγγραφή πιστώσεων κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους

Κατά παρέκκλιση του κανόνα του μη ειδικού προορισμού των εσόδων της περίπτωσης α' της

παραγράφου 1 του άρθρου 51, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται, με αποφάσεις του, να

επιτρέπει κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, αύξηση πιστώσεων του προϋπολογισμού

Υπουργείων και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων κατά ποσά ίσα με έσοδα του προϋπολογισμού που

δεν είχαν προβλεφθεί και που προκύπτουν από:

α. είσπραξη ποσών από την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών σε ανεξάρτητες δημόσιες υπηρεσίες ή επιχειρήσεις και οργανισμούς που έχουν δικό τους προϋπολογισμό, νομικά ή φυσικά πρόσωπα του εσωτερικού ή του εξωτερικού,

β. είσπραξη ποσών που είχαν καταβληθεί αχρεώστητα,

γ. είσπραξη ποσών που προορίζονται βάσει ρητής διάταξης νόμου για την αντιμετώπιση

ορισμένης δαπάνης,
δ. είσπραξη ποσών από συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων και επιτοκίων.»

27. τροποποιείται το άρθρο 75, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 75

Έσοδα του προϋπολογισμού

1. Βεβαιωθέντα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού είναι τα ποσά που βεβαιώνονται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, στο οποίο αναφέρεται ο προϋπολογισμός, ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο από την οποία προέρχονται, όπως, επίσης, και τα βεβαιωθέντα έσοδα του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, που δεν έχουν εισπραχθεί. Τα βεβαιωθέντα έσοδα που δεν έχουν εισπραχθεί μέχρι τη λήξη του οικονομικού έτους, διαγράφονται από το οικονομικό έτος στο οποίο έχουν βεβαιωθεί και επαναβεβαιώνονται ως έσοδα του προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους.

2. Εισπραχθέντα έσοδα του προϋπολογισμού είναι τα ποσά που εισπράττονται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, στο οποίο αναφέρεται ο προϋπολογισμός, ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο από την οποία προέρχονται. Οι πληρωμές για την επιστροφή των δημοσίων εσόδων που έχουν εισπραχθεί αχρεώστητα εμφανίζονται αφαιρετικά των εισπραχθέντων εσόδων.

3. Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους συντάσσεται έκθεση από τους Γενικούς Διευθυντές Φορολογικής Διοίκησης και Τελωνείων και Ε.Φ.Κ., επί της πορείας των δημοσίων εσόδων, της δραστηριότητας των αρμόδιων υπηρεσιών και των αποτελεσμάτων του ελέγχου για την περιστολή της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου κατά το χρόνο που πέρασε, η οποία υποβάλλεται στον Υπουργό Οικονομικών και το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει το σχετικό νομοθετικό έργο, επιπλέον δε στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επιβολή προστίμων επί παραβάσεων φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας, καθώς και πίνακες παραβατών. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

28. τροποποιείται το άρθρο 76 και αντικαθίσταται ο τίτλος του άρθρου 77, τα οποία έχουν ως εξής:

«Άρθρο 76

Έξοδα προϋπολογισμού

1. Έξοδα προϋπολογισμού είναι οι πληρωμές που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους στο οποίο αναφέρεται ο προϋπολογισμός, ανεξάρτητα από το χρόνο που έχει δημιουργηθεί η υποχρέωση για πληρωμή.

2. Η πληρωμή των εξόδων του προϋπολογισμού θεωρείται ότι πραγματοποιείται με την εξόφληση του οικείου τίτλου του άρθρου 92.

3. Τα έξοδα του προϋπολογισμού εντέλλονται σε βάρος των κατά φορέα πιστώσεων και μέσα στα όρια των πληρωμών και ποσοστών διαθέσεως που ορίζονται κάθε φορά.

4. Μέχρι τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους υποβάλλονται στον Υπουργό Οικονομικών, από τους καθ' ύλην αρμόδιους Γενικούς Διευθυντές του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, εκθέσεις επί της πορείας των κρατικών δαπανών και των αποτελεσμάτων του δημοσιονομικού ελέγχου του προηγούμενου οικονομικού έτους. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

«Άρθρο 77

Δημόσιες δαπάνες

29. αντικαθίσταται η παράγραφος 3 του άρθρου 79, η οποία έχει ως εξής:

«3. Έκδοση ενταλμάτων πληρωμών Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων:

α. Οι πληρωμές έργων του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της Κεντρικής Διοίκησης πραγματοποιούνται με ευθύνη των αρμόδιων οικονομικών

υπηρεσιών μέσω της έκδοσης εντολών πληρωμής, μετά από έλεγχο των οριστικών και πλήρων δικαιολογητικών, ώστε να διασφαλίζεται η νομιμότητα και κανονικότητα της δαπάνης. Η συγκέντρωση των δικαιολογητικών, και η υποβολή τους στην οικονομική υπηρεσία γίνεται από την αρμόδια υπηρεσιακή μονάδα που υλοποιεί το έργο. Η ανωτέρω διαδικασία αφορά τόσο στις άμεσες πληρωμές για την εκτέλεση των έργων όσο και στις πληρωμές με τις οποίες μεταφέρεται χρηματοδότηση με τη μορφή επιχορήγησης (έμμεσες) για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου σε νομικά πρόσωπα. Οι πληρωμές αυτές υπόκεινται στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκτός αν ειδικές διατάξεις ορίζουν διαφορετικά.

β. Οι πληρωμές έργων δημοσίων επενδύσεων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, για τα οποία ορίζονται τα ίδια τα ανωτέρω πρόσωπα διαχειριστές λογαριασμών επενδύσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος, πραγματοποιούνται με ευθύνη των νομικών προσώπων και υπόκεινται, επίσης, στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκτός αν ειδικές διατάξεις ορίζουν διαφορετικά.

γ. Το Υπουργείο Οικονομικών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, διενεργεί για τις πληρωμές των περιπτώσεων α' και β' τους προβλεπόμενους από τις διατάξεις του ν. 3492/2006 (Α' 210), όπως ισχύουν, δημοσιονομικούς ελέγχους.

δ. Οι ΥΔΕ ή το ειδικό λογιστήριο στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας προβαίνουν στην ενταλματοποίηση της δαπάνης σε σχέση με τον Κρατικό Προϋπολογισμό, για τις ανωτέρω περιπτώσεις με συμψηφιστικές εγγραφές που αντιστοιχούν:

αα. Για τις πληρωμές της περίπτωσης α' ή της περίπτωσης β' που πραγματοποιούνται μέσω του Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ, με τις πληρωμές που έχει πραγματοποιήσει η αρμόδια οικονομική υπηρεσία, με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία πραγματοποίησης της πληρωμής.

ββ. Για τις πληρωμές των νομικών προσώπων της περίπτωσης β' που πραγματοποιούνται εκτός Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ, με τη χρηματοδότηση των τριτοβάθμιων λογαριασμών που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος για κάθε έργο, με αποδεικτικά την οικεία εντολή χρηματοδότησης και το αποδεικτικό εκτέλεσης της πληρωμής από την Τράπεζα της Ελλάδος.

ε. Οι πληρωμές έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της Κεντρικής Διοίκησης, δύναται να μην πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες, κατά παρέκκλιση των αναφερομένων στην περίπτωση α', για χρονικό διάστημα και για τις περιπτώσεις που καθορίζονται με την υπουργική απόφαση της περίπτωσης η'. Στις περιπτώσεις αυτές με απόφαση του οικείου διατάκτη ή του αρμοδίως εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου, ορίζονται φυσικά πρόσωπα ως διαχειριστές έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (υπόλογοι) είτε μόνιμοι κρατικοί υπάλληλοι ή υπάλληλοι της περιφέρειας ή υπάλληλοι ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, οι οποίοι πραγματοποιούν τις πληρωμές βάσει οριστικών και πλήρων δικαιολογητικών και στη συνέχεια αποστέλλουν με ευθύνη τους τα πλήρη δικαιολογητικά στις αρμόδιες ΥΔΕ ή στο ειδικό λογιστήριο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για έλεγχο και εκκαθάριση της δαπάνης, ώστε να εκδοθούν συμψηφιστικά χρηματικά εντάλματα με τα οποία εμφανίζονται οι δαπάνες στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Οι υπόλογοι – διαχειριστές των έργων του ΠΔΕ ευθύνονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 152 περί δημοσίων υπολόγων.

στ. Σε ειδικές περιπτώσεις και προκειμένου περί πληρωμής δαπανών μικρής κλίμακας, το ύψος των οποίων καθορίζεται με την υπουργική απόφαση της περίπτωσης η', επιτρέπεται η ανάληψη προκαταβολών από τον διαχειριστή έργου του ΠΔΕ βάσει διαταγής του προϊσταμένου της αρμόδιας υπηρεσιακής μονάδας.

ζ. Οι πληρωμές εσωτερικού μέσω του αντίστοιχου τριτοβάθμιου λογαριασμού επενδύσεων της Τράπεζας της Ελλάδος διενεργούνται είτε με επιταγές είτε με ηλεκτρονικές ή έγγραφες εντολές, ενώ οι πληρωμές εξωτερικού πραγματοποιούνται μόνο με εντολές πληρωμής που απευθύνονται στην ίδια τράπεζα.

η. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, ορίζονται το πεδίο και ο χρόνος εφαρμογής των διαδικασιών της παρούσας παραγράφου, καθώς

και ο τρόπος εκκαθάρισης, κατά περίπτωση, ο τύπος των εντολών πληρωμής και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ως άνω απόφαση ή με όμοιες αποφάσεις ορίζονται τα δικαιολογητικά των δαπανών που ελέγχονται, κατά περίπτωση, από τα αρμόδια όργανα. Με όμοιες αποφάσεις δύναται, επίσης, να μεταβιβάζονται πιστώσεις έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (άνευ υπολόγου) σε άλλο λογαριασμό πλην δημοσίων επενδύσεων της Τράπεζας της Ελλάδος ή σε λογαριασμό που δημιουργείται σε άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα σε περιπτώσεις ειδικών έργων ή προγραμμάτων, χρηματοδοτικών εργαλείων, ταμείων και ειδικών λογαριασμών, καθώς και να καθορίζεται κάθε σχετικό θέμα.

θ. Για τις πραγματοποιούμενες πληρωμές του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται στις αρμόδιες ΥΔΕ ή στο ειδικό λογιστήριο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για εκκαθάριση, όπου προβλέπεται, και για την έκδοση των κατά νόμο συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, το αργότερο εντός μηνός από τη διενέργεια των ως άνω πληρωμών.

ι. Τα ως άνω χρηματικά εντάλματα εκδίδονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες το αργότερο την 31η Μαρτίου του έτους που έπεται του έτους της πληρωμής και καταχωρούνται στα βιβλία με ημερομηνία την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο πραγματοποιήθηκε η πληρωμή.

ια. Για πληρωμές προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων τα οποία, για διάφορους λόγους, δεν εμφανίζονται στον απολογισμό με την έκδοση των κατά νόμο συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, τα εντάλματα πληρωμών εκδίδονται σε βάρος ειδικής πίστωσης που εγγράφεται στον εκτελούμενο ΠΔΕ με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση των ΥΔΕ των φορέων, και μόνο για τα δικαιολογητικά πληρωμών που εκκρεμούν σε αυτές.»

30. αντικαθίσταται η περίπτωση δ της παραγράφου 4 του άρθρου 80, η οποία έχει ως εξής:

«δ. Για τις πληρωμές των έργων της Περιφέρειας που πραγματοποιούνται μέσω των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης δεν υφίσταται η υποχρέωση της παρ. 7 του άρθρου 282 του ν. 3852/2010.»

31. αντικαθίσταται το άρθρο 84, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 84

Λειτουργία, λογιστικό σύστημα των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών

1. Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται:

α. Η διάρθρωση και οι κανόνες που διέπουν τη λειτουργία των Δ.Ο.Υ..

β. Τα καθήκοντα και οι ευθύνες των προϊσταμένων των Δ.Ο.Υ., του προσωπικού αυτών και των υπολόγων.

γ. Το λογιστικό σύστημα των Δ.Ο.Υ., τα τηρούμενα από αυτές λογιστικά και διαχειριστικά βιβλία και ο τρόπος τηρήσεως αυτών.»

32. αντικαθίστανται οι παράγραφοι 1 και 2 και τροποποιείται η παράγραφος 3 του άρθρου 85, οι οποίες έχουν ως εξής:

«1. Οι εισπράξεις των Δ.Ο.Υ. κατατίθενται στην Τράπεζα της Ελλάδος και σε λογαριασμούς που ορίζονται από τον Υπουργό Οικονομικών. Σε χρέωση των λογαριασμών αυτών πραγματοποιούνται οι αναλήψεις των χρηματικών ποσών που απαιτούνται για την πληρωμή των δημόσιων δαπανών.

2. Η κατάθεση των ημερήσιων εισπράξεων και ο χρηματικός εφοδιασμός των δημόσιων οικονομικών υπηρεσιών, στις οποίες δεν εδρεύει πράκτορας ή διαχειριστής της Τράπεζας της Ελλάδος, μπορεί να πραγματοποιείται και μέσω των Εμπορικών Τραπεζών ή πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του

προηγούμενου εδαφίου, καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

3. 3. Τυχόν πλαστά χαρτονομίσματα, τα οποία διαπιστώνονται κατά την κατάθεση των εισπράξεων των Δ.Ο.Υ. στην Τράπεζα της Ελλάδος ή τις Εμπορικές Τράπεζες και λοιπά πιστωτικά ιδρύματα, αναπληρώνονται από το Δημόσιο, με τη διαδικασία της περίπτωσης α' της παρ.10 του άρθρου 45 του ν. 4071/2012 (Α' 85), ύστερα από έρευνα και θετική εισήγηση του αρμόδιου κατά νόμο οργάνου.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των προηγούμενων εδαφίων.

Οι υφιστάμενες συμβάσεις με ιδιώτες, για τη μεταφορά των χρημάτων των Δ.Ο.Υ. δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, μέχρι τη λήξη της ισχύος τους.»

33. τροποποιείται το άρθρο 87, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 87

Ειδικοί Ταμίες

Ειδικοί ταμίες είναι οι δημόσιοι υπόλογοι οι εντεταλμένοι την είσπραξη ειδικών εσόδων δημόσιων υπηρεσιών ή και πληρωμή δαπανών από τα έσοδα αυτά και εφόσον δεν λειτουργεί ιδιαίτερη Ταμειακή Υπηρεσία.

Οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες των Ειδικών Ταμιών, καθώς και τα τηρούμενα από αυτούς βιβλία καθορίζονται από τις ειδικές διατάξεις που διέπουν αυτούς, οι οποίες δύνανται να τροποποιούνται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζεται ο χρόνος απόδοσης στο Δημόσιο των εισπραττόμενων, από τους Ειδικούς Ταμίες, εσόδων.»

34. τροποποιείται η παράγραφος 3 του άρθρου 89, η οποία έχει ως εξής:

«3. Οι ΥΔΕ έχουν τις ακόλουθες γενικές αρμοδιότητες:

α. Συμμετέχουν με εισηγήσεις στην αρμόδια διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των φορέων, των οποίων ελέγχουν τις δαπάνες και παρακολουθούν την ορθή εκτέλεσή του.

β. Ελέγχουν τη νομιμότητα και κανονικότητα και προβαίνουν στην εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των δημοσίων δαπανών και κάθε άλλης δαπάνης, ο έλεγχος της οποίας ανατίθεται σε αυτές με νόμο, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 91 για τις δαπάνες που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή.

γ. Υποβοηθούν και συνδράμουν τους ελέγχους που διενεργούνται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους στα επιχορηγούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα, καθώς και τους ελέγχους που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν. 3492/2006 (Α' 210).

δ. Βεβαιώνουν στις πράξεις διορισμών, εντάξεων και μετατάξεων των υπαλλήλων του Δημοσίου για την ύπαρξη σχετικών προβλέψεων στον προϋπολογισμό.

ε. Καταρτίζουν τον απολογισμό εξόδων των φορέων του Κρατικού Προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος που έληξε.

στ. Παρέχουν στοιχεία και οποιασδήποτε φύσης πληροφορίες στη Γενική Διεύθυνση Θησαυροφυλακίου και Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών σχετικά με τις υπό πληρωμή δαπάνες.

ζ. Εξοφλούν τα χρηματικά εντάλματα του άρθρου 92.

η. Ασκούν κάθε άλλη αρμοδιότητα που ανατίθεται σε αυτές με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.»

35. τροποποιούνται οι παράγραφοι 2 και 7 του άρθρου 91, οι οποίες έχουν ως εξής:

«2. Ο έλεγχος επί των ανωτέρω δαπανών συνίσταται σε έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας

αυτών.

Νόμιμη είναι η δαπάνη εφόσον: α) προβλέπεται από διάταξη τυπικού νόμου ή κανονιστικής διοικητικής πράξης ή εξυπηρετεί τους σκοπούς του οικείου φορέα και β) υπάρχει εγγεγραμμένη στον Προϋπολογισμό σχετική πίστωση.

Κανονική είναι η δαπάνη, που έχει νόμιμα αναληφθεί, επισυνάπτονται τα νόμιμα δικαιολογητικά και η σχετική απαίτηση δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή.

Κατά τον ασκούμενο από τις ΥΔΕ έλεγχο εξετάζονται και τα παρεμπιπτόντως αναφυόμενα ζητήματα.»

«7. Με όμοιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται:

α. η διαδικασία ελέγχου, εκκαθάρισης και εντολής πληρωμής των δαπανών του Δημοσίου, τα αρμόδια όργανα ανάλογα με το ύψος ή τη φύση της δαπάνης, η ευθύνη αυτών, ο τύπος των ενταλμάτων, τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία, ως και κάθε άλλο σχετικό θέμα,

β. οι σταθερές και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπάνες, καθώς και άλλες ειδικές δαπάνες που εξαιρούνται από την άσκηση ελέγχου των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου και πληρώνονται με άλλους τίτλους πληρωμής, υποκείμενες στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.»

36. τροποποιείται το άρθρο 93, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 93

Εξόφληση τίτλων πληρωμής

1. Χρηματικό ένταλμα ή άλλος τίτλος πληρωμής εξοφλείται από το αρμόδιο όργανο, μόνο όταν φέρει όλα τα τυπικά στοιχεία που απαιτεί ο νόμος.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά εξόφλησης των τίτλων πληρωμής.

2. Προκειμένου για χρηματικά εντάλματα ή άλλους τίτλους πληρωμής, που δεν υπόκεινται σε έλεγχο από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, τα αρμόδια για την πληρωμή όργανα ασκούν έλεγχο και ευθύνονται:

α. για την καθ' υπέρβαση πληρωμή των εκκαθαρισμένων δαπανών,

β. για πληρωμές αυτών με εντολή αναρμόδιου οργάνου,

γ. για την πληρωμή πέραν των ορίων της πίστωσης που έχει χορηγηθεί ή της εξουσιοδοτήσεως που έχει παρασχεθεί στους εκκαθαριστές και

δ. για την ύπαρξη των δικαιολογητικών που απαιτούνται για τις δαπάνες αυτές από τις ειδικές διατάξεις.

3. Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου, τα αρμόδια όργανα αρνούνται με έγγραφο την εξόφληση των ενταλμάτων και λοιπών τίτλων πληρωμής, μπορεί όμως ο αρμόδιος διατάκτης να διατάσσει την πληρωμή με ευθύνη του.

Στην περίπτωση αυτή, ο διατάκτης είναι ο μόνος υπεύθυνος και ο υπόλογος απαλλάσσεται.

4. Κατά την άσκηση του ελέγχου του άρθρου αυτού εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 91.

5. Επί δαπανών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, η ευθύνη για την ύπαρξη πίστωσης, καθώς και για την πληρότητα και νομιμότητα των δικαιολογητικών εκδόσεως του τίτλου πληρωμής, βαρύνει μόνο τις οικείες οικονομικές υπηρεσίες του Υπουργείου αυτού.

6. Οι δαπάνες του Δημοσίου δύνανται να πληρώνονται και από τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος εξοφλήσεως αυτών, η ευθύνη των αρμόδιων για την εξόφληση αυτών οργάνων, το ύψος της προμήθειας ή αμοιβής που τυχόν καταβάλλεται σε βάρος του Δημοσίου, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

7.α. Ειδικά, τα χρηματικά εντάλματα του τακτικού προϋπολογισμού που εκδίδονται από τις ΥΔΕ εξοφλούνται από τις Υπηρεσίες αυτές, με πίστωση του τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου,

με την επιφύλαξη των διατάξεων που διέπουν την εκτέλεση του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) και των διατάξεων του άρθρου δεύτερου παρ. ιβ' του ν. 3845/2010 (Α' 65).

β. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, ρυθμίζονται ο τρόπος και η διαδικασία εξόφλησης των ανωτέρω χρηματικών ενταλμάτων από τις ΥΔΕ και καθορίζονται τα αρμόδια όργανα, η ευθύνη αυτών, ο τύπος και ο τρόπος τήρησης των αναγκαίων λογιστικών βιβλίων και στοιχείων και η διαδικασία αποστολής των εξοφληθέντων ενταλμάτων στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας.»

37. αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 96, το οποίο έχει ως εξής:

«2. Αρμόδιο όργανο για τον καταλογισμό μη νόμιμων δαπανών, που πληρώθηκαν με τίτλους πληρωμής που δεν εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, είναι ο διατάκτης και τα κατά νόμο αρμόδια όργανα που έχουν διαπιστώσει την παράνομη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση το Ελεγκτικό Συνέδριο.»

38. τροποποιούνται οι παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 97, οι οποίες έχει ως εξής:

«1. Σε περιπτώσεις απώλειας αποδεικτικών είσπραξης, γραμματίων, χρηματικών ενταλμάτων ή άλλων τίτλων πληρωμής που δεν έχουν εξοφληθεί, εκδίδονται, με έγκριση του Υπουργού Οικονομικών ή του οργάνου στο οποίο έχει μεταβιβασθεί η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, αντίγραφα αυτών, ύστερα από διαπίστωση του κατά νόμο αρμόδιου οργάνου:

α) προκειμένου για αποδεικτικά είσπραξης, της εισαγωγής ή μη στη Δ.Ο.Υ. ή στο Τελωνείο του ποσού που αναγράφεται σε αυτά και

β) προκειμένου για γραμμάτια, χρηματικά εντάλματα ή άλλους τίτλους πληρωμής, της μη εξόφλησης αυτών.»

«3. Σε περίπτωση απώλειας δικαιολογητικών πληρωμής δημόσιας δαπάνης πριν από την έκδοση τίτλου πληρωμής, η πληρωμή της δαπάνης αυτής μπορεί να επιτραπεί με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που καθορίζει και τον τρόπο δικαιολογήσεως αυτής και εφόσον μετά από διενέργεια ένορκης διοικητικής εξετάσεως από αρμόδιο επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι η απώλεια έχει συντελεσθεί στην αρμόδια υπηρεσία ή στα Ελληνικά Ταχυδρομεία.»

39. αντικαθίσταται η παράγραφος 4 του άρθρου 100, η οποία έχει ως εξής:

«4. Τα Χ.Ε.Π. εκδίδονται, με απόφαση του αρμόδιου διατάκτη, μέχρι τις 30 Νοεμβρίου κάθε έτους.»

40. αντικαθίσταται η παράγραφος 3 και τροποποιείται η παράγραφος 5 του άρθρου 110, οι οποίες έχουν ως εξής:

«3. Σε κάθε περίπτωση καταλογισμού, το χρηματικό ένταλμα αποκαταστάσεως της πάγιας προκαταβολής εκδίδεται σε βάρος των οικείων πιστώσεων του προϋπολογισμού του αρμόδιου Υπουργείου, βάσει αντιγράφου της περιληπτικής καταστάσεως βεβαίωσης ως δημόσιου εσόδου του καταλογιζόμενου ποσού και αντιγράφου της σχετικής καταλογιστικής απόφασης και προκειμένου περί ελλειμμάτων, σε βάρος ειδικής πίστωσης του προϋπολογισμού των εξόδων του Υπουργείου Οικονομικών. Αν απολεσθούν χρήματα ή δικαιολογητικά, το χρηματικό ένταλμα αποκαταστάσεως της πάγιας προκαταβολής εκδίδεται σε βάρος της ανωτέρω ειδικής πίστωσης του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, βάσει της απαλλακτικής για τον υπόλογο πράξης του Ελεγκτικού Συνεδρίου.»

«5. Τα χρηματικά εντάλματα καταστάσεως αποκατάστασης της πάγιας προκαταβολής στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται σε βάρος ειδικής πίστωσης που

εγγράφεται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών.»

41. αντικαθίσταται η περίπτωση γ του άρθρου 111, η οποία έχει ως εξής:

«γ. Διενεργούν τις αναγκαίες πληρωμές με επιταγές που εκδίδονται στο όνομα των δικαιούχων. Παρέκκλιση του κανόνα αυτού μπορεί να θεσπισθεί με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού.»

42. τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 113, η οποία έχει ως εξής:

«1. Από την αρμόδια Επιθεώρηση του Υπουργείου Οικονομικών, ασκείται ετήσιος τακτικός έλεγχος των διαχειρίσεων των πάγιων προκαταβολών και έκτακτος, όταν κρίνεται αναγκαίο ή ζητείται από τις ενδιαφερόμενες υπηρεσίες.

Ο έλεγχος των ανωτέρω διαχειρίσεων δύναται να ανατίθεται από τον Υπουργό Οικονομικών και σε άλλους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών.»

43. αντικαθίσταται ο τίτλος του Υποκεφαλαίου 10 του Κεφαλαίου Β' του Μέρους Δ', ο οποίος έχει ως εξής:

«ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ – ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ»

44. Στη περίπτωση β της παραγράφου 1 του άρθρου 126, όπου διαγράφεται φράση, έχει ως εξής:

«β. εγγυήσεις που παρέχονται στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων κ.λπ.) και στο Ταμείο Κοινωνικής Ανάπτυξης (Τ.Κ.Α.Σ.Ε.) για δάνεια που χορηγούν σε δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς και πιστωτικά ιδρύματα και μόνο για επενδυτικούς σκοπούς,»

45. τροποποιείται το άρθρο 133, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 133

Διαγωνισμός – Εξαιρέσεις

1. Επιτρέπεται η με απευθείας ανάθεση σύναψη σύμβασης προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων για ετήσια δαπάνη μέχρι ποσού είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

Από το ποσό αυτό και μέχρι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ απαιτείται διαγωνισμός με συνοπτική διαδικασία (πρόχειρος) που διενεργείται από τριμελή επιτροπή.

Άνω του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ απαιτείται σύναψη σύμβασης για προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων κατόπιν διενέργειας τακτικού διαγωνισμού (ανοικτού ή κλειστού), βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Οι περιορισμοί των ως άνω ποσών λειτουργούν αθροιστικά για το σύνολο των ανατιθέμενων προμηθειών προϊόντων ή και παρεχόμενων υπηρεσιών, που βαρύνουν τον ίδιο ειδικό φορέα και ΚΑΕ, εντός του οικονομικού έτους. Στα ανωτέρω ποσά αυτά δεν συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α..

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών τα ανωτέρω ποσά δύναται να αναπροσαρμόζονται.

Σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών με την ίδια διαδικασία γίνεται και στην περίπτωση μικτής προμήθειας, κατά την οποία η αξία των παρεχόμενων υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων.

2. Επιτρέπεται με έγκριση του αρμόδιου οργάνου η σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών με διαπραγμάτευση ύστερα από δημοσίευση σχετικής προκήρυξης:

α. Όταν κατά τη διενέργεια διαγωνισμού οι προσφορές που έχουν υποβληθεί είναι άκυρες ή απαράδεκτες και η επανάληψη του διαγωνισμού κρίνεται από το όργανο που έχει διακηρύξει το διαγωνισμό ασύμφορη για το Δημόσιο.

Στην περίπτωση αυτή οι όροι της διακήρυξης του διεξαχθέντος διαγωνισμού επιτρέπεται να

μεταβληθούν κατά την απευθείας ανάθεση, μόνο για να καταστούν πιο συμφέροντες για το Δημόσιο.

β. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις όταν πρόκειται για υπηρεσίες που η φύση τους ή αστάθμητοι παράγοντες δεν επιτρέπουν μια προκαταρκτική συνολική τιμολόγηση.

γ. Όταν η φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών, ιδίως δε στην περίπτωση πνευματικών ή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, δεν παρέχει τη δυνατότητα διατύπωσης αυτών με ακρίβεια, ούτως ώστε να συναφθεί σύμβαση με επιλογή της καλύτερης προσφοράς.

3. Επιτρέπεται με έγκριση του αρμόδιου οργάνου η σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση σχετικής προκήρυξης:

α. στην περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί καμιά προσφορά ή καμία κατάλληλη προσφορά σε διαγωνισμό ανοικτό ή κλειστό,

β. στην περίπτωση που για λόγους τεχνικούς, καλλιτεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, η εκτέλεση των υπηρεσιών μπορεί να ανατεθεί μόνο σε συγκεκριμένο πρόσωπο,

γ. στην περίπτωση που η σύμβαση αποτελεί συνέχεια ενός διαγωνισμού μελετών, με εξαίρεση μελέτες τεχνικών έργων, και σύμφωνα με τους εφαρμοζόμενους κανόνες, πρέπει να ανατεθεί αυτή στο νικητή του διαγωνισμού ή σε έναν από αυτούς,

δ. στην περίπτωση που η έκτακτη και φανερά κατεπείγουσα ανάγκη, πλήρως αιτιολογημένη από την αρμόδια υπηρεσία, καθιστά αδύνατη την τήρηση των διατάξεων που αφορούν τη διενέργεια διαγωνισμού με την προϋπόθεση ότι το επείγον δεν θα απορρέει από δική της ευθύνη,

ε. στην περίπτωση συμπληρωματικών υπηρεσιών που δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη σύμβαση, αναγκαίων όμως λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας της αρχικής σύμβασης, όταν αυτές δεν μπορούν να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση ή όταν μπορούν να διαχωριστούν, είναι όμως απόλυτα αναγκαίες για την ολοκλήρωσή της.

Οι συμπληρωματικές αυτές υπηρεσίες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της κύριας σύμβασης.

σ. Στην περίπτωση νέων υπηρεσιών που συνιστούν επανάληψη παρόμοιων υπηρεσιών που είχαν ανατεθεί με τακτικό διαγωνισμό στον αρχικό ανάδοχο και αποτελούν συνέχεια ή συμπλήρωση της αρχικής σύμβασης, με την προϋπόθεση ότι δεν έχει παρέλθει τριετία από αυτή και εξασφαλίζονται οι ίδιοι όροι και προϋποθέσεις με δυνατότητα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής.

4. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 ισχύουν ανάλογα και για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών ή έργων, σε συνδυασμό με τις ειδικές γι' αυτές ισχύουσες διατάξεις.»

46. τροποποιείται το άρθρο 134(προστίθεται εδάφιο), το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 134

Προκαταβολές του Δημοσίου

Επιτρέπεται η χορήγηση προκαταβολής με την υπογραφή της σύμβασης προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων, εφόσον προβλέπεται απ` αυτήν και τις ισχύουσες διατάξεις, μέχρι ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) της συμβατικής αιτίας. Η προκαταβολή είναι έντοκη και χορηγείται με την κατάθεση ισόποσης εγγυητικής επιστολής σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται το ύψος του επιτοκίου.»

47. τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 146, η οποία έχει ως εξής:

«1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, δύνανται να συνιστώνται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Υ.Δ.Ε. για τον έλεγχο, την εκκαθάριση και την εντολή πληρωμής δαπανών Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α., δημοσίων επιχειρήσεων, αυτοτελών δημοσίων υπηρεσιών διοικητικά ή οικονομικά αποκεντρωμένων ή ανεξάρτητων κρατικών αρχών και οργανισμών κοινής ωφέλειας ή κοινωνικής ασφάλισης.

Με όμοια προεδρικά διατάγματα μπορεί να ανατίθενται οι ανωτέρω αρμοδιότητες σε ήδη υφιστάμενες Υ.Δ.Ε..

Οι ανωτέρω Υ.Δ.Ε. είναι ανεξάρτητες από τους ανωτέρω φορείς, σύμφωνα με το άρθρο 89.»

48. αντικαθίσταται το άρθρο 147, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 147

Μνημόνια συνεργασίας, μηνιαίο πρόγραμμα εκτέλεσης προϋπολογισμών στους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης πλην Ο.Τ.Α.

1. Μεταξύ του εποπτεύοντος Υπουργείου και των φορέων, που εποπτεύονται από αυτό, πλην Ο.Τ.Α., δύνανται να συνάπτονται μνημόνια συνεργασίας, με την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 70, ως προς το υποχρεωτικό, κατ' ελάχιστον, περιεχόμενό τους. Με απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού δύνανται να ορίζονται και επιπλέον του κατά τα ανωτέρω ελάχιστου περιεχόμενου, στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στο μνημόνιο συνεργασίας.

2. Όλοι οι λοιποί φορείς της Γενικής Κυβέρνησης των οποίων ο προϋπολογισμός υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσό που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και δύνανται να αναπροσαρμόζεται κατ' έτος, υποβάλλοντας, μέχρι την 31η Ιανουαρίου κάθε έτους, πρόγραμμα εκτέλεσης του προϋπολογισμού τους στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, ο οποίος το διαβιβάζει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 70.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύνανται να εξειδικεύονται τα στοιχεία που υποβάλλονται από τους φορείς και να καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα σχετικά με τη διαδικασία παρακολούθησης της εκτέλεσης των προϋπολογισμών που έχουν εγκριθεί.»

49. αντικαθίσταται το άρθρο 156, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 156

Λογιστικό Σχέδιο Γενικής Κυβέρνησης

1. Με το Λογιστικό Σχέδιο της Γενικής Κυβέρνησης επιδιώκεται ο λογιστικός χειρισμός των συναλλαγών της Γενικής Κυβέρνησης με ομοιόμορφο τρόπο, η αληθής και ορθή απεικόνιση της οικονομικής καταστάσεως και της περιουσιακής διάρθρωσης της Γενικής Κυβέρνησης, η ορθή εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητάς της, η διευκόλυνση των συναλλασσομένων με αυτή, η άντληση αξιόπιστων πληροφοριών κάθε φύσης για αξιοποίηση, τόσο από τις διάφορες υπηρεσίες όσο και από τους διεθνείς οργανισμούς, η απλούστευση και διευκόλυνση των κάθε μορφής ελέγχων, η αύξηση της παραγωγικότητας και η σύνδεση αυτού με το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο του ίδιωτικού τομέα.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται οι βασικές αρχές του Λογιστικού Σχεδίου της Γενικής Κυβέρνησης και το περιεχόμενό του. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται, μέσα στα πλαίσια του Γενικού Λογιστικού Σχεδιασμού της Γενικής Κυβέρνησης, οι επιμέρους λογαριασμοί, τα τηρούμενα βιβλία και ο τρόπος τήρησης αυτών και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

3. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της προηγούμενης παραγράφου εξακολουθεί να ισχύει η εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος, στη σύνταξη του Ισολογισμού, του Απολογισμού, των οικονομικών καταστάσεων και στο σχεδιασμό γενικά της λογιστικής της Γενικής Κυβέρνησης, που καταρτίσθηκε με:

α. το π.δ 15/2011 (Α' 30) «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης», για την Κεντρική Διοίκηση,
β. το π.δ. 80/1997 (Α'68) «Ορισμός του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου για τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης», για τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης,
γ. το π.δ. 205/1998 (Α' 163) «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της

εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου», για τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου,

δ. το π.δ. 146/2003 (Α' 122) «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δημοσίων Μονάδων Υγείας» και το ν. 3697/2008 (Α' 194) σχετικά με την «Ενίσχυση της διαφάνειας του Κρατικού Προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις», για τα δημόσια νοσοκομεία,

ε. το π.δ. 315/1999 (Α' 302) «Περί του ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού)», για τους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού και κατ' αναλογία για τους Ο.Τ.Α. Β' βαθμού.

4. Όλες οι δημόσιες οικονομικές συναλλαγές της Γενικής Κυβέρνησης, τόσο ως προς τα έσοδα όσο και ως προς τις δαπάνες, διαρθρώνονται και ταξινομούνται στην ίδια κατηγοριοποίηση, τόσο για τον προϋπολογισμό όσο και για τη λογιστική απεικόνιση. Οι ταξινομήσεις αυτές σχεδιάζονται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και διαρθρώνονται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η περιεκτική παρουσίαση στον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό όλων των εσόδων και δαπανών και όλων των πιστώσεων που εγκρίνονται από τη Βουλή.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.»

50. αντικαθίσταται η παράγραφος 2 του άρθρου 157, η οποία έχει ως εξής:

«2. Κάθε φορέας της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούται να υποβάλει μηνιαία έκθεση στο αρμόδιο Υπουργείο με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία επί των δαπανών, των εισπραχθέντων εσόδων και της χρηματοδότησης σε ταμειακή βάση, καθώς και των υποχρεώσεών του. Με οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών καθορίζονται ο τρόπος και η προθεσμία που παρέχονται οι πληροφορίες αυτές στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Με βάση τις πληροφορίες αυτές, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους συντάσσει και αναρτά στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών τα εξής:

α. Έως το τέλος του επόμενου μήνα, ενοποιημένες μηνιαίες αναφορές με απολογιστικά στοιχεία των δαπανών και των εσόδων και τη σύγκρισή τους με τις προβλέψεις που παρουσιάζονται στον ενοποιημένο ετήσιο Κοινωνικό Προϋπολογισμό και στους ενοποιημένους ετήσιους προϋπολογισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και με στοιχεία των χρηματοδοτήσεων και των υποχρεώσεων όλων των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η μεθοδολογία κατάρτισης, καθώς και η ημερομηνία έναρξης δημοσίευσης, πίνακα συμφωνίας, όπου θα παρουσιάζεται ο τρόπος μετάβασης από τα δεδομένα ταμειακής βάσης στα στοιχεία που βασίζονται στα πρότυπα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών.

β. Έως το τέλος του επόμενου τριμήνου, τριμηνιαίες αναφορές για την εκτέλεση των προϋπολογισμών των ΔΕΚΟ του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 και των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που καθορίζονται με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 2 του άρθρου 147. Οι τριμηνιαίες αναφορές περιέχουν απολογιστικά στοιχεία των δαπανών και των εσόδων και τη σύγκρισή τους με τους τριμηνιαίους στόχους για την εκτέλεση του προϋπολογισμού που θεσπίζονται με τα άρθρα 147 και 148.

γ. Έως το τέλος του επόμενου τριμήνου, τριμηνιαίες αναφορές με απολογιστικά στοιχεία δαπανών, καθώς και την εξέλιξη των απλήρωτων υποχρεώσεων ανάφορέα της Κεντρικής Διοίκησης και τη σύγκριση των δαπανών με: (αα) τους τριμηνιαίους στόχους για την εκτέλεση του προϋπολογισμού που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 70 και (ββ) τις προβλέψεις που παρουσιάζονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι λεπτομέρειες ως προς τον τύπο και την προετοιμασία των παραπάνω μηνιαίων και τριμηνιαίων αναφορών, καθώς και οι, επιπλέον

των οριζόμενων με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 173, κυρώσεις που επιβάλλονται στους φορείς που δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου. Οι επιβαλλόμενες κυρώσεις δύνανται να περιλαμβάνουν τη διακοπή της χρηματοδότησης ή της επιχορήγησης του εν λόγω φορέα.»

51. τροποποιείται το άρθρο 158 (προστίθεται παράγραφος), το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 158

Ορισμός Διπλογραφικής Λογιστικής της Κεντρικής Διοίκησης

1. Διπλογραφική Λογιστική Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης είναι το λογιστικό σύστημα το οποίο στηρίζεται στην αρχή του δεδουλευμένου των εσόδων και εξόδων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο εκδιδόμενο κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 159 νόμου προεδρικό διάταγμα.
2. Ο Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης), η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης, η Κατάσταση Μεταβολής της Καθαρής Θέσης Πολιτών και η Κατάσταση Ταμειακών Ροών καταρτίζονται σύμφωνα με τους κανόνες της Διπλογραφικής Λογιστικής και σύμφωνα με τις αρχές της Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης.»

52. τροποποιούνται οι παράγραφοι 2 και 4 του άρθρου 159, οι οποίες έχουν ως εξής:

«2. Για τις ανάγκες της λογιστικής καταγραφής και παρακολούθησης του συνόλου των χρηματοοικονομικών συναλλαγών της Κεντρικής Διοίκησης, ως λογαριασμοί του Δημοσίου νοούνται οι λογαριασμοί του Λογιστικού Σχεδίου της Κεντρικής Διοίκησης που εισάγεται με το εκδιδόμενο με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προεδρικό διάταγμα. Με απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών:

α. συνιστώνται, καταργούνται ή τροποποιούνται ως προς τον τίτλο και το περιεχόμενο τριτοβάθμιοι και τεταρτοβάθμιοι λογαριασμοί της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης,

β. μετά από εισήγηση της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.) συνιστώνται, καταργούνται ή τροποποιούνται ως προς τον τίτλο και το περιεχόμενο πρωτοβάθμιοι και δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής. ή παραλείπονται γνωστοποιήσεις από το Προσάρτημα.»

«4. Έως την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 1, εξακολουθεί να ισχύει το π.δ. 15/2011 (Α' 30).»

53. τροποποιείται το άρθρο 171, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 171

Επιβολή πρόσθετων προϋποθέσεων σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης

Σε περίπτωση που διαπιστώνεται από τον αρμόδιο προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών ή τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, ότι φορέας της Γενικής Κυβέρνησης:

α. αναλαμβάνει υποχρεώσεις, προβαίνει σε δεσμεύσεις ή δαπανά καθ' υπέρβαση των πιστώσεων του προϋπολογισμού του ή καθ' υπέρβαση του ορίου των πιστώσεων που είναι διαθέσιμες για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο,

β. παραβιάζει με υπαιτιότητά του οποιονδήποτε δεσμευτικό κανόνα, στόχο, επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και ανώτατο όριο δαπανών που επιβάλλονται στον προϋπολογισμό του φορέα, από το Μεσοπρόθεσμο Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής ή τον ετήσιο ή συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό ή από αποφάσεις, εγκυκλίους ή οδηγίες που εκδόθηκαν σχετικά,

γ. δεν υποβάλλει τις απαιτούμενες προβλέψεις, προτάσεις, στοιχεία ή πληροφορίες του ή τα υποβάλλει με σημαντική καθυστέρηση χωρίς επαρκή σχετική αιτιολογία,

δ. παραβιάζει οποιαδήποτε διάταξη του παρόντος νόμου, των διαταγμάτων ή των οδηγιών που εκδόθηκαν σχετικά, του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής ή του ετήσιου ή

συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού,
το διαιπιστώνον όργανο γνωστοποιεί τις ανωτέρω διαιπιστώσεις στον επικεφαλής του φορέα,
προκειμένου ο τελευταίος να υποβάλει στον Υπουργό Οικονομικών προς έγκριση ένα σχέδιο
δράσεων που να αποκαθιστά τις υπερβάσεις, παραβιάσεις ή αποκλίσεις.
Με σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης ή του
προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα για τους εποπτευόμενους από
αυτόν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, δύναται να τίθεται ως προϋπόθεση η έγκριση από τους
αρμόδιους κατά τα ανωτέρω του σχεδίου προτού εκτελεστεί δαπάνη του φορέα που έχει
προϋπολογισθεί.»

54. τροποποιείται το άρθρο 173, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 173

Κυρώσεις σε λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης

1. Σε περίπτωση μη υποβολής στην αρμόδια υπηρεσία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, της
μηνιαίας έκθεσης με τα στοιχεία της παραγράφου 2 του άρθρου 157, οι φορείς δεν
επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Μετά την παραλαβή και τον έλεγχο των
στοιχείων, η αρμόδια υπηρεσία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους καταρτίζει κατάσταση με
τους φορείς που έχουν υποβάλει στοιχεία και τη δημοσιοποίει μέσω ανάρτησης στην ιστοσελίδα
του Υπουργείου Οικονομικών. Η κατάσταση αυτή επέχει θέση βεβαίωσης και αποτελεί
δικαιολογητικό για την καταβολή επιχορήγησης.

Επίσης, σε περίπτωση μη υποβολής στοιχείων εντός των προθεσμιών που προβλέπονται σε
σχετικές εγκυκλίους του Υπουργού Οικονομικών:

α. Μετά την παρέλευση δεκαπενθημέρου από τη λήξη της προθεσμίας, ο προϊστάμενος
οικονομικών υπηρεσιών του οικείου φορέα δύναται εντός ετέρων δεκαπέντε (15) ημερών, να
καταθέσει έγγραφες εξηγήσεις για τη μη υποβολή των στοιχείων. Μετά την παρέλευση και της
προθεσμίας αυτής δύναται να επιβληθεί πρόστιμο στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών ίσο
με 1/25 του μηνιαίου μισθού ή της συνολικής αποζημίωσης τους για κάθε επιπλέον ημέρα
καθυστέρησης, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας
Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Κατά της απόφασης αυτής χωρεί προσφυγή
ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

β. Μετά την παρέλευση ενός μηνός από τη λήξη της προθεσμίας το Υπουργείο Οικονομικών
δεσμεύει τυχόν έσοδα του φορέα από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή τον Τακτικό
Προϋπολογισμό σε ποσοστό 50% του ετήσιου προβλεπόμενου ποσού μέχρι να υποβληθούν τα
απαιτούμενα στοιχεία. Η παραπάνω ρύθμιση δεν αφορά έσοδα ή δαπάνες σχετικές με την
υλοποίηση προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και για τις
οποίες έχουν εγκριθεί οι σχετικές προτάσεις από τα αρμόδια όργανα.

2. Σε περίπτωση μη έγκαιρης υποβολής προβλέψεων για το ΜΠΔΣ, καθώς και σχεδίων
συνοπτικών και αναλυτικών ετήσιων προϋπολογισμών, καθώς και των εκθέσεων της παραγράφου
3 του άρθρου 45 και της παραγράφου 12 του άρθρου 54, εφαρμόζονται οι περιπτώσεις α' και β'
της προηγούμενης παραγράφου.

3. Οι επιβαλλόμενες κυρώσεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 δημοσιοποιούνται στην
ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών.

4. Σε περίπτωση που από τα μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης των προϋπολογισμών των φορέων της
Γενικής Κυβέρνησης, τα οποία σύμφωνα με το άρθρο 147 υποβάλλουν πρόγραμμα μηνιαίας
εκτέλεσης του προϋπολογισμού τους στις Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των
εποπτευόντων Υπουργείων, διαιπιστώνεται αρνητική απόκλιση άνω του 10% από τους
τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους για τη διαφορά μεταξύ εσόδων και υποχρεώσεων,
περικόπτεται, με απόφαση του Διευθυντή Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης, κατόπιν
εισήγησης του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του αρμόδιου Υπουργείου,

επιχορήγηση ή απόδοση πόρων ή οποιασδήποτε μορφής ενίσχυση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, ίση με το ποσό της υπέρβασης πέραν του ανωτέρω ποσοστού. Η διαδικασία αυτή ενεργοποιείται, εάν δεν έχουν υλοποιηθεί οι αναφερόμενες στην περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 70 διορθωτικές παρεμβάσεις. Εάν, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του επόμενου τριμήνου, προκύψει ότι οι αποκλίσεις έχουν εξισορροπηθεί, το ποσό των επιχορηγήσεων ή αποδόσεων που έχει περικοπεί, δύναται να επαναδιατεθεί.

5. Σε περίπτωση που για δύο συνεχόμενα τρίμηνα διαπιστώνεται απόκλιση άνω του 10% από τους δημοσιονομικούς στόχους και δεν έχουν ληφθεί τα αναφερόμενα στην περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 70 μέτρα, ο Υπουργός Οικονομικών ορίζει Επόπτη Οικονομικών Υπηρεσιών σε εποπτευόμενους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις του οποίου καθορίζονται με την απόφαση ορισμού του.

6. Οι παράγραφοι 4 και 5 δεν εφαρμόζονται για τους φορείς του υποτομέα των Ο.Τ.Α..»

55. αντικαθίσταται το άρθρο 175, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 175

Κυρώσεις σε Ν.Π.Ι.Δ. και Δ.Ε.Κ.Ο. του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005

1. Επιπλέον των προϋποθέσεων του άρθρου 171 και των κυρώσεων του άρθρου 173, στα Ν.Π.Ι.Δ. και τις ΔΕΚΟ του κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 που εμφανίζουν στα μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης των προϋπολογισμών τους αρνητικές αποκλίσεις μεγαλύτερες του 10% σε σχέση με την εξειδίκευση των προϋπολογισμών σε τριμηνιαία βάση, που γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 148, ισχύουν και τα εξής:

α. για τα Ν.Π.Ι.Δ. και ΔΕΚΟ που είναι Φορείς Γενικής Κυβέρνησης μειώνεται ισόποσα και το εγκεκριμένο ποσό ακαθάριστου δανεισμού από την αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, η οποία υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά την 25η Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, αρμόδια για τις εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου. Εάν, βάσει των τριμηνιαίων απολογιστικών στοιχείων, ο προϋπολογισμός εξισορροπηθεί και αντισταθμιστούν οι αρνητικές αποκλίσεις, τότε το ύψος της επιχορήγησης του Κρατικού Προϋπολογισμού και το εγκεκριμένο ποσό ακαθάριστου δανεισμού για το εν λόγω διάστημα αναπροσαρμόζονται στα αρχικά εγκεκριμένα όρια και τυχόν ποσά που έχουν παρακρατηθεί από την εγκεκριμένη επιχορήγηση, αποδίδονται στον φορέα με την επόμενη μηνιαία δόση,

β. για τα Ν.Π.Ι.Δ. και ΔΕΚΟ που δεν είναι φορείς Γενικής Κυβέρνησης και λαμβάνουν επιχορηγήσεις ή ενίσχυση οποιασδήποτε μορφής από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, η παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού ακολουθεί τις διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης της παρούσας παραγράφου,

γ. για τα Ν.Π.Ι.Δ. και ΔΕΚΟ που δεν είναι φορείς Γενικής Κυβέρνησης και δεν λαμβάνουν επιχορήγηση ή ενίσχυση οποιασδήποτε μορφής από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, σε περίπτωση τριμηνιαίας αρνητικής απόκλισης στα οικονομικά αποτελέσματα προ φόρων, τόκων και προβλέψεων, η αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους μειώνει ισόποσα το εγκεκριμένο ποσό δανειοδότησης, ενημερώνοντας σχετικά την 25η Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Εάν, βάσει των τριμηνιαίων απολογιστικών στοιχείων ο προϋπολογισμός εξισορροπηθεί και αντισταθμιστούν οι αρνητικές αποκλίσεις, το εγκεκριμένο ποσό ακαθάριστου δανεισμού αποκαθίσταται σε εκείνο που είχε αρχικά εγκριθεί για το αναφερόμενο διάστημα.

2. Εφόσον διαπιστώθει αρνητική απόκλιση από τους τριμηνιαίους στόχους στα οικονομικά αποτελέσματα προ επιχορηγήσεων, φόρων, τόκων και προβλέψεων σε ποσοστό μεγαλύτερο από 10% σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα, σε φορέα της προηγούμενης παραγράφου, η καταβολή των αμοιβών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου αναστέλλεται έως την εξισορρόπηση του αρχικά εγκεκριμένου προϋπολογισμού και την αντισταθμιση τυχόν αρνητικών αποκλίσεων. Εάν και τα ετήσια οικονομικά αποτελέσματα προ επιχορηγήσεων, φόρων, τόκων και προβλέψεων

αποκλίνουν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10%, τότε η θητεία των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του συγκεκριμένου φορέα λήγει αυτοδίκαια εντός ενός μηνός από τη διαπίστωση της εν λόγω απόκλισης.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να εξειδικεύεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.»

56. αντικαθίσταται από τότε που ίσχυσε το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης β της παραγράφου 1 του άρθρου 177, το οποίο έχει ως εξής:

«β. Του άρθρου 2, πλην της παρ. 7 του άρθρου 3, πλην των παραγράφων 4 και 6, των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 4, καθώς και του άρθρου 5 του ν. 4111/2013.»

• **Άρθρο 11**

Ρυθμίσεις για το ν.δ. 496/1974 και για το π.δ. 113/2010

57. καταργείται η παράγραφος 3 του άρθρου 2 του Ν.Δ.496/1974 (Α' 204) «Περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου», η οποία έχει ως εξής:

«3. Δια Προεδρικών Διαταγμάτων εκδιδομένων προτάσει "του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού" επιτρέπεται η αλλαγή του χρόνου ενάρξεως και λήξεως του οικονομικού έτους.»

58. τροποποιείται από τότε που ίσχυσε το άρθρο 12 του ΠΔ 113/2010 (Α' 194) «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους Διατάκτες», το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 12 - Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται οι διατάξεις του π.δ. 138/1998 (Α` 107), του π.δ. 465/1975 (Α` 147), καθώς και κάθε άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικά με την επιφύλαξη των περί δημοσίων επενδύσεων ειδικών διατάξεων.»

• **Άρθρο 12**

Τροποποίησεις του ν.3429/2005 (Α'314)

59. τροποποιούνται το άρθρο 6, οι παράγραφοι 1, 2 και 4 του άρθρου 7 και η περίπτωση α της παραγράφου 3 του άρθρου 10 του ν.3429/2005 (Α'314) «Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (Δ.Ε.Κ.Ο.)», που έχουν ως εξής:

60.

«Άρθρο 6

Επιχειρησιακό σχέδιο

1. Κάθε δημόσια επιχείρηση καταρτίζει και υποβάλλει τετραετές επιχειρησιακό σχέδιο σύμφωνο με τους δημοσιονομικούς στόχους του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής στην αρμόδια Διεύθυνση του εποπτεύοντος Υπουργείου, η οποία αφού προβεί σε όλες τις απαιτούμενες τροποποιήσεις, το διαβιβάζει στο Τμήμα ΔΕΚΟ και Λοιπών Φορέων της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης του Υπουργείου Οικονομικών για τις απόψεις του. Το επιχειρησιακό σχέδιο εγκρίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εποπτεύοντος Υπουργού, τροποποιείται δε εφόσον παραστεί ανάγκη με την ίδια διαδικασία. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών εξειδικεύονται ο χρόνος υποβολής και κάθε αναγκαία

λεπτομέρεια σχετικά με την κατάρτιση των επιχειρησιακών σχεδίων.

2. Κάθε Επιχειρησιακό σχέδιο περιλαμβάνει επί μέρους σχέδια που περιγράφουν τους στόχους και τις δραστηριότητες κάθε υπηρεσιακής ή επιχειρησιακής μονάδας, διεύθυνσης ή τομέα, για κάθε διαχειριστική περίοδο και συνολικά για όλη τη διάρκειά του.

3. Κάθε Επιχειρησιακό σχέδιο για κάθε ένα από τα έτη διάρκειάς του περιλαμβάνει:

- α) τους στόχους που επιδιώκονται εκφρασμένους σε ποσά και ποσοστά,
- β) τις ενέργειες που προορίζονται για την επίτευξη των στόχων,
- γ) τον καθορισμό των αναγκών σε κεφάλαια και των πηγών χρηματοδότησής τους,
- δ) τις Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις,
- ε) τους ετήσιους χρηματοοικονομικούς, ποιοτικούς και επιχειρησιακούς δείκτες,
- στ) τις υποχρεώσεις προς τους καταναλωτές και την πρόβλεψη αποζημιώσεων,
- ζ) τις προϋποθέσεις και τις παραδοχές επίτευξης των στόχων,
- "η) προτάσεις για την αξιοποίηση των ακινήτων της δημόσιας επιχείρησης,
- θ) προτάσεις για τον περιορισμό του λειτουργικού κόστους της δημόσιας επιχείρησης,".
- ι) τις εσωτερικές διαδικασίες παρακολούθησης και ελέγχου της πραγματοποίησης των στόχων αυτών,
- ια) τη διασύνδεση του επιχειρησιακού σχεδίου με το αντίστοιχο στρατηγικό σχέδιο ή άλλα επιχειρησιακά σχέδια δημοσίων επιχειρήσεων.

4. Κάθε Επιχειρησιακό σχέδιο οφείλει να προσδιορίζει συγκεκριμένες κατευθύνσεις βελτίωσης των οικονομικών αποτελεσμάτων με άμεσα εφαρμόσιμα κριτήρια και να περιλαμβάνει δείκτες αποδοτικότητας και ποιότητας με σκοπό την εξυπηρέτηση του πολίτη.

6. Η υποβολή από κάθε δημόσια επιχείρηση της τριμηνιαίας έκθεσης πεπραγμένων σύμφωνα με την περίπτωση γ', παράγραφος 2 του άρθρου 7, καθώς και η έγκριση του επιχειρησιακού σχεδίου σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, αποτελούν προϋπόθεση για την πρόσληψη από κάθε δημόσια επιχείρηση πάσης φύσεως προσωπικού, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, πλην διευθυντών και γενικών διευθυντών. Στα υποβαλλόμενα πιο πάνω Επιχειρησιακά Σχέδια οφείλει να περιέχεται ειδική αναφορά και να τεκμηριώνεται η ανάγκη πρόσληψης προσωπικού, το προϋπολογιζόμενο κόστος αυτής για τις θέσεις εργασίας που προτείνονται και ο τρόπος κάλυψης των σχετικών υποχρεώσεων.»

«Άρθρο 7 ...

1. Κάθε δημόσια επιχείρηση οφείλει:

- α) να εφαρμόζει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και να συμμορφώνεται απαρέγκλιτα προς τις διατάξεις των νόμων και των κανονιστικών διαταγμάτων και πράξεων,
- β) να τηρεί τις αποφάσεις και τις οδηγίες της Διυπουργικής Επιτροπής Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών,
- γ) να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων των στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων της δημόσιας επιχείρησης, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας, της παραγωγικότητας και στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών,
- δ) να τηρεί την εισοδηματική, τιμολογιακή, δανειοληπτική πολιτική της Κυβέρνησης.»

2. Οι δημόσιες επιχειρήσεις υποβάλλουν στην Ειδική Γραμματεία Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών:

- α) έως τη 16η Σεπτεμβρίου εκάστου έτους το σχέδιο του ετήσιου οικονομικού προϋπολογισμού τους, καθώς και εισηγητική έκθεση τεκμηρίωσης των οικονομικών μεγεθών,
- β) τον ετήσιο απολογισμό, τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση πεπραγμένων του διοικητικού συμβουλίου και την έκθεση ή το πιστοποιητικό του ορκωτού ελεγκτή λογιστή, εντός των προθεσμιών του κ.ν. 2190/ 1920, όπως ισχύει,
- γ) τριμηνιαία έκθεση πεπραγμένων, η οποία περιλαμβάνει τα απολογιστικά στοιχεία, τα στοιχεία απασχόλησης και τις δράσεις που έχουν αναληφθεί για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της επιχείρησης και τη βελτίωση των οικονομικών μεγεθών της,

δ) κάθε πρόταση που αφορά σε αλλαγή κανονισμού λειτουργίας, συλλογικών συμβάσεων εργασίας, τιμολογίων, καθώς και κάθε άλλου μέτρου της διοίκησης που επηρεάζει σημαντικά τα οικονομικά αποτελέσματα πριν να τεθεί σε ισχύ.

ε) τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, ελεγμένες από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή, ανεξάρτητα από τον ετήσιο κύκλο εργασιών, που υποβάλλονται στην Ειδική Γραμματεία Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών μέσα σε ένα μήνα από τη λήξη της τρίμηνης περιόδου.

στ) τριμηνιαία έκθεση που αφορά σε αποκλίσεις από τον ετήσιο προϋπολογισμό ή το Επιχειρησιακό σχέδιο, καθώς και στην αιτιολόγηση και στα μέτρα αντιμετώπισης τους,

ζ) μέχρι τη 16η Μαρτίου κάθε έτους αναθεωρημένος προϋπολογισμός, εφόσον με την έκθεση της προηγούμενης περίπτωσης διαπιστώνονται αποκλίσεις από τον ετήσιο προϋπολογισμό,

η) κατάλογο όλων των στοιχείων της ακίνητης περιουσίας και της νομικής και πραγματικής τους κατάστασης, ο οποίος επικαιροποιείται κατ' έτος.

3. ...

4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να ορίζονται για συγκεκριμένα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που υπάγονται στις διατάξεις του Κεφαλαίου Α` του νόμου αυτού και για τα οποία συντρέχουν ειδικές προϋποθέσεις όπως μικρός αριθμός εργαζομένων, χαμηλός κύκλος εργασιών, λειτουργικές ιδιαιτερότητες κλπ., ειδικές ρυθμίσεις όσον αφορά στον αριθμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου της παρ.2 του άρθρου 3, τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου του άρθρου 4, το στρατηγικό και Επιχειρησιακό σχέδιο των άρθρων 5 και 6 και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 7, κατά παρέκκλιση των παραπάνω διατάξεων.»

«Άρθρο 10

(...)

3. ...α) εξειδικεύεται για κάθε δημόσια επιχείρηση η οικονομική πολιτική σε πολιτική στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού, η εισοδηματική, η τιμολογιακή, η επενδυτική, η δανειοληπτική πολιτική, η πολιτική κρατικών ενισχύσεων, απασχόλησης, επιχορηγήσεων, θεσμικού εκσυγχρονισμού, λειτουργικής αναδιάρθρωσης ή άλλη και εγκρίνονται για κάθε δημόσια επιχείρηση τα στρατηγικά και επιχειρησιακά σχέδια, οι προϋπολογισμοί, οι επιχορηγήσεις, τα όρια δανεισμού και η παροχή εγγυήσεων του Δημοσίου, οι θέσεις των διοικήσεων των δημοσίων επιχειρήσεων για τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας "ιδίως δε όσον αφορά στη μισθολογική πολιτική" και όποιες άλλες ενέργειες, διαδικασίες, συμβάσεις ή ρυθμίσεις αναφέρονται στον παρόντα νόμο ούτι τελούν υπό την έγκριση της Διυπουργικής Επιτροπής Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών,»

• ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Άρθρο 14

Η πρώτη περίοδος της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 3863/2010 (Α' 115), όπως ισχύει, τροποποιείται και έχει ως ακολούθως:

1. Όσοι έχουν υπαχθεί για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο έως και 31.12.2010 και η συνταξιοδότησή τους λόγω γήρατος ή αναπηρίας αρχίζει από 1.1.2015 δικαιούνται :

Η περίπτωση θ' της παρ. 13 του άρθρου 44 του Ν.3986/2011 (Α' 152), η οποία τροποποιείται, έχει ως εξής:

θ) Μετά την 1.1.2019 τα ποσά της Ειδικής Εισφοράς Συνταξιούχων μεταφέρονται στο Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ) και αποτελούν έσοδό του.

• **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'**

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ

Άρθρο 15

Η περίπτωση γ' της παραγράφου 5 του άρθρου 17 του ν.δ. 96/1973 (Α'172), η οποία αντικαθίσταται έχει ως εξής:

γ) i. Οι τιμές των φαρμακευτικών προϊόντων «αναφοράς», μετά την λήξη της «περιόδου προστασίας των δεδομένων» (data protection period) σύμφωνα με τις διατάξεις φαρμακευτικής νομοθεσίας, μειώνεται στο 50% της τιμής του προϊόντος σε κατάσταση «εντός της περιόδου προστασίας των δεδομένων».

ii. Οι τιμές των γενόσημων φαρμάκων, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας έγκρισής τους, μειώνονται στο 32,5% της τιμής των αντίστοιχων προϊόντων σε κατάσταση «εντός της περιόδου προστασίας των δεδομένων»

• **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'**

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ Ν.4001/2011 (Α'179) ΚΑΙ ΆΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

Άρθρο 16

Το άρθρο 88, πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του Ν. 4001/2011, το οποίο τροποποιείται, έχει ως εξής:

1. Με τον Κανονισμό Τιμολόγησης, ο οποίος εκδίδεται από τη ΡΑΕ, μετά από εισήγηση του κατά περίπτωση αρμόδιου Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου και δημόσια διαβούλευση, ρυθμίζεται η μεθοδολογία καθορισμού τιμολογίων για τη χρέωση κάθε Βασικής Δραστηριότητας.

Η περίπτωση (ια) της παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, στην οποία προστίθεται φράση, έχει ως εξής:

(ια) Η κάλυψη του κόστους του ανταλλάγματος που καταβάλλεται από τον Διαχειριστή του Δικτύου Διανομής στον κύριο αυτού για την παραχώρηση της χρήσης, διαχείρισης και εκμετάλλευσης του Δικτύου.

Η παράγραφος 6 του άρθρου 80 του ν. 4001/2011, η οποία τροποποιείται, έχει ως εξής:

6. Με την επιφύλαξη των άρθρων 80Α έως 80Γ, οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται όταν ο κάτοχος της Άδειας Διανομής ή/και της Άδειας Διαχείρισης Δικτύου Διανομής εξυπηρετεί λιγότερους από 100.000 συνδεδεμένους Πελάτες.

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 8 του Κεφαλαίου Γ' της υποπαραγράφου Β1 της Παραγράφου Β1 του ν. 4336/2015, το οποίο τροποποιείται, έχει ως εξής:

2. Εντός ενός (1) μηνός από τη θέση σε ισχύ του Κανονισμού Τιμολογίων της παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο, η ΔΕΠΑ ΑΕ, υπό την ιδιότητά της ως Διαχειριστή του Δικτύου Διανομής Λοιπής Ελλάδος, και οι ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλίας και Θεσσαλονίκης, υπό την ιδιότητά τους ως Διαχειριστών των Δικτύων των αντίστοιχων γεωγραφικών περιοχών υποβάλλουν προς έγκριση στη ΡΑΕ τα τιμολόγια με βάση τα οποία εισπράττουν αντάλλαγμα για κάθε Βασική Δραστηριότητα που παρέχουν στους Χρήστες, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του ν. 4001/ 2011, όπως τροποποιείται δια του παρόντος.

• **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'**

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ- ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΑΣΑ

Άρθρο 17

Η παράγραφος 3 του άρθρου 14 του ν. 3887/2010 (Α'174), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, οι άδειες Φ.Δ.Χ. που έχουν εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, συνεχίζουν να ισχύουν με τους όρους έκδοσής τους. Μετά την παρέλευση πέντε ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου σε περίπτωση μεταβίβασης, οι νέοι κάτοχοί τους υποχρεούνται να αντικαταστήσουν τα οχήματά τους με άλλα νεότερης τεχνολογίας κατηγορίας εκπομπών τουλάχιστον EURO IV. Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται οι μεταβιβάσεις από κληρονομικά αίτια.

Η περίπτωση α' της παραγράφου 7 του άρθρου 12 του ν. 3891/2010 (Α'188), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

7.α. Η παροχή υπηρεσιών ΥΔΥ στις επιβατικές σιδηροδρομικές μεταφορές για τα έτη 2014 έως και 2019 ανατίθεται στην εταιρεία ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε. Το συνολικό ποσό αποζημιώσεων της ΤΡΑΙΝΟΣΕ από το Δημόσιο για την εκτέλεση υπηρεσιών ΥΔΥ δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) ευρώ ετησίως για τα έτη 2014 έως 2019, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των προβλέψεων της παραγράφου 6 του παρόντος.

Η περίπτωση γ' της παραγράφου 7 του άρθρου 12 του Ν.3891/2010 (Α'188), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

γ. Η παροχή υπηρεσιών ΥΔΥ από την ΤΡΑΙΝΟΣΕ για τα έτη 2015 έως και 2019, διενεργείται, σύμφωνα με τις προβλέψεις σύμβασης που υπογράφεται μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου εκπροσωπουμένου από τους Υπουργούς Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και της ΤΡΑΙΝΟΣΕ με την οποία ορίζεται μεταξύ άλλων το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών, τα δρομολόγια που καλύπτονται από τη σύμβαση, η μεθοδολογία υπολογισμού της αποζημίωσης της ΤΡΑΙΝΟΣΕ, ο τρόπος παρακολούθησης της εκτέλεσης της σύμβασης, οι μηχανισμοί ελέγχου και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Για την υπογραφή της σύμβασης δεν απαιτείται η έγκριση της παραγράφου 2.

Η περίπτωση δ' της παραγράφου 7 του άρθρου 12 του Ν.3891/2010 (Α'188), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

δ. Μετά το έτος 2019, η παροχή υπηρεσιών ΥΔΥ στις επιβατικές σιδηροδρομικές μεταφορές, ανατίθεται από τη Ρ.Α.Ε.Μ. με διαγωνιστική διαδικασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Κανονισμού 1370/2007 μέσω περισσότερων συμβάσεων ΥΔΥ, οι οποίες περιορίζονται σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιφέρεια ή συγκεκριμένη διαδρομή. Το αντικείμενο των ειδικότερων συμβάσεων ΥΔΥ καθορίζεται από τη Ρ.Α.Ε.Μ., λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές ανάγκες μεταφοράς επιβατών και την ανάγκη εξασφάλισης της επιβατικής σιδηροδρομικής μεταφοράς μεταξύ συγκεκριμένων περιοχών.

Το άρθρο 13 του ν. 3891/2010 (Α'188), το οποίο αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

Άρθρο 13

Ρυθμίσεις χρεών

1. Μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 1 του παρόντος διαγράφονται τα χρέη της ΤΡΑΙΝΟΣΕ προς τον ΟΣΕ και τον ΕΔΙΣΥ με την υπουργική απόφαση της παρούσας παραγράφου στην έκταση και κατά τους ειδικότερους όρους που θα εγκριθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή από άποψη νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις.

Προς το σκοπό αυτόν, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, η οποία εκδίδεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 1 του παρόντος, εξειδικεύονται η έκταση και ο χρόνος της διαγραφής των χρεών της παρούσας παραγράφου, η διαδικασία διαπίστωσης, βεβαίωσης και διαγραφής τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Η λογιστική τακτοποίηση στα βιβλία των δύο εταιριών ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση της παραπάνω κοινής υπουργικής απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 1 του παρόντος τα χρέη του ΟΣΕ και του ΕΔΙΣΥ έναντι του Δημοσίου διαγράφονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων στην έκταση και κατά τους ειδικότερους όρους που θα εγκριθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή από άποψη νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να ορισθεί η ανάληψη χρεών του ΟΣΕ ή και του ΕΔΙΣΥ έναντι τρίτων από το Δημόσιο, η διαγραφή των χρεών της παρούσας παραγράφου από τις οικονομικές καταστάσεις του ΟΣΕ ή και του ΕΔΙΣΥ και να εξειδικεύονται η διαδικασία διαπίστωσης, συμψηφισμού, βεβαίωσης και ανάληψης των χρεών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Οι υπουργικές αποφάσεις που εκδίδονται βάσει των παραπάνω παραγράφων 1 και 2 προβλέπουν ότι η διαγραφή ή και ανάληψη χρεών θα πραγματοποιηθούν μετά την υλοποίηση των κρίσιμων πράξεων που θα αναφέρονται για το σκοπό αυτόν στο επιχειρησιακό σχέδιο του άρθρου 14 παράγραφος 2. Οι πράξεις του παρόντος άρθρου απαλλάσσονται από οποιονδήποτε φόρο, τέλος ή δικαίωμα οποιασδήποτε φύσεως υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων.

• ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Άρθρο 19

Η παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.δ. 243/19.07.1969 «Περί βελτιώσεως και προστασίας της αμπελουργικής παραγωγής» (Α' 144), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

1. Οι οίνοι οι δικαιούμενοι ονομασίας προελεύσεως διαιρούνται εις οίνους ελεγχομένης ονομασίας προελεύσεως και οίνους απλής ονομασίας προελεύσεως.

Η παρ. 2 του άρθρου 19 του ν.396/1976 «Περί οινολογικών κατεργασιών και εμπορίας των οίνων» (Α' 198), η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

2. Ουδεμία άδεια συστεγάσεως οινοποιείων και οινοπνευματοποιείων Β'κατηγορίας χορηγείται. Τα οινοποιεία δέον να εγκαθίστανται εις κτίρια αυτοτελή και ανεξάρτητα, κείμενα εις απόστασιν από εγκαταστάσεις οινοπνευματοποιείων Β'κατηγορίας, εργοστασίων παραγωγής όξους, χυμών εξ ετέρων καρπών, ζυμομυκήτων αρτοποιίας, σταφιδίνης, καθαράς γλυκόζης (δεξτρόζης), μαρμελάδας εκ ξηράς σταφίδος ως και πάσης εγκαταστάσεως, εις ην χρησιμοποιείται σάκχαρις, σακχαρούχοι και οινοπνευματώδεις ύλαι.

• **ΜΕΡΟΣ Γ'**

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ-ΈΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 21

Καταργούμενες και μεταβατικές διατάξεις

-

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:

α. τα άρθρα 127, 128 και 148 του ν.4270/2014, που έχουν ως εξής:

«Άρθρο 127

Σύσταση και κίνηση τραπεζικών λογαριασμών

1. Απαγορεύεται η σύσταση σε τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα οποιουδήποτε λογαριασμού του Δημοσίου, χωρίς απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και χωρίς την εμφάνιση του λογαριασμού στη δημόσια ληψοδοσία, κατά τα οριζόμενα με αποφάσεις του Υπουργού αυτού.

2. Η κίνηση των λογαριασμών του Δημοσίου σε τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα ενεργείται με έγγραφες εντολές του Υπουργού Οικονομικών. Σε περίπτωση δέσμευσης λογαριασμού για ειδικούς σκοπούς του Δημοσίου απαιτείται προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών με την οποία ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα.

3. Η διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζεται αν ορίζεται διαφορετικά σε νόμους ή συμβάσεις στις οποίες έχει συμπράξει ο Υπουργός Οικονομικών. Στις περιπτώσεις αυτές οι τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να αναγγέλλουν αιμέσως τη γενόμενη εγγραφή στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Για τη χρέωση των λογαριασμών αυτών απαιτείται η έγκριση του Υπουργού Οικονομικών.»

«Άρθρο 128

Διαχείριση διαθεσίμων του Δημοσίου

1. Το Ελληνικό Δημόσιο για τα διαθέσιμα του σε ευρώ ή συνάλλαγμα δύναται:

α. να συνιστά έντοκους λογαριασμούς σε εμπορικές τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα του εσωτερικού ή του εξωτερικού για την κατάθεση αυτών,

β. να αναθέτει τη διαχείριση αυτών, καθώς και τη διεξαγωγή των συναλλαγών του, στην Τράπεζα της Ελλάδος, στις εμπορικές τράπεζες ή σε οποιονδήποτε άλλο πιστωτικό ίδρυμα του εσωτερικού ή του εξωτερικού που παρέχει τα προς τούτο εχέγγυα.

Η διαχείριση των διαθεσίμων αυτών του Δημοσίου δύναται να γίνεται και κατά οποιονδήποτε άλλον τρόπο κρίνεται αποδοτικότερος ή προσφορότερος για την προώθηση της γενικότερης οικονομικής πολιτικής.

2. Τα πιστωτικά υπόλοιπα των λογαριασμών του Δημοσίου σε ευρώ ή συνάλλαγμα που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και τα διαθέσιμα του στο εσωτερικό ή το εξωτερικό που κατατίθενται σε αυτή, είναι έντοκα με επιτόκιο που ανταποκρίνεται στις συνθήκες της αγοράς.

3. Για τον προσδιορισμό του ημερήσιου ύψους των διαθεσίμων του Ελληνικού Δημοσίου, λαμβάνονται υπόψη και τα υπόλοιπα των λογαριασμών που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος σε συνάλλαγμα και προέρχονται από αδιάθετες χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αξία σε ευρώ των υπολοίπων αυτών υπολογίζεται με βάση την ισοτιμία μέσης τιμής Fixing ευρώ – ξένου νομίσματος, που διαμορφώνεται κατά την ημέρα του υπολογισμού.

4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εφαρμογής των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.»

«Άρθρο 148

Παρακολούθηση, αναθεώρηση προϋπολογισμών του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005

1. Οι Δ.Ε.Κ.Ο. και τα Ν.Π.Ι.Δ. του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α' 314) υποβάλλονται στις αρμόδιες Διευθύνσεις του Γενικού Λογιστηρίου τους Κράτους τους ετήσιους προϋπολογισμούς τους, οι οποίοι πρέπει να είναι σύμφωνοι με τους δημοσιονομικούς στόχους του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά, καθώς και τους τριμηνιαίους στόχους για τις βασικές κατηγορίες εσόδων και εξόδων. Πέραν των οριζομένων στο άρθρο 7 του ν. 3429/2005, εντός ενός μηνός από την ημερομηνία ψήφισης του Κρατικού Προϋπολογισμού, οι ετήσιοι προϋπολογισμοί των ως άνω φορέων εξειδικεύονται σε μηνιαία και τριμηνιαία βάση από την αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου τους Κράτους, σε συνεργασία με τις διοικήσεις των φορέων, και κοινοποιούνται στις αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων που ασκούν εποπτεία και του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Οι διοικήσεις των φορέων πρέπει να διασφαλίζουν ότι δεν υπάρχουν αρνητικές αποκλίσεις και να λαμβάνουν εγκαίρως όλα τα απαραίτητα μέτρα προς το σκοπό αυτόν. Η εκτέλεση των ετήσιων εγκεκριμένων προϋπολογισμών των προαναφερόμενων φορέων παρακολουθείται σε μηνιαία και τριμηνιαία βάση από τις αρμόδιες διευθύνσεις του Γενικού Λογιστηρίου τους Κράτους.

2. Ως προς τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία αναθεώρησης των προϋπολογισμών των φορέων του κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 3 του ν. 4111/2013.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύνανται να εξειδικεύονται οι λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία παρακολούθησης της εκτέλεσης των προϋπολογισμών που έχουν ήδη εγκριθεί, τα στοιχεία που υποβάλλονται από τους φορείς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.»

β. η παράγραφος 22 του άρθρου 66 του ν.3984/2011 (Α' 150) «Δωρεά και μεταμόσχευση οργάνων και άλλες διατάξεις», η οποία έχει ως εξής:

«22. Κατ' εξαίρεση των διατάξεων της παρ.3 του άρθρου 21 του ν.3871/2010 (Α' 141) για την ανάληψη υποχρεώσεων που προβλέπεται ότι θα βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου τα επόμενα οικονομικά έτη του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής τα Νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. και τις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας, ως φορείς Γενικής Κυβέρνησης,. εποπτείας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η έγκριση θα παρέχεται από τον Διοικητή της Διοικητικής Υγειονομικής Περιφέρειας στην οποία υπάγονται, βάσει των διατάξεων του ν.3527/2007 ή κατ' εξουσιοδότηση του Διοικητή της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας, η έγκριση περιέρχεται στον Διοικητή του Νοσοκομείου του Ε.Σ.Υ. ή της Μονάδας Κοινωνικής

Φροντίδας.»

γ. η παράγραφος 4 του άρθρου 3 του ν.4111/2013 (Α' 18) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν. 4093/2012, ... και άλλες επείγουσες διατάξεις», η οποία έχει ως εξής:

«4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών προσδιορίζονται συγκεκριμένοι αντικειμενικοί λόγοι και εξωγενείς παράγοντες, για τους οποίους μπορεί να αναθεωρηθούν οι ετήσιοι προϋπολογισμοί. Στην περίπτωση κατά την οποία η διοίκηση κάποιου φορέα διαπιστώσει αδυναμία εκτέλεσης του ετήσιου εγκεκριμένου προϋπολογισμού που οφείλεται αποκλειστικά σε κάποιον από τους λόγους που αναφέρονται στην ανωτέρω απόφαση, οφείλει να υποβάλει άμεσα στη Διεύθυνση ΔΕΚΟ αίτημα αναθεώρησης αυτού, συνοδευόμενο με σχετική τεκμηριωμένη έκθεση για την αναγκαιότητα και τους λόγους αναθεώρησης.

Το Τμήμα ΔΕΚΟ και Λοιπών Φορέων της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης εξετάζει το αίτημα εντός 15 ημερών και, εφόσον κρίνει αυτό βάσιμο και επαρκώς αιτιολογημένο, εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών την έκδοση κοινής απόφασης του Υπουργού Οικονομικών και του εποπτεύοντος Υπουργού για την αναθεώρηση του συγκεκριμένου προϋπολογισμού, αφού έχει σε κάθε περίπτωση προηγουμένως ελέγχει ότι, σε επίπεδο συνόλου φορέων του Κεφαλαίου Α` του ν. 3429/ 2005, τηρούνται οι δημοσιονομικοί στόχοι του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, όπως ισχύει κάθε φορά. Στη συνέχεια, κοινοποιεί την απόφαση στον ενδιαφερόμενο φορέα, καθώς και στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και του εποπτεύοντος Υπουργείου. Στη συνέχεια, κοινοποιεί την απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής στον ενδιαφερόμενο φορέα, καθώς και στις αρμόδιες υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και των εποπτευόντων Υπουργείων.»

δ. η παράγραφος 6 του άρθρου 6 του ν.3429/2005 (Α' 314) η οποία έχει ως εξής:

«6. Η υποβολή από κάθε δημόσια επιχείρηση της τριμηνιαίας έκθεσης πεπραγμένων σύμφωνα με την περίπτωση γ΄, παράγραφος 2 του άρθρου 7, καθώς και η έγκριση του επιχειρησιακού σχεδίου σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, αποτελούν προϋπόθεση για την πρόσληψη από κάθε δημόσια επιχείρηση πάσης φύσεως προσωπικού, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, πλην διευθυντών και γενικών διευθυντών. Στα υποβαλλόμενα πιο πάνω Επιχειρησιακά Σχέδια οφείλει να περιέχεται ειδική αναφορά και να τεκμηριώνεται η ανάγκη πρόσληψης προσωπικού, το προϋπολογιζόμενο κόστος αυτής για τις θέσεις εργασίας που προτείνονται και ο τρόπος κάλυψης των σχετικών υποχρεώσεων.»

ε. Το άρθρο 5 και η παρ. 4 του άρθρου 9 του ν.396/1976 «Περί οινολογικών κατεργασιών και εμπορίας των οίνων» (Α' 198), που έχουν ως εξής:

'Άρθρον 5

Ορισμοί των βιομηχανικών οίνων Βιομηχανικοί οίνοι

1. Βιομηχανικοί καλούνται γενικώς οι οίνοι, οι προοριζόμενοι διά βιομηχανικούς σκοπούς, αποκλειομένης της διαθέσεως των προς άμεσον κατανάλωσιν ή της χρησιμοποιήσεως τούτων διά την παρασκευήν των τύπων οίνων, περί ων τα άρθρ.2, 3 και 4 του παρόντος.

2. Οι βιομηχανικοί οίνοι διακρίνονται εις τους κάτωθι τύπους:

α) Οίνοι αλκοολωθέντες: ήτοι οίνοι ξηροί, εις οὓς προσετέθη αποκλειστικώς απόσταγμα οίνου, έχοντες κτηθέντα αλκοολικόν τίτλον τουλάχιστον 18ο και μέγιστον 24ο βαθμών, και προοριζόμενοι αποκλειστικώς δι'απόσταξιν.

β) Οίνοι λοιποί βιομηχανικοί: ήτοι οίνοι ή μίγματα οίνων εκ των εν τοις προηγουμένοις περιγραφομένων τύπων, μετά ή άνευ προσθήκης αλκοόλης, προοριζόμενοι διά βιομηχανικούς σκοπούς.

'Αρθρον 9

Περί οινολογικών ουσιών

(...)4. Δι'αποφάσεων του Ανωτάτου Χημικού Συμβουλίου εγκρίνονται αι προς οινολογικήν χρήσιν προοριζόμεναι ουσίαι και καθορίζονται οι όροι, ους δέον να πληρώσιν, ως και αι μέθοδοι αναλύσεως αυτών.

στ. Το σημείο (α) της παρ. 2 του άρθρου 1, το άρθρο 3, η παρ. 11 του άρθρου 5 και το σημείο (α) της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν.δ. 243/19.07.1969 «Περί βελτιώσεως και προστασίας της αμπελουργικής παραγωγής» (Α' 144), που έχουν ως εξής:

Άρθρο 1

(...)

2. Δι'αποφάσεων του Υπουργού Γεωργίας δημοσιευομένων εις την εφημερίδα της Κυβερνήσεως:
α) Ορίζονται κατά περιφερείας αι ζώναι και αι ποικιλίαι αμπέλου, των οποίων επιδιώκεται η επέκτασις, η διατήρησις, η αντικατάστασις ή η απαγόρευσις της καλλιεργείας.

Άρθρο 3

1. Η σύστασις ή ανασύστασις πάσης φυτείας αμπέλου εις φυλλοξηρώσας περιοχάς της Χώρας ενεργείται δια της υποχρεωτικής χρησιμοποιήσεως αντιφυλλοξηρικών υποκειμένων.

Δι'αποφάσεων του Υπουργού Γεωργίας δύναται να επεκτείνηται το μέτρον τούτο και εις ετέρας περιοχάς αμολύντους φυλλοξήρας αλλ'ομόρους προς φυλλοξηρώσας.

2. Νέαι εγκαταστάσεις, επεκτάσει και ανανεώσεις φυτών κορινθιακής και σουλτανίνας επιτρέπονται μόνον κατόπιν αδείας χορηγουμένης υπό της οικείας Δ/νσεως Γεωργίας.

Δι'αποφάσεων του Υπουργού Γεωργίας, δημοσιευομένων εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορισθήσονται οι όροι, αι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορηγήσεως των ανωτέρω αδειών, ως και πάσα λεπτομέρεια αναγομένη εις την εφαρμογήν των διατάξεων της παρ. ταύτης.

Δι'ομοίων αποφάσεων του Υπουργού Γεωργίας δημοσιευομένων εις την εφημερίδα της Κυβερνήσεως δύνανται να επεκτείνονται αι περιοριστικά αύται διατάξεις και επί άλλων ποικιλίων αμπέλου ή και να αναστέλλεται η χορήγησις αδειών νέων εγκαταστάσεων, επεκτάσεων ή ανανεώσεων φυτειών ωρισμένων ποικιλίων αμπέλου εις ωρισμένας περιοχάς και επί ωρισμένον χρονικόν διάστημα.

3. Η ανασύστασις πλειόνων του ενός τεμαχίου σταφιδοφυτειών του ιδίου ιδιοκτήτου εις ετέραν πεδινήν έκτασιν διενεργείται εις δύο το πολύ τεμάχια έστω και αν η έκτασις αυτών υπολείπεται της εκτάσεως των υπό ανασύστασιν φυτειών.

Ανασύστασις πλειόνων του ενός τεμαχίου συντελουμένη εις μη πεδινάς εκτάσεις διενεργείται επί ισαρίθμων το πολύ τεμαχίων και πάντως μέχρι τριών κατά ιδιοκτήτην.

Δι'αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας, δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αι διατάξεις της παρ., ταύτης δύναται να εφαρμόζονται και προκειμένου περί ανασυστάσεως πάσης φυτείας αμπέλου λοιπών ποικιλίων.

4. Επεκτάσεις σταφιδοφυτειών γενόμεναι κατά παράβασιν των παρ. 1, 2 και 3 του άρθ., 2 του ν. 2490/55, ως αντικατεστάθησαν δια του άρθ. 1 του ν.δ. 3541/56 και συνεπληρώθησαν δια του άρθ.

1 του ν. 3943/59 <περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων περί Κορινθιακής σταφίδας και Α.Σ.Ο.> μέχρι και της 30ης Απριλίου 1969 θεωρούνται νομίμως γενόμεναι, αποσβέννυται δε δια παραγραφής η ποινική δίωξις των μέχρι της 30ης Απριλ. 1969, τελεσθέντων πλημμελημάτων παρανόμων φυτεύσεων, αιρομένων και πασών των συνεπειών και των παρεπομένων ποινών επιβληθεισών δια των εκδοθεισών μέχρι της δημοσιεύσεως του παρόντος σχετικών δικαστικών αποφάσεων.

Ορος της εν λόγω νομιμοποιήσεως είναι η εκρίζωσις ίσης εκτάσεως παλαιάς σταφιδαμπέλου μετά τον τρυγητόν και πάντως εντός έτους από της δημοσιεύσεως του παρόντος, μόνον εφ'όσον υπάρχει.

Άρθρο 5

(...)

11.Δι'αποφάσεων των Υπουργών Γεωργίας, Βιομηχανίας και Οικονομικών δημοσιευομένων εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως θέλουν καθορισθή:

α) Οι ειδικοί όροι εμφιαλώσεως των οίνων ονομασίας προελεύσεως.

β) Τα κέντρα φορτώσεως και μεταφορτώσεως ο τρόπος σφραγ. των περιεχόντων τον κατά τ'ανωτέρω μεταφερόμενον οίνον βαρελίων, δοχείων, δεξαμενών ή άλλων μεταφορικών μέσων (δεξαμενοπλοίων, σιδηροδρόμων, αυτοκινήτων κλπ.).

Άρθρο 6.

(...)

2.α) Οι κατεργαζόμενοι σταφυλάς δια μηχανικών μέσων εις ποσότητα ανωτέραν των 100.000 χιλιογράμμων ετησίως υποχρεούνται όπως, καθ'εκάστην χρονικήν περίοδον, αποθηκεύουν ιδιαιτέρως ποσότητα οίνων της ιδίας αυτών παραγωγής, προερχομένην εκ των τελευταίων πιέσεων των σταφυλών, της πιέσεως, των στεμφύλων της ερυθράς οινοποιήσεως και των οινολασπών, ως και της τυχόν εκχυλίσεως των στεμφύλων.

ζ. Το σημείο (α) της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.427/1976 «Περί αντικαταστάσεως, συμπληρώσεως και καταργήσεως ενίων διατάξεων του ν.δ. 243/1969 περί βελτιώσεως και προστασίας της αμπελουργικής παραγωγής» (Α' 230), που έχει ως εξής:

Άρθρον 1

(...)

α) Ορίζονται αι ποιοτικαί προδιαγραφαί των προς οινοποίησιν σταφυλών, τα του ελέγχου και επανελέγχου των απορριπτόμενων φορτίων, ως και προορισμού τούτων, οι όροι μεταφοράς και παραλαβής των σταφυλών, οι τρόποι δειγματοληψίας και εξετάσεως των δειγμάτων.

η. Οι διατάξεις των άρθρων 24 και των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 38 του ν.4331/2015 (Α'69), που έχουν ως εξής:

Άρθρο 24:

Θέματα ασφάλισης του πρώην Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού ΗΣΑΠ

1. Ασφαλισμένες στο ΤΣΠ-ΗΣΑΠ, που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης από 1.1.1983 μέχρι 31.12.1992, οι οποίες έχουν συμπληρώσει συντάξιμο χρόνο 25 ετών μέχρι 31.12.2010 και κατά τη συμπλήρωση αυτού είναι μητέρες με ανήλικα ή ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά, δικαιούνται πλήρη σύνταξη γήρατος στο 50ό έτος της ηλικίας τους.

2. Οι διατάξεις των παραγραφών 1 και 2 του άρθρου 144 του ν. 3655/2008 (Α' 58), όπως ισχύουν, εφαρμόζονται και για τις ασφαλισμένες γυναίκες του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού ΗΣΑΠ (πρώην ΤΣΠ-ΗΣΑΠ).

Άρθρο 38 παρ. 1 έως 3:

Άρθρο 38

Καταβολή σύνταξης σε οφειλέτες ασφαλιστικών εισφορών

1. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 61 του ν. 3863/2010 (Α' 115), όπως ισχύουν, αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Η σύνταξη καταβάλλεται από την ημερομηνία που ορίζουν οι καταστατικές διατάξεις του ασφαλιστικού φορέα ή Τομέα, αν το οφειλόμενο ποσό εισφορών δεν είναι μεγαλύτερο των πενήντα πέντε (55) μηνιαίων συντάξεων κατώτατων ορίων ανά κατηγορία σύνταξης, όπως αυτά ισχύουν κάθε φορά για κάθε ασφαλιστικό φορέα ή Τομέα και ανάλογα με τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης, στα οποία περιλαμβάνεται η κύρια οφειλή, καθώς και τα πρόσθετα τέλη, οι τόκοι, οι επιβαρύνσεις και ποσά από αναγνωρίσεις χρόνων ασφάλισης, και όχι πέραν του ποσού των είκοσι πέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ.

3. Τα ανωτέρω ποσά οφειλής συμψηφίζονται ή παρακρατούνται από τα ποσά των συντάξεων, σε ίσες μηνιαίες δόσεις, που δεν μπορεί να είναι περισσότερες από εξήντα (60). Η πρώτη δόση παρακρατείται από τη σύνταξη του πρώτου μήνα έναρξης του δικαιώματος συνταξιοδότησης.»

2. Η περίπτωση α' της παρ. 4 του άρθρου 61 του ν. 3863/2010, όπως ισχύει, καταργείται.

3. Η ανωτέρω διάταξη ισχύει για αιτήσεις που θα υποβληθούν από την ισχύ του νόμου και μετά, καθώς και για αιτήσεις που έχουν ήδη υποβληθεί και δεν έχει παρέλθει η προθεσμία των δύο μηνών που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 6 του π.δ. 258/1983, για την καταβολή εφάπαξ του προβλεπόμενου ποσού, καθώς και για αιτήσεις για τις οποίες δεν έχει κοινοποιηθεί η οφειλή μέχρι την ισχύ του νόμου.

Θ. Το εδάφιο β' της περίπτωσης α' της παρ. 13 του άρθρου 44 του Ν.3986/2011 (Α' 152), έχει ως εξής:

Σκοπός του Λογαριασμού είναι η κάλυψη ελλειμμάτων Φορέων και Κλάδων Επικουρικής Σύνταξης, καθώς και του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.) έως 31.12.2018.

2. Από την 1.1.2017 καταργείται το άρθρο 146 του ν.4270/2014, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 146

Σύσταση Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου (Υ.Δ.Ε.) σε Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α., δημόσιους οργανισμούς και επιχειρήσεις

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, δύνανται να συνιστώνται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Υ.Δ.Ε. για τον έλεγχο, την εκκαθάριση και την εντολή πληρωμής δαπανών Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α., δημόσιων επιχειρήσεων, αυτοτελών δημοσίων υπηρεσιών διοικητικά ή οικονομικά αποκεντρωμένων ή ανεξάρτητων κρατικών αρχών και οργανισμών κοινής ωφέλειας ή κοινωνικής ασφάλισης.

Με όμοια προεδρικά διατάγματα μπορεί να ανατίθενται οι ανωτέρω αρμοδιότητες σε ήδη υφιστάμενες Υ.Δ.Ε..

Οι ανωτέρω Υ.Δ.Ε. είναι ανεξάρτητες από τους ανωτέρω φορείς, σύμφωνα με το άρθρο 89.»

3. Καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 21, 28, 31, 39,75, και 76 (από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος τους, ήτοι 02.07.2015), οι οποίες έχουν ως εξής:

Άρθρο 21:

Ασφάλιση δημοσιογράφων γραφείων τύπου αθλητικών ομοσπονδιών

1. Δημοσιογράφοι, οι οποίοι απασχολούνται με την ιδιότητα του συντάκτη κατά κύριο επάγγελμα με σχέση εξαρτημένης εργασίας στα Γραφεία Τύπου αθλητικών ομοσπονδιών που έχουν αναγνωριστεί από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, υπάγονται υποχρεωτικά από την πρώτη ημέρα του επόμενου από τη δημοσίευση του νόμου αυτού μήνα στην ασφάλιση του Τομέα Σύνταξης Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης (Τ.Σ.Π.Ε.Α.Θ.) και του Λογαριασμού Ανεργίας Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης του Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε., με την προϋπόθεση ότι έχουν συμπληρώσει πενταετή ασφάλιση στον Τομέα Σύνταξης Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης (Τ.Σ.Π.Ε.Α.Θ.) του Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε. και δεν είναι τακτικοί ή μόνιμοι υπάλληλοι του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., δημοσίων επιχειρήσεων ή Ο.Τ.Α..

2. Για την ασφάλιση των δημοσιογράφων της παρ. 1 καταβάλλεται: α) στον Τομέα Σύνταξης Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης (Τ.Σ.Π.Ε.Α.Θ.), εργοδοτική εισφορά 7,5% και εισφορά ασφαλισμένου 8,5%, β) στο Λογαριασμό Ανεργίας Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης εισφορά 2%, η οποία βαρύνει τον εργοδότη.

3. Οι εισφορές της παρ. 2 υπολογίζονται επί του συνόλου των αποδοχών των δημοσιογράφων της παραγράφου 1 για τη συγκεκριμένη απασχόλησή τους και δεν μπορεί να είναι κατώτερες όσων προβλέπονται για τους λοιπούς ασφαλισμένους της Α` Διεύθυνσης του Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε.

Άρθρο 28

Παράταση προθεσμιών του ν. 4281/2014

1. Παρατείνονται έως την 31η Δεκεμβρίου 2015 οι προθεσμίες που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 220 του ν. 4281/2014 (Α` 160).

2. Παρατείνονται έως την 31η Δεκεμβρίου 2015 οι προθεσμίες της παρ. 6 του άρθρου 220 του ν. 4281/2014 που αφορούν τους εκτός Ε.Τ.Ε.Α. φορείς, τομείς και κλάδους επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μετά από αναλογιστική μελέτη, γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Α.Ε.Ε. και γνωμοδότηση του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλειας (Σ.Κ.Α.) καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της επικουρικής σύνταξης που χορηγεί ο Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Αρτοποιών (Τ.Ε.Α.Α.) του Κλάδου Ελεύθερων Επαγγελματιών του Ο.Α.Ε.Ε., καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 31

Χορήγηση και επαναχορήγηση σύνταξης ανασφάλιστων υπερηλίκων

1. Από 1.10.2015 η μηνιαία σύνταξη ανασφάλιστων υπερηλίκων του ν. 1296/1982 (Α` 128), όπως

τροποποιήθηκε από τις διατάξεις του άρθρου πρώτου υποπαράγραφος ΙΑ.6. περίπτωση 5 του ν. 4093/2012 (Α' 222), χορηγείται ή επαναχορηγείται σε όσους υποβάλουν αίτηση από την έναρξη ισχύος του παρόντος, εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

α) Εχουν συμπληρώσει το 67ο έτος της ηλικίας τους.

β) Δεν λαμβάνουν σύνταξη από οποιονδήποτε Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης ή το Δημόσιο στην Ελλάδα ή το εξωτερικό μεγαλύτερη από το πλήρες ποσό της συνταξιοδοτικής παροχής, λόγω γήρατος, του άρθρου 4 του ν. 4169/1961. Στην περίπτωση εγγάμων ο ή η σύζυγος δεν λαμβάνει σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή μεγαλύτερη από το πλήρες ποσό της συνταξιοδοτικής παροχής, λόγω γήρατος, του άρθρου 4 του ν. 4169/1961.

Εάν λαμβάνουν σύνταξη μικρότερη από το ποσό αυτό δικαιούνται το ποσό της διαφοράς που προκύπτει μετά την αφαίρεση του ποσού που λαμβάνουν από το ως άνω ποσό. Κατ' εξαίρεση για το χρονικό διάστημα από 1.10.2015 έως 30.9.2016 δικαιούνται το ποσό της διαφοράς που προκύπτει μετά την αφαίρεση του ποσού που λαμβάνουν από το ποσό των 260 ευρώ.

Αν το ποσό της διαφοράς είναι μικρότερο από 30 ευρώ δεν καταβάλλεται η παροχή.

Σε περίπτωση μεταβολής του ποσού της σύνταξης που λαμβάνουν από άλλο ασφαλιστικό φορέα ή το Δημόσιο, στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, οι δικαιούχοι υποχρεούνται να το δηλώσουν αμέσως στον Οργανισμό, προκειμένου να τροποποιηθεί αναλόγως το ποσό της σύνταξης που λαμβάνουν από τον ΟΓΑ.

Για όσους λαμβάνουν σύνταξη από οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα του εξωτερικού, η νομισματική ισοτιμία λαμβάνεται υπόψη την 1η εργάσιμη ημέρα του έτους κατά τη χορήγηση, την επαναχορήγηση ή την τροποποίηση του ποσού της παροχής που λαμβάνουν από τον ΟΓΑ λόγω αλλαγής του ποσού της σύνταξης που λαμβάνουν από τον ασφαλιστικό φορέα του εξωτερικού.

γ) Δεν δικαιούνται σύνταξη από οποιονδήποτε Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης ή το Δημόσιο στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, με εξαίρεση τις συντάξεις που χορηγούνται στους αγωνιστές Εθνικής Αντίστασης, σύμφωνα με το ν. 1813/1988, όπως ισχύει.

δ) Διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα τα τελευταία δέκα (10) έτη πριν την υποβολή της αίτησης για συνταξιοδότηση και εξακολουθούν να διαμένουν κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής τους.

ε) Το συνολικό ετήσιο ατομικό φορολογητέο εισόδημά τους, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 4.320 ευρώ ή, στην περίπτωση εγγάμων, το συνολικό ετήσιο οικογενειακό φορολογητέο εισόδημα, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 8.640 ευρώ.

Στο εισόδημα δεν υπολογίζεται:

αα. Το ποσό που αντιστοιχεί στην αντικειμενική δαπάνη από ιδιοκατοικούμενη κύρια κατοικία μέχρι 100 τ.μ..

ββ. Τα προνοιακά επιδόματα ή άλλης μορφής οικονομικές ενισχύσεις που χορηγούνται σε ΑμεΑ.

γγ. Το διατροφικό επίδομα που χορηγείται στους πάσχοντες από χρόνια νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου και στους μεταμοσχευμένους.

2. Το ποσό της μηνιαίας παροχής ορίζεται για το χρονικό διάστημα από 1.10.2015 μέχρι 30.9.2016 σε 260 ευρώ. Από 1.10.2016 καταβάλλεται το ισχύον κατά το χρόνο αυτό πλήρες ποσό της συνταξιοδοτικής παροχής, λόγω γήρατος, του άρθρου 4 του ν. 4169/1961, με την επιφύλαξη των οριζομένων ανωτέρω στην περίπτωση β` της παραγράφου 1.

3. Η εισφορά για υγειονομική περίθαλψη δεν μπορεί να είναι μικρότερη από αυτή που αντιστοιχεί στο πλήρες ποσό της σύνταξης του ανασφάλιστου υπερήλικα.

4. Για την επαναχορήγηση των συντάξεων που διακόπηκαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η υποβολή σχετικής αίτησης και δήλωσης παραίτησης των αιτούντων από τις ασκηθείσες ενδικοφανείς προσφυγές και των ενδίκων μέσων κατά της πράξης διακοπής της σύνταξης.

5. Ποσά συντάξεων που εισπράχθηκαν μέχρι τη διακοπή της παροχής του ανασφάλιστου υπερήλικα, όπως προβλέπονταν από τις διατάξεις της περίπτωσης 5 της υποπαραγράφου IA.6. της παραγράφου IA του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 δεν αναζητούνται.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων, καθορίζονται τα δικαιολογητικά και άλλες αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος. Εκκρεμείς αιτήσεις που δεν έχουν εξετασθεί, κατά τη δημοσίευση του παρόντος, εξετάζονται κατά τη διαδικασία του παρόντος.

Άρθρο 39

Διάταξη μείωσης ασφαλιστικών εισφορών ΕΤΑΑ

1. Οι ασφαλισμένοι στον κλάδο κύριας ασφάλισης του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ) - Τομέας Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Εργων (ΤΣΜΕΔΕ), Τομέας Σύνταξης και Ασφάλισης Υγειονομικών (ΤΣΑΥ), Τομέας Ασφάλισης Νομικών (ΤΑΝ) - που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης ή στο Δημόσιο από 1.1.1993 και εφεξής, και ασφαλίζονται στους ανωτέρω Τομείς ως ελεύθεροι επαγγελματίες, μπορούν να επιλέξουν με αίτησή τους την κατάταξή τους σε μία εκ των δύο κατώτερων της υποχρεωτικής ασφαλιστικών κατηγοριών που προβλέ- πονται από τα προεδρικά διατάγματα 124/1993, 126/1993 και 125/1993 και να παραμείνουν σε αυτή μέχρι 31.12.2016.

2. Κατά την υποβολή της αίτησης για υπαγωγή σε κατώτερη της υποχρεωτικής ασφαλιστική κατηγορία οι ασφαλισμένοι πρέπει να μην έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το ΕΤΑΑ ή σε περίπτωση ύπαρξης οφειλών να έχουν υπαχθεί σε καθεστώς ρύθμισης οφειλών και να είναι ενήμεροι.

3. Η κατάταξη σε κατώτερη ασφαλιστική κατηγορία αρχίζει από την πρώτη του επόμενου έτους εντός του οποίου υποβλήθηκε η αίτηση. Ειδικά για αιτήσεις που θα υποβληθούν εντός του 2015, είναι δυνατή η αναδρομική υπαγωγή σε κατώτερη ασφαλιστική κατηγορία από 1.1.2015. Σε περίπτωση που έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές που αφορούν το έτος 2015, με βάση

την υποχρεωτική ασφαλιστική κατηγορία, οι υπηρεσίες των Τομέων του ΕΤΑΑ συμψηφίζουν το επιπλέον καταβληθέν ποσό με μελλοντικές ασφαλιστικές εισφορές.

4. Οι ασφαλισμένοι παραμένουν στην κατώτερη επι- λεγείσα ασφαλιστική κατηγορία, εφόσον καταβάλλουν εμπρόθεσμα τις τρέχουσες ασφαλιστικές εισφορές και σε περίπτωση που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς ρύθμισης δεν έχουν εκπέσει αυτής. Σε αντίθετη περίπτωση επανέρχονται αυτοδικαίως στην υποχρεωτική ασφαλιστική κατηγορία που θα υπάγονταν βάσει του χρόνου ασφάλισής τους, εφόσον δεν είχαν ασκήσει το δικαίωμα κατάταξης σε κατώτερη ασφαλιστική κατηγορία.

5. Το δικαίωμα υπαγωγής σε κατώτερη της υποχρεωτικής ασφαλιστική κατηγορία ασκείται άπαξ. Σε περίπτωση απώλειας για οποιονδήποτε λόγο του δικαιώματος επιλογής κατάταξης σε κατώτερη ασφαλιστική κατηγορία, ο ασφαλισμένος δικαιούται να επανέλθει με νεότερη αίτησή του, για μία και μόνο φορά, κατατασσόμενος στην επιλεγείσα ασφαλιστική κατηγορία. Στην περίπτωση αυτή η

υπαγωγή σε κατώτερη ασφαλιστική κατηγορία γίνεται από την πρώτη του επόμενου της υποβολής της νέας αίτησης μόνιμη.

6. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και στους λοιπούς Τομείς των κλάδων επικουρικής ασφάλισης, ασθένειας και πρόνοιας του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ), καθώς και στην ειδική προσαύξηση του ΤΣΜΕΔΕ και τον Κλάδο Μονοσυνταξιούχων του ΤΣΑΥ.

7. Οι ασφαλισμένοι των Τομέων των κλάδων κύριας και επικουρικής ασφάλισης, ασθένειας και πρόνοιας του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ), που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης ή στο Δημόσιο μέχρι 31.12.1992, και ασφαλίζονται στους ανωτέρω Τομείς του ΕΤΑΑ ως ελεύθεροι επαγγελματίες, ή έμμισθοι υπόχρεοι της ειδικής προσαύξησης (ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ) καταβάλλουν από 1.1.2015 έως 31.12.2016 προς τους Τομείς τις προβλεπόμενες εισφορές, όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί και ίσχυαν μέχρι 30.6.2011.

Τυχόν επιπλέον ποσά που έχουν καταβληθεί συμψηφίζονται με μελλοντικές εισφορές. Από 1.1.2017 οι ανωτέρω ασφαλισμένοι καταβάλλουν προς τους Τομείς του ΕΤΑΑ, πέραν της προβλεπόμενης από την ισχύουσα νομοθεσία ασφαλιστικής εισφοράς και την προβλεπόμενη από την παρ. 14 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011, όπως ισχύει, πρόσθετη εισφορά.

8. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μετά από γνώμη του Δ.Σ. του ΕΤΑΑ, καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης.

9. Οι αναδρομικές οφειλές εισφορών των μέχρι 31.12.1992, καθώς και των από 1.1.1993 ασφαλισμένων προς τους Τομείς του ΕΤΑΑ, που αφορούν το χρονικό διάστημα από 1.7.2011 μέχρι 31.12.2014 και έχουν προκύψει από την επιβολή της προβλεπόμενης πρόσθετης εισφοράς της παρ. 14 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011, όπως ισχύει, καθώς και λόγω της υποχρεωτικής μετάταξης σε ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από την παρ. 15 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011, αντίστοιχα, καταβάλλονται σε ισόποσες δόσεις, χωρίς την επιβολή των προβλεπόμενων ποινών λόγω καθυστέρησης εξόφλησής τους. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη του Δ.Σ. του ΕΤΑΑ, καθορίζεται ο αριθμός των δόσεων, ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της ρύθμισης της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 75

1. Στο άρθρο 7, παρ. 1 του ν. 1482/1984, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, προστίθεται εδάφιο 2 με το ακόλουθο περιεχόμενο:

«Ο ναυτικός, ο οποίος συνταξιοδοτήθηκε οριστικά από το Ν.Α.Τ., σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 4 του π.δ. 913/1978 και ανήκε σε πλήρωμα πλοίου υπό ελληνική σημαία ή ασφαλιστικά συμβεβλημένου με το Ν.Α.Τ., ή η οικογένειά του σε περίπτωση χορήγησης σύνταξης λόγω θανάτου από εργατικό ατύχημα, θεμελιώνει δικαίωμα λήψης επικουρικής σύνταξης από τον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης Ναυτικών (Κ.Ε.Α.Ν.), χωρίς να απαιτείται η συμπλήρωση ορισμένου χρόνου στην ασφάλιση του Κλάδου αυτού. Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης από το Ν.Α.Τ. λόγω

ναυτικού εργατικού ατυχήματος περιλαμβανόμενων και των συντάξεων χηρείας, ως χρόνος ασφάλισης στον Κ.Ε.Α.Ν. λαμβάνεται υπόψη ο αντίστοιχος χρόνος που υπολογίστηκε από το Ν.Α.Τ., για τη χορήγηση της κύριας σύνταξης. Οι σχετικές διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, εφαρμόζονται αναλόγως και στον Κ.Ε.Α.Ν..

2. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από την ψήφιση του παρόντος νόμου.

3. Το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 1482/1984, όπως ίσχυε μέχρι την ψήφιση του παρόντος, αναριθμείται σε άρθρο 7 παρ. 1 εδάφιο 1.

Άρθρο 76

Η προθεσμία αναστολής λήψης αναγκαστικών μέτρων της παρ. 1 του άρθρου 63 του ν. 3996/2011 (Α' 170), όπως παρατάθηκε με το άρθρο 20 παρ. 2 του ν. 4267/2014, παρατείνεται μέχρι τις 30.6.2017. Η παράταση ισχύει για επιχειρήσεις που είναι σε συνεχή λειτουργία με απασχόληση προσωπικού από 1.1.2011 και εφεξής και καταβάλλουν ανελλιπώς τις τρέχουσες ασφαλιστικές εισφορές από την ημερομηνία αυτή και μετά.

Η διάταξη δεν έχει εφαρμογή αν από τον έλεγχο προκύπτει ότι η επιχείρηση συνδέεται, μέσω εγκαταστάσεων, μελών διοίκησης, προσωπικού, κεφαλαίων ή άλλο τρόπο με άλλη επιχείρηση που δραστηριοποιείται στους ίδιους τομείς και δημιουργεί οφειλές.